

Fórum Kisebbségkutató Intézet

Éves jelentés 2023

Kidolgozták: a Fórum Kisebbségkutató Intézet munkatársai
Felelős: Simon Attila
2024. január

TARTALOM

A Fórum Kisebbségkutató Intézet felépítése	6
Az Intézet szervei:	6
Közgyűlés	6
Igazgatótanács	6
Tudományos Tanács	6
Részlegek	6
Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege	6
Etnológiai Központ (Komárom)	7
Történeti Kutatások Részlege	7
Grama Nyelvi Iroda	7
Bibliotheca Hungarica – kutatókönyvtár	8
Szlovákiai Magyar Levéltár	8
Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja	8
Kiadói Részleg	9
Munkatársak	10
Kutatók, tudományos munkatársak	10
Könyvtárosok, dokumentátorok, fordítók, informatikus munkatársak	10
Adminisztráció	11
Külső munkatársak, önkéntesek	11
Kutatási programok	13
ÖSSZINTÉZETI PROJEKTEK	13
A szlovákiai magyar társadalom változásai az utóbbi 100 évben, különös tekintettel a mindennapi kultúrára	13
A szlovákiai magyar közösség kulturális örökségének digitalizálása	13
Hancsovszky	14
A BIBLIOTHECA HUNGARICA	14
„Az emlékezetünk beköltözött pontos könyvekbe...” – A Bibliotheca Hungarica különgyűjteményeinek bővítése	14
Följegyezték a Mátyusföldön – helytörténeti cikkadatbázis építése a Bibliotheca Hungaricában	15
ETNOLÓGIA KÖZPONT	15
A szakrális kisémléke vallási és etnikai vonatkozásai. Dél-Szlovákia példája. 2. szakasz	15
Szakrális kisémlék bibliográfia	15
Rozsnyó emlékjelei térben és időben	16
Az impérium- és rendszerváltások hatása a temetőkultúrára és a síremlékek feliratának nyelvére Rozsnyón és környékén ..	17
Az életmód és a társadalmi státusz változása az 50-es években	17
GRAMMA NYELVI IRODA	17
Dél-Szlovákia kétnyelvűsége néhány szempontból: nyelvválasztás és nyelvhasználat a kétnyelvű beszélőközösség körében, választott települések helyi önkormányzatának kétnyelvűsége, kétnyelvűség az oktatásban	17
SZLOVÁKIAI MAGYAR LEVÉLTÁR	18
A Csemadok iratanyagának feldolgozása (1986-2000 és az utóbbi három év gyarapodása)	18
Arany Adalbert László, Szalatnai Ráchel Rezső és Schleicher László hagyatékának a feldolgozása	19
SZOCIOLÓGIAI ÉS DEMOGRÁFIAI KUTATÁSOK RÉSZLEG	19
Közéleti kérdések 2023	19

Covid-19 világjárvány - fordulópont a kulturális fogyasztásban? A szlovákiai magyarok kulturális fogyasztásának alakulása az elmúlt 20 évben, különös tekintettel a világjárvány előtti és utáni időszakra.....	21
A 2021. évi népszámlás.....	21
5. A magyar szlovák megbékélés lehetőségei.....	22
TÖRTÉNETI KUTATÁSOK RÉSZLEGE.....	22
A kormány nemzetiségi albizottsága és a nemzetiségi alkotmánytörvény előkészítése 1968-ban.....	22
A nemzeti szimbólumok és nemzeti ünnepek a szlovákiai magyarok körében. 1. A nemzeti szimbólumok használata 1918 és 1945 között – történeti kutatás.....	23
Nem mindennapi beszélgetések.....	23
Könyvtárak, dokumentáció és archiválás.....	24
Bibliotheca Hungarica.....	24
Folyamatos működés, szolgáltatások – dokumentációs tevékenység.....	24
Folyóirattár.....	25
Fotóarchívum, CD-, DVD- és video gyűjtemény.....	25
Szakdolgozatok gyűjteménye.....	26
Szlovákiai Magyar Levéltár.....	26
Személyi hagyatékok és iratgyűjtemények.....	26
Pártok iratai.....	27
Gyűjtemények.....	27
Etnológiai Központ.....	28
Néprajzi könyvtár (Bibliotheca Ethnologica).....	28
Néprajzi adattár.....	28
A Szakrális Kisemlék Archívum.....	28
Digitalizálás, internet, adatbázisok.....	30
Szlovákiai Magyar Adatbank.....	30
Szlovákiai Magyar Digitális Képeslaparchívum.....	35
Szlovákiai magyar vonatkozású rendezvények adatbázisa.....	36
Hangarchívum.....	36
Szlovákia településeinek adatbázisa.....	37
Intézmények és szervezetek adatbázisa.....	37
Szakrális Kisemlék Archívum.....	38
forumeshop.sk.....	38
A Fórum Kisebbségkutató Intézet publikációi 2023-ben.....	39
Könyvek, monográfiák.....	39
Évkönyv.....	39
Folyóirat.....	39
Az FKI által fenntartott webes felületek és honlapok.....	40
A munkatársak publikációs jegyzéke – 2023.....	42
GYURGYÍK LÁSZLÓ.....	42
L. JUHÁSZ ILONA.....	42
LAMPL ZSUZSANNA.....	42
LISZKA JÓZSEF.....	43
MRVA MARIANNA.....	44
ÖLLÖS LÁSZLÓ.....	44

POPÉLY ÁRPÁD	45
SIMON ATTILA	45
VATAŠČIN PÉTER.....	46
Az Intézet által szervezett konferenciák és szemináriumok	48
Politikai kínálat – választói elvárások	48
Kisebbségi elitek tegnap és ma.....	48
A Kisemlékkutatók 25. Nemzetközi Konferenciája (25. Internationale Tagung für Klein- und Flurdenkmale)	48
A változás/váltakozás bizonytalansága és kényszere – 20. századi kisebbségi minták	49
Konferencia a kisebbségi kétnyelvűségről.....	49
Zalabai Zsigmond emléknep.....	50
Konferencián és szemináriumon való részvétel	51
GYURGYÍK LÁSZLÓ.....	51
Előadás a Selye János Egyetem XV. Nemzetközi Tudományos Konferenciáján	51
Előadás a Fórum Kisebbségkutató Intézet A kisebbségi elitek tegnap és ma címmel megrendezett konferenciáján.....	51
L. JUHÁSZ ILONA	51
Nyelvi változások a sírjelek feliratában néhány településen. Előadás a Komáromi Mérföldkövek c. konferencián.	51
Objekte der Erinnerung in Rosenau/Rozsnyó/Rožňava (Az emlékezés objektumai Rozsnyón). Előadás a Kisemlékkutatók 25. Nemzetközi Konferenciáján (25. Internationale Tagung für Klein- und Flurdenkmale) c. konferencián	52
Biodíszletek, „haladó hagyományok“, gyökerek, aktuálpolitika. Előadás az Önállóság és közvetítés (?) A néprajzi tudományosság egy évszázada 1920-tól máig a magyar és más közép-európai kisebbségek körében c. konferencián.	52
KÓRÖS ZOLTÁN.....	52
Learning for Peace workshop, Bécs/Pozsony	52
LAMPL ZSUZSANNA	52
Beszéd adatok 2023-ból. Felkért előadás a Politikai kínálat – választói elvárások c. nemzetközi konferencián.	52
A szlovákiai magyarok számának alakulása és annak okai. Felkért előadás a Magyar Közgazdász Társaság 61. Vándorgyűlése c. nemzetközi konferencián.	53
Különbözik-e az értelmiség nemzeti és politikai identitása a többi szlovákiai magyarétól? Előadás a Kisebbségi elitek tegnap és ma c. nemzetközi konferencián.....	53
A szlovákiai magyarok számának alakulása és annak okai. Felkért előadás a Szakembereink és a jövőnk c. konferencián. .	53
Magyarnak lenni Szlovákiában. Egy félmillió népesség nemzeti és politikai kihívásai. Plenáris előadás a Válság és alkalmazkodás a Kárpát-medencében c. nemzetközi konferencián.	54
MRVA MARIANNA	54
„Ha el is megyek szavazni, a szavazatom úgysem változtat meg semmit”, avagy a szlovákiai magyarok politikai részvételének kérdései	54
A társadalmi és intézményes bizalom kisebbségi és többségi közegben – a szlovákiai magyarok és szlovákok összehasonlító elemzése	54
ÖLLÖS LÁSZLÓ	55
A konferencia címe: Kisebbségi elitek tegnap és ma.....	55
A konferencia címe: Politická ponuka - očakávanie voličov	55
A konferencia címe: Kam kráčaš demokracia? Košické politologické dialógy. Medzi ideálom a realitou.	55
POPÉLY ÁRPÁD	55
A magyar kisebbségi elit a pártállami évek Csehszlovákiájában. Előadás A kisebbségi elitek tegnap és ma c. tudományos konferencián	55
RONCZ MELINDA	56
#mindentgyűjtünk – a Bibliotheca Hungarica és a Szlovákiai Magyar Adatbank. Előadás az SZMKE Egy hajóban c. szakmai napján	56
Zalabai Zsigmond és "egy szellemileg »összkomfortos« magyar tudományos könyvtár". Előadás a Zalabai Zsigmond szimpóziumon	56

SIMON ATTILA.....	56
Előadás a Kisebbségi elitek tegnap és ma című konferencián.....	56
Előadás a Közalkalmazottak a változó rezsimekben Közép- é skelet-Európában című kassai konferencián.....	56
Előadás a Cseh – szlovák történész vegyesbizottság konferenciáján.....	57
Előadás A kisebbségi kétnyelvűség a Kárpát-medencében. Nyelvhasználati szinterek – közigazgatás – oktatás című konferencián.....	57
VATAŠČIN PÉTER.....	57
A vajdasági magyar népességfogyás témája a közbeszédben. Előadás a Democlipse '23 Conference – Népfogyatkozás '23 c. tanácskozáson.....	57
Krajina és Bácska között – az egykori szerb menekültek kötődési mintái Szabadkán és környékén. Előadás a MRTT XXI. köz- és vándorgyűlésén.....	58
Példa a helyi elitváltásokra 1948 februárja után – történeti és etnológiai aspektusok. Előadás A kisebbségi elitek tegnap és ma c. konferencián.....	58
The Role and Changing of a Statue Depicting John of Nepomuk in the Life of a Local Community. Előadás a Kisebbségkutatók 25. Nemzetközi Konferenciáján.....	58
Könyvbemutatók, bemutatkozó rendezvények, előadások, podcastszereplések.....	60
Popély Árpád előadása a lévai Reviczky Házban.....	60
A magyar kisebbségek 100 éve c. tanulmánykötet bemutatója a Selye János Egyetemen.....	62
Visszhangok, interjúk, beszélgetések 2023.....	63
Támogatók.....	68

A Fórum Kisebbségkutató Intézet felépítése

Jogi forma: jogi személyek társulása, bejegyezve: 1996. december 6-án, 1996/1 szám alatt, Nagyszombati Kerületi Hivatal.

Az Intézet szervei:

Közyűlés

A Fórum Régiófejlesztési Központ, valamint a Fábry Zoltán Társaság három-három képviselője.

Igazgatótanács

Évente többször ülésezik. Tagjai a részlegek igazgatói és a titkárságvezető: Öllös László, Simon Attila, Mészárosné Lampl Zsuzsanna, Liszka József, Roncz Melinda, Csanda Gábor, Szarka Krisztina, Konkoly László, Lanstyák István

A programoktól függően más munkatársak is részt vesznek az ülésen.

Tudományos Tanács

Az Intézet összes munkatársának munkamegbeszélése. Havonta ülésezik, a hónap első hétfőjén.

Részlegek

Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege

Célja a szlovákiai magyar népesség értékrendjének, nemzeti és politikai identitásának, kulturális fogyasztásának és életminőségének a szociológia kvantitatív és kvalitatív módszereivel történő vizsgálata. Ezen kívül rendszeresen végez közvélemény-kutatásokat különféle aktuális témában, továbbá külső megrendelésre is végez felméréseket. A részleg egyéb hazai kutatóintézetekkel és ügynökségekkel szembeni specialitása, hogy míg azok szlovákiai mintával dolgoznak, melynek a magyarok csupán 8–10 százalékát alkotják, tehát egy-egy kutatás alkalmával legfeljebb 100 magyar kerül a mintába, a részleg reprezentatív szlovákiai magyar mintával dolgozik. Ugyanakkor végez összehasonlító szlovák–szlovákiai magyar kutatásokat is. A részlegen belül 2011-től demográfiai kutatások is folynak. Ennek keretében vizsgáljuk a (cseh)szlovák népszámlálások, és a népmozgalmi folyamatok adatait.

- A szlovákiai magyarok nemzeti identitása és az asszimiláció tényezői
- Értékrend
- A kis- és középvállalkozói szféra kialakulása
- Politikai identitás
- Ifjúságkutatás
- Életmód, életminőség, egészségvédő és egészségkárosító tényezők
- Társadalmi bizalom
- Közvélemény-kutatások aktuális közéleti kérdésekről
- Külső megrendelésre végzett alkalmazott kutatások
- Demográfiai elemzések: népszámlálások, népmozgalmi folyamatok
- Interetnikus kutatások
- Határon átnyúló együttműködés
- Európai identitás

Etnológiai Központ (Komárom)

Az Etnológiai Központ a szlovákiai magyarok néprajzi kutatásának intézményes háttérét biztosítja. Feladata a szlovákiai magyar népesség népi/populáris kultúrájának tudományos igényű feltárása, az eredmények dokumentálása, elemzése és közzététele. E célok elérése érdekében kutatási projektumokat valósít meg, szakbibliográfiákat állít össze, különféle tematikus adatbázisokat hoz létre, tematikus és lokális monográfiákat készít. *Acta Ethnologica Danubiana* című évkönyvét alapvetően magyar, szlovák, részben német és angol nyelven jelenteti meg. Műhelyében készülnek a *Lokális és regionális monográfiák*, az *Interethnica*, a *Jelek a térben* és a *Notitia historico-ethnologica* című könyvsorozatok. Tevékenységének kiemelt jelentőségű kutatási súlypontjai:

- Interetnikus és interkulturális kapcsolatok
- Szakrális néprajz
- A populáris kultúra változásai, különös tekintettel az 1918 óta eltelt időszakra

Gyűjtemények:

- Szakkönyvtár – Bibliotheca Ethnologica (könyvek, folyóiratok, különlenyomatokat gyűjteménye)
- Néprajzi adattár (irattár: kéziratok, publikálatlan gyűjtések, egyéb írásos dokumentumok)
- Néprajzi-kultúrtörténeti fényképgyűjtemény
- Hang- és video archívum
- Szakrális Kisémlék Archívum
- Temető dokumentáció
- Nemzeti Jelképek Adattára

Történeti Kutatások Részlege

Fő feladata biztosítani a szlovákiai magyar közösség történetének intézményes kutatását. A részleg a magyar közösség politikátörténeti szempontú kutatása mellett, társadalom-, gazdaság, művelődés- és életmód-történeti szempontú kutatásokat kezdeményez és folytat. Ezen felül foglalkozik a magyar–szlovák kapcsolatok történeti háttérével.

A részleg főbb kutatási területei a következők:

- a szlovákiai magyarok politikai, társadalmi, gazdasági helyzete az első csehszlovák Köztársaságban (1918–1938)
- a felvidéki magyarok helyzete a második világháború éveitől Szlovákiában és Magyarországon
- a hontalanság éveitől (1945–1948)
- magyarok a sztálinista Csehszlovákiában és a normalizáció időszakában
- a szlovákiai magyarok szerepe a rendszerváltásban

Nagy figyelmet fordít az eddig hiányzó alapkutatások elvégzésére, amely kapcsán tevékenységében a tematikus monográfiák készítése mellett fontos szerepet kap a forrásdokumentumok, bibliográfiák, kronológiák elkészítése és publikálása is.

Gramma Nyelvi Iroda

A szlovákiai magyar nyelvészeket tömörítő Gramma Nyelvi Iroda fő rendeltetése, hogy szervezője és kivitelezője legyen a nyelvtudományi kutatásoknak Szlovákiában, a kutatási eredmények felhasználásával nyelvalakító és más jellegű szakértői tevékenységet folytasson, valamint nyelvi jellegű szolgáltatásokat nyújtson intézményeknek és magánszemélyeknek, megteremtve ezzel a kisebbségi nyelvtörvény által biztosított nyelvi jogok érvényesülésének nyelvi feltételeit. A

Gramma Nyelvi Iroda a Termini Magyar Nyelvi Kutatóhálózat részeként részt vesz a magyarországi és a határon túli magyar nyelvészek közös, összehangolt kutatásaiban is.

Bibliotheca Hungarica – kutatókönyvtár

A könyvtár gyűjtőkörét a volt Csehszlovákia, illetve a mai Szlovákia területén 1918-tól napjainkig megjelent magyar nyelvű, valamint a szlovákiai kisebbségek történelmére, művelődésére, társadalmi és politikai életére vonatkozó magyar és idegen nyelvű (szlovák, cseh, angol stb.) kiadványok alkotják.

Gyűjtőkörét képezi az 1918 után megjelent:

- Könyvek, kiadványok, füzetek, egyéb írásos anyagok
- Folyóiratok, lapok – központi, regionális és helyi sajtó
- Kisnyomtatványok
- Szakdolgozatok
- A gyűjtőkörrel kapcsolatos CD-k, DVD-k

A nagyon gazdag kézikönyvtár a kutatók munkáját segíti.

Szlovákiai Magyar Levéltár

A Fórum Kisebbségkutató Intézet levéltára. A szlovákiai magyarság életével kapcsolatos levéltári dokumentumokat, a szlovákiai magyar politikai pártok, társadalmi, kulturális és egyéb szervezetek és intézmények iratanyagait, közéleti személyiségek, írók, művészek levelezését, hagyatékát stb. tartalmazza.

Fontos része a gyűjteménynek a szlovákiai magyar településekkel kapcsolatos képeslapok, kisnyomtatványok, plakátok, egyéb írásos anyagok és a fényképtár.

Gyűjtemények:

- Intézményi archívumok
- Iratgyűjtemények
- Egyéni hagyatékok
- A Fórum Intézet fotóarchívuma
- Impériumváltások és a populáris kultúra
- Nemzeti jelképek
- Katalógusok
- Műsorfüzetek
- Hangarchívum
- Video gyűjtemény

Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja

A központ az Intézetben megtalálható dokumentumokat, fényképeket, publikációkat, képeslapokat, hanganyagokat stb. digitalizálja folyamatosan, amelyek a Szlovákiai Magyar Adatbank és a Fórum Kisebbségkutató Intézet honlapjain jelennek meg. A digitalizálás mellett nagy szerepet kap az internetes adatbázis- és tartalomfejlesztés valamint a webes alkalmazások és WordPress modulok programozása. A részleg foglalkozik az Intézet (és projektjeinek) külső kommunikációjával, kezeli a közösségi médiában lévő oldalakat, valamint online tartalmakat állít elő. A részleg munkatársai biztosítják be az ún. podcastok, dokumentumfilmek, valamint egyéb videók előállítását is.

- Digitalizálás
- Adatbázisok, Internetes tartalmak

- Weboldalak szerkesztése
- Video produkció és dokumentumfilm készítés
- Média és kommunikáció

Kiadói Részleg

A Kiadói Részleg feladata a könyv- és a folyóirat-kiadás. Az itt megjelenő kötetek az Intézetben folyó szakmai tevékenységek eredményeit teszik közzé, leggyakrabban egy-egy több éven át tartó kutatómunka lezárásaként. A *Fórum Társadalomtudományi Szemle* pedig főként a kisebbségi problémakör folyamatban levő, jelenleg kutatott kérdéseit mutatja be, negyedéves periodicitással. 2021-től a szemle évi ötödik száma *Fórum Social Sciences Review* címmel angol nyelven jelenik meg.

A Kiadói Részleg könyveinek arcéle és tárgyköre híven követi az Intézet részlegeinek tevékenységét, a kötetek döntő többsége a szlovákiai magyarok történetével, néprajzával, szociológiájával, nyelvével, identitásával, jogaival stb. foglalkozik. A *Fórum Társadalomtudományi Szemle* fő profilját is a történettudomány, az etnológia, a szociológia, a demográfia, a nyelvészet stb. képezi.

Munkatársak

Kutatók, tudományos munkatársak

CSANDA Gábor PhD. (1963)

Beosztás: Kiadói Részleg – igazgató.
Szakterület: kortárs irodalom, bibliográfiák, repertóriumok, szerkesztés
E-mail: csanda.gabor@foruminst.sk

HUNČÍK Péter MUDr. (1951)

Beosztás: kutató, tréner
Szakterület: multikultúra, interetnikus kapcsolatok, képzések, pszichodramatikus, mediátor
E-mail: pethun@hotmail.com

GYURGYÍK László PhD (1954)

Beosztás: demográfus
Szakterület: a szlovákiai magyarok demográfiája és társadalomszerkezeti változásai
E-mail: mercurius2@gmail.com

L. JUHÁSZ Iлона PhD (1960)

Beosztás: etnológus
Szakterület: európai etnológia (néprajz), temetkezési szokások és temetőkultúra, emlékjelek és nemzeti jelképek, változásvizsgálatok, interetnikus és interkulturális kapcsolatok
E-mail: icu@foruminst.sk

KONKOLY László mérnök (1973)

Beosztás: Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja – igazgató, programozó, informatikus
Szakterület: digitalizálás, tartalomfejlesztés, adatbázisok, internetes oldalak
E-mail: konkoly.laszlo@foruminst.sk

KŐRÖS Zoltán Mgr. (1982)

Beosztás: levéltáros
Szakterület: levéltár, oral history
E-mail: zolo.koros@gmail.com

LAMPL Zsuzsanna, Doc, PhD, PhD. (1959)

Beosztás: Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege – igazgató, szociológus
Szakterület: a szlovákiai magyarok szociológiája, nemzeti és politikai identitás, értrend, életmód, életminőség, ifjúságkutatás
E-mail: moki.lampl@gmail.com

Könyvtárosok, dokumentátorok, fordítók, informatikus munkatársak

HARASZTI Ildikó Mgr. (1962)

Beosztás: projektmenedzser
Szakterület: műfordítás (angol, orosz és szlovák nyelv), kiadványszerkesztés, projektmenedzsmet
E-mail: haraszi.ildiko@foruminst.sk

LACZKÓ Sándor Mgr. (1986)

Beosztás: Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja – közösségi média, filmes és média szakértő
Szakterület: audiovizuális projektek, internetes oldalak
E-mail: laczko@foruminst.sk

LANSTYÁK István, Prof. PhD. (1959)

Beosztás: a Gramma Nyelvi Iroda vezetője
Szakterület: nyelvészet
E-mail: istvan.lanstyak@uniba.sk

LISZKA József, PhD., PhD, Dr. hab. (1956)

Beosztás: Etnológiai Központ – igazgató, etnológus
Szakterület: európai etnológia, szakrális néprajz, interetnikus kapcsolatok, szövegfolklorisztika
E-mail: liskajozsef@azet.sk

MRVA Marianna, Mgr., PhD. (1987)

Beosztás: szociológus
Szakterület: a szlovákiai magyarok kultúrához való viszonya, értékrend, társadalmi közérzet, kulturális fogyasztás, intézményes és társadalmi bizalom
E-mail: mrva.marianna@gmail.com

ÖLLÖS László PhD, Dr. hab. (1957)

Beosztás: A Fórum Intézet elnöke, politológus, filozófus.
Szakterület: politológia, emberi jogok, politikai filozófia,
E-mail: ollos.laszlo@foruminst.sk

POPÉLY Árpád PhD, Dr. hab. (1970)

Beosztás: történész
Szakterület: Csehszlovákia és a szlovákiai magyarság 1945 utáni története
E-mail: poparpad@gmail.com

SIMON Attila PhD, Dr. hab. (1966)

Beosztás: igazgató, történész
Szakterület: a két világháború közötti Csehszlovákia és a szlovákiai magyarok története
E-mail: simon.attila@foruminst.sk

VATAŠČIN Péter (1987)

Beosztás: etnológus
Szakterület: jelen- és közösségkutatás, interetnikus és interkulturális kapcsolatok
E-mail: vataascin.peter@gmail.com

VÉGH László PhD. (1949)

Beosztás: szociológus,
Szakterület: szociológia, könyvtárak, levéltár, politológia, tudományszervezés
E-mail: vegh@foruminst.sk

RONCZ Melinda Mgr. (1986)

Beosztás: Bibliotheca Hungarica – igazgató
Szakterület: pedagógia, magyar nyelv és irodalom, történelem
E-mail: roncz.melinda@foruminst.sk

RYŠAVÝ Pál (1983)

Beosztás: Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja – rendszergazda, adatkezelő
Szakterület: tartalomfejlesztés, adatfeldolgozás, média
E-mail: rysavy.pal@gmail.com

SEBŐ Beáta Mgr. (1975)
Beosztás: könyvtáros, dokumentátor
Szakterület: művelődésszervezés, bibliográfiák,
adatfeldolgozás
E-mail: bibliohungarica@gmail.com

SZAMÁK Mihály (1984)
Beosztás: Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja
– szkennelés, adatfeldolgozás
Szakterület: grafika, adatfeldolgozás
E-mail: szamakmisi@gmail.com

Adminisztráció

HORVÁTH Malvin (1959)
Beosztás: könyvelő, adminisztrátor
Szakterület: könyvelés, szervezés
E-mail: malvin@foruminst.sk

KARDOSOVÁ Eubomíra (1972)
Beosztás: könyvelő, asszisztens, nyelvi lektor
Szakterület: könyvelő, adminisztratív feladatok, nyelvi
szerkesztés, fordítás
E-mail: kardosova@foruminst.sk

Külső munkatársak, önkéntesek

ANGYAL Béla, Ing, PhD. (1958)
Szakterület: etnológia, történelem
angyalbela@gmail.com

BARANYOVICS Borisz, Mgr. (1986)
Szakterület: etnológia
E-mail: skullastar@gmail.com

BUKOVSKY László, PhD. (1966)
Szakterület: történettudomány, a pártállam és az
állambiztonsági szervezetek működése
E-mail: laci.bukovszky@gmail.com

BOLEMANT Lilla PhD (1964)
Szakterület: gender, fordítás
E-mail: liliana.bolemant@gmail.com

GECSE Annabella PhD (1972)
Szakterület: néprajz, muzeológia
E-mail: gecsea72@gmail.com

JUHÁSZ R. József (1963)
Szakterület: tördelés, nyomdai előkészítés
E-mail: juhaszrokk@stonline.sk

KELEMEN Zsófia Mgr. (1987)
Szakterület: szociológia
E-mail: ollos.zsofia@gmail.com

KLAMÁR Zoltán PhD (1955)
Szakterület: néprajz, muzeológia
E-mail: drklamarz@gmail.com

LELKES Gábor PhD (1973)
Szakterület: határ menti kapcsolatok, gazdasági folyamatok

TUBA Dániel (1994)
Beosztás: Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja
– rendszergazda, adatkezelő
Szakterület: fotózás, grafika, erősáramú elektrotechnika,
adatfeldolgozás
E-mail: daniel.tuba.rly@gmail.com

VERMES Annamária Mgr. (1980)
Beosztás: adatfeldolgozó – tájékoztató könyvtáros,
dokumentátor, nyelvi szerkesztő
Szakterület: pedagógia, német nyelv és irodalom, magyar
nyelv és irodalom, gépírás, nyelvoktatás
E-mail: vermes.foruminst@gmail.com

SZEKERES Krisztina mérnök (1976)
Beosztás: főkönyvelő
Szakterület: Könyvelés, adótanácsadás
E-mail: lelovicsk@foruminst.sk

SZARKA Krisztina Mgr. (1976)
Beosztás: titkárságvezető
Szakterület: személyzeti és gazdasági adminisztráció,
könyvelés
E-mail: szarka.krisztina@foruminst.sk

elemzése, terület- és településfejlesztő geográfus
E-mail: gaborlelkes@yahoo.co.uk

LISZKA Szabolcs (1979)
Szakterület: tördelés, nyomdai előkészítés
E-mail: dtpkomarno@gmail.com

MISAD Katalin, Phd, doc. (1961)
Szakterület: összehasonlító nyelvészet, nyelvtervezés
E-mail: katarina.misadova@uniba.sk

Nagy Myrtil (1970)
Szakterület: néprajz, folklór, civil szféra
E-mail: nagy@forumic.sk

M. PINTÉR Tibor PhD. (1979)
Szakterület: nyelvészet, kétnyelvűség, nyelvtechnológia
E-mail: m.pinter.tibor@kre.hu

PRESINSZKY Károly, PhD. (1977)
Szakterület: dialektológia
E-mail: kpresinszky@ukf.sk

RIGÓ Magdolna, Mgr., PhD (1985)
Szakterület: divatszociológia, emberi erőforrások
E-mail: meszarosova.magdalena@gmail.com

SEBŐK Szilárd, Mgr., PhD. (1989)
Szakterület: nyelvi ideológiák, nyelvtanítás módszertana
E-mail: szilard.sebok@uniba.sk

SIMON Szabolcs, PhD (1964)
Szakterület: nyelvészet,
E-mail: simon.szabolcs@ujis.sk

Bendíkné SZABÓ Márta (1952)
Szakterület: szakrális kisémlékek dokumentálása
E-mail: b.szabo.marta@gmail.com

SZILVÁSSY Tímea Mgr. (1988)
Szakterület: szociológia
E-mail: timea.szilvassy@gmail.com

VANČO Ildikó, dr. hab. (1961)
Szakterület: szociolingvisztika, pszicholingvisztika
E-mail: ivanco@ukf.sk

VIGA Gyula Dr. hab., PhD, MTA doktora (1952)
Szakterület: etnográfia, muzeológia
E-mail: vigagyula@gmail.com

Kérdőbiztosok: 45–50 fő

Kutatási programok

ÖSSZINTÉZETI PROJEKTEK

A szlovákiai magyar társadalom változásai az utóbbi 100 évben, különös tekintettel a mindennapi kultúrára

Programvezető: Simon Attila

Résztvevők:

Öllös László, Lampl Zsuzsanna, Mrva Marianna, Liszka József, Vataščin Péter, L. Juhász Ilona, Popély Árpád, Gyurgyík László, Körös Zoltán és felkért külső szakemberek

Ütemterv:

2023. január–december: forrásfeltárás, és résztanulmányok kidolgozás

Támogató: APVV

A 4 éves kutatás fő célja annak feltárása és bemutatása, miként hatottak a 20. század nagy államfordulatai és politikai rendszerváltásai a szlovákiai magyar közösség életére, különös tekintettel annak mindennapi kultúrájára.

A 2023-as évben részben továbbra is a kitűzött témák forrásainak feltárására helyeződött a hangsúly, amely mellett az egyes részlegek bizonyos résztémák megoldásán dolgoztak. A történeti kutatások elsősorban a szlovákiai magyar politikai elit kérdését járták körül, hangsúlyt fektetve a két világháború közötti és a szocializmus évtizedeinek magyar törvényhozóinak a személyére. Az etnológiai kutatások fő témáját egyrészt a népi vallásosság vizsgálata, másrészt a kollektivizálásnak a mindennapi kultúrára tett hatásának a kutatása jelentette. A szociológiai kutatások fő vonalát pedig a szlovákiai magyarok kulturális fogyasztásának és értékrendjének a kutatása jelentette.

Kimenet:

A projekt részeként került sor A kisebbségi elitek tegnap és ma c. multidiszciplináris konferenciára, amelyre 2023. október 12-13-án került sor Komáromban.

A konferenciáról lásd: <https://foruminst.sk/2023/10/09/a-kisebbségi-elitek-tegnap-es-ma/>

A projekt keretén belül 2023-ban két monográfiát és mintegy egy tucat tudományos közleményt publikáltunk. Lásd a munkatársai publikációs listáját.

A szlovákiai magyar közösség kulturális örökségének digitalizálása

Programvezető: Simon Attila

Résztvevők: Roncz Melinda, Konkoly László, Szamák Mihály, Tuba Dániel

Ütemterv: 2023. 1.1. – 2023. 12. 31.

A projekt fő célja a szlovákiai magyar közösség kulturális örökségének továbbörökítése a következő generációk számára. Ennek a célnak az érdekében digitalizáljuk és tesszük a nagyközönség számára elérhetővé azokat az értékeket, amelyeket a magyar közösség az 1989 előtti Csehszlovákiában kitermelt. Ez egyaránt jelenti a szlovákiai magyar írásbeli, képi és szóbeli kultúra digitalizálását, megőrzését és közzétételét.

A 2023-es évben a digitalizálás keretén belül sor került az Új Szó napilap 2017 és 2022 közötti utolsó 5 évfolyamának (36.000 oldal), valamint a dunaszerdahelyi múzeum évkönyvének a Múzeumi Híradónak a digitalizálására, mely 1977-től jelenik meg minden évben.

A projektum eredményeként több mint **38.000 oldalnyi** új digitalizált folyóirat került fel a Szlovákiai Magyar Adatbankra, ahol a korábbi tartalmak mellett ez is nyilvánosan kereshető és hozzáférhető bárki számára. (<http://adatbank.sk>, <http://leveltar.adatbank.sk>)

Hancsovszky

Programvezető: Laczkó Sándor

Résztvevők: Varga Emese, Simon Attila, Popély Árpád, Forgács Attila, Ivanics Júlia, Linn Patrik, Mógor Ágnes, Mátis Inez

Támogatók: Kultminor, magánszemélyek, Komárom városa, Tornalja városa

Ütemterv:

2023. január – december: Gyártás, utómunka

A Hancsovszky c. film a Fórum Kisebbségkutató Intézet és a Presstige s.r.o. egész estés dokumentumfilmje, amely a második világháborút követő változásokat, társadalmi és politikai hangulatokat vizsgálja az 1945. augusztus 8-án történt tornaljai csendőrség ellen elkövetett merényleten keresztül. A 2023-as év fő tevékenységei közé a film gyártása és annak utómunkája (elsősorban: feldolgozás, sync, vágás) tartozik. A 80 perces, egész estés filmben közel 30 felvidéki magyar színész és statiszta kapott szerepet, a gyártási stáb 30 főből állt.

Média:

<https://paramedia.parameter.sk/video/terrorista- vagy-szabadsagharcos-hancsovszky-forgatasan-jartunk>

<https://ma7.sk/video/felvideki-naplo/kalandor- vagy-szabadsagharcos-ki-volt-hancsovszky-bela>

A BIBLIOTHECA HUNGARICA

„Az emlékezetünk beköltözött pontos könyvekbe...” – A Bibliotheca Hungarica különgyűjteményeinek bővítése

Programvezető: Roncz Melinda

Résztvevők: Sebő Beáta, Vermes Annamária

Ütemterv: 2023. január 1. – 2023. december 31.

A Bibliotheca Hungarica a korábbi években több nagyobb könyvadományt is kapott neves szlovákiai magyar személyiségek könyvtárából, illetve azok halála után. A 2023-as évben két ilyen különgyűjteményt dolgoztunk fel: a Tözsér Árpád által adományozott Tözsér Árpád gyűjteményt, amely az író magánkönyvtárának egy részét tartalmazza, valamint Tóth Mihály könyvhagyatékát. A közel 50 doboznyi nagyságú könyvgyűjteményekből szabályzatunk alapján kiválogatásra került kötetek fizikai rendezése, tematizálása után a könyveket leltárba vettük, majd adataikat a Huntéka könyvtári program segítségével dolgoztuk fel. A Tözsér Árpád gyűjteménybe 477 kötet, a Tóth Mihály hagyatékba 329 kötet került. A projekt célja volt, hogy a kutatók otthonról is el tudják érni ezeket a könyvlistákat, így a különgyűjteményi listák mind a könyvtár online katalógusában, mind az adatbank.sk felületén is elérhetőek. Ezzel párhuzamosan Tözsér Árpád személyi bibliográfiája is bővítésre került a Szlovákiai Magyar Adatbank oldalán. A projekt megvalósulását a Kisebbségi Kulturális Alap támogatta.

Kapcsolódó publikáció:

RONCZ, Melinda 2024. Szakkönyvtári ez+az 2023-ban. felvidek.ma (2024.01.19.)
<https://felvidek.ma/2024/01/szakkonyvtari-ezaz-2023-ban/> [Letöltve: 2024.01.19.]

Följegyezték a Mátyusföldön – helytörténeti cikkadatbázis építése a Bibliotheca Hungaricában

Programvezető: Roncz Melinda

Résztvevők: Sebő Beáta, Vermes Annamária

Ütemterv: 2023. január 1. – 2023. december 31.

A projekt során hét Mátyusföld területén megjelent folyóirat helytörténeti jelentőségű cikkeinek bibliográfiai és tartalmi feltárására került sor. A havi, negyedéves, féléves, illetve évente megjelenő lapok kiválogatása után több esetben sikerült pótolni a hiányzó lapszámokat az interneten fellelhető online verziókkal. A 2020-ban kidolgozott kritériumrendszerhez tartva magunkat, kiválogattuk és tárgyszavaztuk a cikkeket. A feldolgozás után a könyvtár online katalógusában elérhető helytörténeti cikkadatbázis a Galántai Újság 1987 darab cikkével, a Terra Hírújság 1268 darab cikkével, a Rétei Hírvivő 239 darab cikkével, a Rév Mondó 339 darab cikkével, a Súri Híradó 78 cikkével, a Taksonyi Szelet 73 cikkével és a Varsa 82 cikkével bővült. A cikkadatbázis mind a könyvtárban, mind a Szlovákiai Magyar Adatbank oldalán is elérhető. A projekt megvalósulását a Kisebbségi Kulturális Alap támogatta.

Kapcsolódó publikációk:

RONCZ, Melinda 2024. Szakkönyvtári ez+az 2023-ban. felvidek.ma (2024.01.19.)
<https://felvidek.ma/2024/01/szakkonyvtari-ezaz-2023-ban/> [Letöltve: 2024.01.19.]

ETNOLÓGIA KÖZPONT

A szakrális kisemléke vallási és etnikai vonatkozásai. Dél-Szlovákia példája. 2. szakasz

Programvezető, kivitelező: Liszka József

Ütemterv: 2023. január 01. – 2023. december 31.

A teljes projektum célja az Etnológiai Központ kutatási prioritásai közt szereplő szakrális kisemlékek lehetséges „üzeneteinek” a dekódolása. Az eddig kutatások alapján ugyanis nyilvánvalóvá vált, hogy a vallási (szakrális) tartalom mellett egyéb, általában nemzeti, etnikai, ritkábban regionális, lokális üzeneteket is hordoznak. Ezeknek a feltárása lokális és regionális mélyfúrásokkal lehetséges. A projektum jelenlegi szakaszának terepmunkái nagyjából Közép-Szlovákia déli határvidékére (Léva, Ipolyság, Losonc, Rimaszombat és Rozsnyó környékére) zajlottak.

Kapcsolódó publikációk és kimenetek:

Zárójelentés és 1–1 tanulmány a brünni *Národopisná revue* 2024/3. számában (*Vo vašej sladkej materinskej reči slovenskej... K otázkam príčin postavenia sakrálnych objektov*), valamint a budapesti *Ethnographia* 2024/3. számában (*Ki a szülőföldjét, vallását szereti... A „szakrális terek” szakralitásának a kérdéseihöz*)

Szakrális kisemlék bibliográfia

Programvezető: Liszka József

Kivitelező: Liszka József, Konkoly László

Ütemterv: 2023. január 01. – 2023. december 31.

A katolikus lakosságú falvak bel- és külterületeinek szakrális kisemlékei (út menti keresztek, feszületek, képes fák és képoszlopok, szentek szobrai és kálváriaegyüttesek) dokumentálása és archiválása jó negyed százada kezdődött el a Szlovákiában, jelesen a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi székhelyű Etnológiai Központja keretében. Itt épült ki a Szakrális Kisemlék Archívum, amely ma már több mint 2000, főként dél-szlovákiai objektum dokumentációját tartalmazza. Az archívumnak van egy „klasszikus”, papíralapú formája is, de az intézet honlapján digitális változata is elérhető. Az elmúlt évtizedek során az archívum kiépítése során az intézmény szakembereinek több tucat önálló és gyűjteményes kiadványt sikerült megjelentetniük a fent említett témakörben. (pl. tanulmányok az Acta Ethnologica Danubiana kötetekben, előadások nemzetközi konferenciákon, végül Liszka József monográfiája: *Monumentumok. Szakrális kisemlékek a Kárpát-medencében* stb.) Az adatbázis fejlesztése mellett további célként tűztük ki egy bibliográfia összeállítását, amely a számtalan szakrális kisemlékekkel kapcsolatos publikáció gyűjtőhelye lehet. A témában megjelent könyvek, tudományos és ismeretterjesztő, dokumentumértékű cikkek az elmúlt évtizedekben olyan óriási mennyiséget értek el, hogy szükséges ezek összegyűjtése, kategorizálása és ezzel a szakmai közönség, valamint a helytörténészek, diákok számára is elérhetővé tétele. 2023 végére egy 1500 bibliográfiai egységet tartalmazó, a szakrális kisemlékek bibliográfiáját tartalmazó online adatbázis sikerült kiépíteni, amelynek keresőfelülete lehetővé teszi a tárgyi, földrajzi és név szerinti szűrést is. Terveink szerint a bibliográfiát a jövőben folyamatosan bővítjük.

Kimenet:

webes adatbázis <https://foruminst.sk/szerkezet/etnologiai-kozpont/>

Rozsnyó emlékjelei térben és időben

Programvezető és kivitelező: L. Juhász Ilona

Ütemterv: 2023. január 1. – 2023. december 31.

A projektum célja ugyanaz volt, mint Komárom esetében, azaz, hogy elkészüljön a Rozsnyón található valamennyi emlékjel dokumentációja, valamint hogy megvizsgáljam, miképpen hatottak az államfordulatok és az 1989-es rendszerváltás az emlékjelek állításának gyakorlatára az elmúlt több mint 100 év során ebben a városban. Kutatásaimat a Rozsnyói Járási Könyvtárban, a Bányászati Múzeum könyvtárában, valamint a levéltárban végeztem. Ezen túl terepkutatást is végeztem a városban és több adatközlőt is megszólaltattam, valamint fényképeket készítettem az emlékjelekről. A budapesti Országos Széchényi Könyvtárban átnéztem a Rozsnyón megjelent lapok azon évfolyamainak egy részét, amelyek nem található meg egyetlen rozsnyói könyvtárban sem. Sor került a recens anyag rendezésére is. valamint elkészült a témáról tervezett kötet egy része. A 2024-es év folyamán azonban még szükségesek lesznek kiegészítő kutatások elsősorban a sajtó átnézése, s archív felvételek felkutatása is.

Kimenet:

1. Német nyelvű előadás a Kisemlékkutatók 25. Nemzetközi Konferenciáján Rozsnyón, 2023 június 23-án.
2. Dokumentációs anyag a témával kapcsolatba (fotók, újságcikkek stb.)

Az impérium- és rendszerváltások hatása a temetőkultúrára és a síremlékek feliratának nyelvére Rozsnyón és környékén

Programvezető, kivitelező: L. Juhász Ilona

Ütemterv: 2023. március 1.–2023. december 31.

A Rozsnyón és a Rozsnyói járás több településének (Rudna, Jólész, Krasznahorkaváralja, Csucsom, Süvete, Mikolcsány, Gömörnánás, Berzéte, Sajóháza) temetőiben végzett kutatás azt vizsgálta, hogyan tükröződnek vissza az impériumváltások valamint a rendszerváltás a temetői sírfeliratok nyelvében. Vizsgálta továbbá azt is, hogy milyen hatással voltak a politikai és társadalmi változások a temetőkultúrára, valamint a temetkezésekhez kapcsolódó nyelvhasználatra.

Kimenetek:

1. Nyelvi változások a sírjelek feliratában néhány településen címmel előadás a Komáromi Mérföldkövek c. konferencián 2023. áprilisában.
2. A rudnai, a csucsomi és sajóházi temető teljes fotodokumentációja, valamint jelentős fotóanyag a rozsnyói, süvetei, jólészi, berzétei, krasznahorkaváraljai, mikolcsányi és gömörnánási síremlékeiről.

Az életmód és a társadalmi státusz változása az 50-es években

Programvezető: Vataščin Péter

Ütemterv: 2023. február 01. – 2023. december 31.

2023 folyamán 10 interjút készítettem Ebeden (gyakorlatilag kizárólag középparaszti családokból származó személyekkel), amellyel az előző évek anyagát igyekeztem kiegészíteni úgy, hogy az idejű projekt keretébe illeszkedjenek. Eközben, amennyire lehetett, az ÚPN pozsonyi levéltárában található források néhány releváns adatát is felhasználtam. A kutatás során felvázoltam az egyéni emlékezet alapján, hogy mely személyek alkották a falu elitjét 1945-ig, majd hogy 1948 után a kommunista rendszer megalapozásának 1953-ig tartó időszakában ismét kiket tartottak politikai, kulturális és gazdasági értelemben vezetőnek. Gyakorlatilag maradéktalan elitcsere zajlott le a faluban, s aki helyben is maradt (korábbi nagygazdák vagy a plébános), 1948 után teljesen a perifériára szorultak. Míg a korábbi elit "attribútumai" között az elfogadottság, tisztelet és a nosztalgia tapintható ki, addig a helyi kommunista vezetők esetében az ellenkezőt rögzíthetjük – kivételt pedig csak az 1950-től dolgozó új magyar pedagógusok képeznek.

Kapcsolódó publikációk és kimenetek:

1. Vataščin Péter: Példa a helyi elitváltásokra 1948 februárja után – történeti és etnológiai aspektusok. Előadás *A kisebbségi elitnek tegnap és ma* c. konferencián (Komárom, 2023. október 12.)
2. Vataščin Péter: Elitváltás a 40-es évek végén egy Duna menti faluban. *Új Szó*, 2024. január 28. <https://ujso.com/regio/elitvaltas-a-40-es-evек-vegen-egy-duna-menti-faluban>

GRAMMA NYELVI IRODA

Dél-Szlovákia kétnyelvűsége néhány szempontból: nyelvválasztás és nyelvhasználat a kétnyelvű beszélőkörnyezet körében, választott települések helyi önkormányzatának kétnyelvűsége, kétnyelvűség az oktatásban

Programvezető: Simon Szabolcs

A kutatás résztvevői: Misad Katalin, Németh Takács Henrietta, Dančo Jakab Veronika

Ütemterv: 2023. 3. 1. – 2023. 12. 31.

A kutatás három részből állt. Az első részben egy kérdőíves felmérésnek a nyelvválasztásra, -használatra, és az adatközlők saját bevallásán alapuló nyelvismeretére vonatkozó eredményeinek részletes feldolgozására került sor. A kutatás második része dél-szlovákiai települések helyi önkormányzatának kétnyelvűségét térképezte fel, a harmadik rész pedig a kétnyelvűséggel az oktatás viszonylatában foglalkozott. Az így kirajzolódó tendenciák átfogó képet nyújtanak a dél-szlovákiai kétnyelvűség különféle vonatkozásairól.

Kimenetek

a) publikációk:

- Misad Katalin 2023. Az írásbeli kommunikáció nyelve a dunaszerdahelyi önkormányzati hivatalban (1997–2022) In: Misad Katalin – Csehy Zoltán (szerk.) 2023. *Kulturális emlékezet, műfordítás, többnyelvűség*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave. 50–74. (ISBN 978-80-223- 5568-1)
- Misad Katalin 2023. A magyar mint kisebbségi nyelv a szlovákiai közigazgatásban. In: Kegyesné Szekeres Erika (szerk.) 2023. *Többnyelvűség és kutatás*. Szeged: Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó. 113–122. (ISBN 978-963-648-008-0)
- Simon Szabolcs 2023. Dunaszerdahely kétnyelvűsége. A Selye János Egyetem XV. Nemzetközi Tudományos Konferencia tanulmánykötete. Selye János Egyetem, Komárom. Megjelenés alatt.
- Simon Szabolcs 2023. Identitás – attitűd – nyelv (vizsgálatok dél-szlovákiai városokban). In: Pletl Rita (szerk.), *Anyanyelvoktatás : A pedagógusjelöltek köznevelési feladatokra való felkészülése*. Editura Abel, Cluj-Napoca. ISBN 978-973-114-314-9

b) Konferenciaelőadások:

- Simon Szabolcs 2023. Dunaszerdahely kétnyelvűsége. Selye János Egyetem XV. Nemzetközi Tudományos Konferencia, 2023. szeptember 13. Selye János Egyetem, Komárom.
- Simon Szabolcs – Misad Katalin 2023. Dél-Szlovákia kétnyelvűsége néhány szempontból – nyelvválasztás, nyelvi kompetenciák, helyi önkormányzatok hivatali kétnyelvűsége. 22. Élőnyelvi Konferencia. A szociolingvisztikai kutatás társadalmi hatásai. 2023. szeptember 6–8., ELTE, Budapest.
- Simon Szabolcs 2023. Köznyelv és nyelvjárás Dél-Szlovákia négy városában. VII. Dialektológiai Szimpozion. Kárpát-medencei területi nyelvváltozatok napjainkban. 2023. augusztus 21–23., ELTE BDPK Magyar Nyelvtudományi Tanszék, Szombathely.
- Simon Szabolcs 2023. Dél-Szlovákia kétnyelvűsége néhány szempontból. Az SJE TKK és az MTA Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából megrendezett nemzetközi tudományos Konferenciája. 2023. szeptember 13. Selye János Egyetem, Komárom.

SZLOVÁKIAI MAGYAR LEVÉLTÁR

A Csemadok iratanyagának feldolgozása (1986-2000 és az utóbbi három év gyarapodása)

Programvezető: Végh László

Munkatárs: Kőrös Zoltán

Ütemterv: 2023. 01. 01. – 2023. 12. 31.

A 2023-as évben a Csemadok iratanyagának egy részét dolgoztuk fel, konkrétan az 1986-tól 2000-ig kiterjedő iratokat, és a Csemadok utóbbi három évi gyarapodását (dunaszerdahelyi járás helyi szervezeteinek iratai, a kassa-vidéki járás iratai és néhány kisebb kiterjedésű iratgyűjtemény). Az iratok a munkálatok elkezdése előtt nem voltak levéltári dobozokban és ezeknek is csak egy részük volt iratkötegekben, ami azzal járt, hogy a feldolgozandó anyagot teljesen át kellett rendezni. Az előző levéltári projektek tapasztalatai alapján először az iratok struktúráját rendeztük át a kronológia szempontjából (az iratok egyes évekre lettek osztva) és az egyes évfolyamokon belül témák szerint (központi anyagok, járási és helyi titkárságok anyagai, ezeken belül jegyzőkönyvekre, gazdasági iratokra, levelezésre stb.). Csak ez után kezdtük az

egyres iratok regesztáinak az elkészítését. A feldolgozott iratanyagot végül dobozokba helyeztük. A feldolgozott levéltári anyag mennyisége megközelíti a 4,5 folyómétert. Az iratjegyzéket a Szlovákiai Magyar Levéltárban találhatják meg a kutatók.

A projekt egyes fázisai:

-az iratanyag kronológiai és téma szerinti rendezése (2023. január – június)

-regeszták elkészítése (2023. június - november)

-az iratanyag végleges rendezése és dobozolása (2023. november – 2023. december)

Arany Adalbert László, Szalatnai Ráchel Rezső és Schleicher László hagyatékának a feldolgozása

Programvezető: Körös Zoltán

Résztvevők: S. Forgon Szilvia

Ütemterv:

2023. január – március: A kutatás kezdete, a hagyatékok anyagának elsődleges osztályozása

2023. április – július: Az anyag feldolgozása, felcímkézése, tárgyszavazása

2023. augusztus – október: A feldolgozott anyag bedobozolása

2023. november– december: Az elektronikus jegyzékek elkészítése, propagáció

A projekt célja a Fórum Intézet levéltárában található hagyatékok feldolgozás és ezáltal a nagy nyilvánosság számára elérhetővé, kutathatóvá tétele. A hosszú távú projekt keretén belül a 2023-as évben Arany Adalbert László, Szalatnai Ráchel Rezső és Schleicher László hagyatékának a feldolgozására került sor.

A Projekt az előzetes harmonogram alapján rendben zajlott le. A három hagyaték elektronikus jegyzéke már elérhető a Fórum Intézet weboldalain

Kimenet: A hagyatékok elektronikus jegyzéke, amely a Szlovákiai Magyar Adatbank oldalain érhető el: <https://adatbank.sk/gyujtemenyek/egyeni-hagyatekok/>

SZOCIOLÓGIAI ÉS DEMOGRÁFIAI KUTATÁSOK RÉSZLEG

Közéleti kérdések 2023

Programvezető: Lampl Zsuzsanna

Ütemterv: 2023. 1. 1. – 2023. 12. 31.

A kérdőíves módszerrel készült kutatás elsődlegesen az aktuális közéleti kérdésekkel (választási hajlandóság, politikusok és pártok preferenciája, stb.) és egyéb témákkal foglalkozott. A lekérdezés 2023. január 20. és február 17. között zajlott. A felmérés mintáját a korábbi kutatásokkal ellentétben nem magyar nemzetiségűek, hanem magyarul tudók alkották, mégpedig azért, hogy a mintában minél inkább le tudjuk képezni azokat a személyeket is, akik a 2021-es népszámlálás során másodlagosan magyarnak vallották magukat. A mintát 1051 Dél-Szlovákiában élő magyarul tudó 18 éven felüli személy alkotta, akik közül 87% magyar anyanyelvű volt, 78% pedig magyar nemzetiségű. Kvótás mintavételt alkalmaztunk, mégpedig a következő paraméterek szerint: magyar anyanyelv, magyar nemzetiség, nem, kor, iskolai végzettség, kerület, járás, településtípus. A kutatás eredményeinek egy részét tudományos publikációkban, a médiában és konferenciákon osztottuk meg.

Kapcsolódó publikációk:

1. Lampl Zsuzsanna: Beszédés adatok a 2023-as parlamenti választás előtt, 2023. In. Fórum Társadalomtudományi Szemle. - ISSN 1335-4361, Roč. 25, č. 3 (2023), 125-135.p., <https://forumszemle.eu/szemle-archiv/?szemle=2023-3>
2. Lampl Zsuzsanna: Beszédés adatok a politikáról 2023-ból I., In. Új Szó. - ISSN 1335-7050, Szalon, 2023. július 1., <https://uj szo.com/szalon/beszedes-adatok-a-politika-rol-2023-bol>
3. Lampl Zsuzsanna: Beszédés adatok a politikáról 2023-ból II., In. Új Szó. - ISSN 1335-7050, Szalon, 2023. július 8., <https://uj szo.com/szalon/beszedes-adatok-a-politika-rol-2023-bol-ii>
4. Lampl Zsuzsanna: Milyen párt és hogyan képviseljen bennünket? In. Új Szó. - ISSN 1335-7050, 2023.március 31., <https://uj szo.com/velemenymilyen-part-es-hogyan-kepviseljen-bennunket>
5. Lampl Zsuzsanna: Hogy néz ki a béke? In. Új Szó. - ISSN 1335-7050, 2023. október 20., <https://uj szo.com/velemenymilyen-hogy-nez-ki-a-beke>
6. Lampl Zsuzsanna: Vigyázat, báránybőr! In. Új Szó. - ISSN 1335-7050, 2023. június 19., <https://uj szo.com/velemenymilyen-vigyazat-baranybor>

Kapcsolódó média:

A dél-szlovákiai magyarok között a legnépszerűbb a Szövetség, a második a Magyar Fórum. Parameter.sk, 2023. március 2. <https://parameter.sk/del-szlovakiai-magyarok-kozott-legnepszerubb-szovetseg-masodik-magyar-forum>

A legismertebb magyar politikus még mindig Bugár Béla, de egyáltalán nem ő a legnépszerűbb, Forró kevesen ismerik. Parameter.sk, 2023. március 2. <https://parameter.sk/legismertebb-magyar-politikus-meg-mindig-bugar-bela-de-egyaltalan-nem-o-legnepszerubb-forrot-kevesen>

Finta Márk-Szalay Zoltán: Fórum Intézet: Berényire szavazna a legtöbb magyar, Gyimesi az első tizenben sincs benne. Napunk, 2023. március 2.

Közéleti kérdésekről készítették felmérést Dél-Szlovákiában. Felvidek.ma. 2023. március 2. <https://felvidek.ma/2023/03/kozeleti-kerdesekrol-keszitettek-felmerest-del-szlovakian/>

FELMÉRÉS: Kiderült, melyik párt a legnépszerűbb a dél-szlovákiai magyarok körében. Új Szó. 2023. március 2. <https://uj szo.com/kozelet/felmeres-kiderult-melyik-part-a-legnepszerubb-a-del-szlovakiai-magyarok-koreben>

Komjáthy Lóránt: A Foruminst felmérése szerint Bugár a legismertebb, Berényi a legnépszerűbb magyar politikus a magyarok körében Egy sor fenntartásokkal kezelendő eredmény született a Magyar Fórummal és a platformok eltörlésével kapcsolatban is. Körkép.sk, 2023. március 3.

<https://korkep.sk/cikkek/politika/2023/03/03/a-foruminst-felmerese-szerint-bugar-a-legismertebb-de-berenyi-a-legnepszerubb-magyar-politikus-a-magyarok-koreben/>

Takács Gábor: Mit akar a felvidéki magyar? Bumm.sk, 2023. március 3. <https://www.bumm.sk/velemenymit-akar-a-felvideki-magyar>

Czímer Gábor: Bugár és Gyimesi is megosztó személyiség, a Szövetség a parlamenti küszöbön táncol. Új Szó, 2023. március 3. <https://uj szo.com/kozelet/bugar-es-gyimesi-is-megoszto-szemelyiseg-a-szovetseg-a-parlament-kuszobon-tancol>

Köteles Szabolcs beszélgetett Lampl Zsuzsannával a közéleti felmérés első eredményeiről. Pátria rádió, 2023. március 3.

Felmérés: A magyarok háromötöde a Szövetség mögött. Magyar7. 2023. március 5. <https://ma7.sk/aktualis/felmeres-a-magyarok-haromotode-a-szovetseg-mogott>

A szlovákiai magyar pártok esélyeiről, 2023. június 19., Pátria Rádió, Kálmán Norbert

A szlovákiai magyarok komplex értékrendjének (általános, nemzeti és politikai értékrend) alakulása 1990 után II. rész

Programvezető: Lampl Zsuzsanna

Ütemterv: 2023. január 1. – 2023. december 31.

A hosszú távú kutatás célja – az APVV projekt értelmében – felderíteni, hogyan alakult a szlovákiai magyarok általános, nemzeti és politikai értékrendje, tehát hogyan gondolkodtak, mit

preferáltak, mi vezette őket az általános életvitel, valamint az életük nemzeti és politikai dimenziójának tekintetében. Ennek függvényében hogyan alakult a nemzeti és politikai identitásuk. Épp ezért a 2023. január 20. és február 17. között lefolytatott kérdőíves felmérésben részletesen kutattuk a nemzeti értékrend, nyelvhasználat, társadalmi közérzet és az életszínvonal kérdéskörét is.

Kapcsolódó publikációk:

Lampl Zsuzsanna: The “ideal with great appeal” or the emergence and development of leisure time in Czechoslovakia (among other countries), 2023. In. Forum Social Sciences Review. - ISSN 1335-4361, Roč. 25, č. 5 (2023), 17-34 p. DOI: <https://doi.org/10.61795/fssr.v25y2023i5.02>

Lampl Zsuzsanna: A magyar identitásról, In. Új Szó. - ISSN 1335-7050, 2023. , 2023. március 24., <https://ujso.com/velemenya-magyar-identitasrol>

Kapcsolódó média:

Beke Zsolt: Egyre csökken a magyar média fogyasztásának aránya a szlovákiai magyarok körében, magyarországi helyett mindinkább hazai forrásból tájékozódnak. Napunk, 2023. március 6.

Lampl: az a fajta értékrend, amit én „szilárd nemzeti értékrendnek” nevezek, mintha folyamatosan kopna – Interjú. Lajos P. János, Parameter.sk, 2023. március 12. <https://parameter.sk/lampl-az-fajta-ertekrend-amit-en-szilard-nemzeti-ertekrendnek-nevezek-mintha-folyamatosan-kopna?fbclid=IwAR3g9K2GGtqiFCpYHG0wzv5D3d4asxJcBpZF6xulNN6zLFybWLchv4Q-8yo>

A szlovák iskolát választó magyar szülők nem a magyar, hanem a szlovák identitás felé indítják el a gyerekeiket, mondja Lampl Zsuzsanna szociológus, Ibos Emese interjúja, Napunk, 2023.5.12

Covid-19 világjárvány - fordulópont a kulturális fogyasztásban? A szlovákiai magyarok kulturális fogyasztásának alakulása az elmúlt 20 évben, különös tekintettel a világjárvány előtti és utáni időszakra

Programvezető: Mrva Marianna

Ütemterv: 2023.1.1. – 2023.12.31.

A projekt két önálló, egymással összefüggő részből állt. Az első rész keretén belül egy reprezentatív szociológiai kutatást valósítottunk meg, amely a szlovákiai magyarok kulturális fogyasztásának vizsgálatára irányult. A kérdőíves kutatás célja elsősorban az volt, hogy reflektáljunk a Covid-19 világjárvány jelentette törésre a kultúrában, s felmérjük a kulturális fogyasztásban 2019 óta bekövetkezett változásokat.

A projekt második részében archív kutatások szekundáris elemzésének segítségével igyekeztünk szélesebb kontextusba helyezni az elmúlt négy év változásait.

Kapcsolódó publikációk:

Lampl Zsuzsanna: The “ideal with great appeal” or the emergence and development of leisure time in Czechoslovakia (among other countries). In. Forum Social Science Review. - ISSN 2729-9740, Vol. XXV, Issue 5 (2023), p. 17 - 35. <https://forumszemle.eu/szemle-archiv/?szemle=2023-5>

A 2021. évi népszámlálás

Programvezető: Gyurgyík László

Ütemterv: Folyamatos feladat

A 2021. évi népszámlálás közzétett adatainak a feldolgozása. Az év folyamán került sor a nemzetiségre, második nemzetiségre, anyanyelvre vonatkozó adatok vizsgálatára közigazgatási egységek szerint. Továbbá a felekezeti adatok feldolgozására.

Kapcsolódó publikációk:

GYURGYÍK, László: Demográfiai adatok gyűjteménye = Demográfiai és Történeti demográfia tárgyak oktatásához / Gyurgyík László. - 1. vyd. - Komárno : Univerzita J. Selyeho, 2022. - 146 s. - ISBN 978-80-8122-439-3.

https://kis.ujs.sk/opac?fn=*review&uid=130208&pageId=resultform&full=0&focusName=bsktchRZ4

GYURGYÍK, László: A szlovákiai magyar lakosság számának, arányának változása kerületek szerint a 2011. és a 2021. évi népszámlálás adatai alapján. In: Fórum Társadalomtudományi Szemle 2023/4 19-36..s

<https://forumeshop.sk/termek/forum-tarsadalomtudomanyi-szemle-2023-4/>

GYURGYÍK, László: Szlovákia lakossága vallási összetételének alakulása 1921 és 2021 között. Különös tekintettel a református vallásúak kerületek és járások szerinti változásaira. In: Simon Attila et al.: Nemzeti és ideológiai béklyóban. Reformátusok és a református egyház a második világháború utáni Csehszlovákiában Selye János Egyetem Tanárképző Kar Komárom, 2023 ISBN 978-80-8122-465-2

9-32 s.

https://kis.ujs.sk/opac?fn=*review&uid=133750&pageId=resultform&full=0&focusName=bsktchRZ9

5. A magyar szlovák megbékélés lehetőségei

Programvezető: Öllös László

Ütemterv: Folyamatos feladat

A magyar-szlovák megbékélés lehetőségeit és módozatait vizsgáló kutatási program újabb szakaszokon került túl 2023-ban. Amint a publikációk is jelzik, vizsgálta a térség, azaz Közép-Európa felemás fejlődésének problémakörét, beleértve a felemáság értékkel emelésének kérdését. Továbbá számba vette azokat a buktatókat, amelyek a Szlovákiai magyarok életét befolyásolták 1989 után, s velük kapcsolatban a magyar-szlovák viszony alakulását. A kutatás ebben az évben a közép-európai fejlődés néhány sajátosságát elemezte. Először az elmaradás pozitív és negatív elemeinek összehangolását, valamint ennek következményeit a térség politikai fragmentálódására. A térség nemzeti identitásaira gyakorolt hatását írja le, valamint azt, ahogy e kis nemzetek vezetőrétegei legitimitásuk forrásaként használják. A kelet és a nyugat közti térség felemás stratégiáinak értékrenddel emelésével foglalkozott. Vizsgálta ennek a szellemi folyamatnak a sajátosságait és a társadalomra, valamint a politikai életre gyakorolt hatását. De javaslatot is tett ennek az ellentmondásnak a feloldására.

Továbbá annak az 1989 utáni két fő politikai stratégia jellemzésére vállalkozik, amelyek Csehszlovákiában a magyarok körében kialakultak. Összefoglalja jellegzetességeiket és külön-külön elemzi gyengeségeiket. De kombinációjuk gyengeségeit is. A tanulmány javaslatot is tesz a kiküszöbölésükre figyelembe véve a XXI. század által kínált új lehetőségeket

TÖRTÉNETI KUTATÁSOK RÉSZLEGE

A kormány nemzetiségi albizottsága és a nemzetiségi alkotmánytörvény előkészítése 1968-ban

Programvezető: Popély Árpád

Ütemterv: 2023. január – 2023. december

A projekt célja a csehszlovák kormány nemzetiségi albizottsága tevékenységének, ezen belül is elsősorban a nemzetiségi alkotmánytörvény előkészítésében játszott szerepének a feldolgozása volt. A kutatás elsősorban az albizottság cseh és szlovák, illetve nemzetiségi tagjainak a nemzetiségek államjogi helyzetével kapcsolatos eltérő elképzeléseire, valamint a nemzetiségi alkotmánytörvény különböző tervezeteire tért ki. A kutatómunka a korabeli cseh, a szlovák és a nemzetiségi sajtó áttanulmányozása mellett mindenekelőtt prágai levéltári kutatásokat igényelt.

A kutatás részeredményei beépültek a szerző idei tanulmányaiba, végső eredménye a nemzetiségi alkotmánytörvényről készülő monográfiában lát napvilágot.

A nemzeti szimbólumok és nemzeti ünnepek a szlovákiai magyarok körében. 1. A nemzeti szimbólumok használata 1918 és 1945 között – történeti kutatás

Programvezető: Simon Attila

Résztvevők: Simon Attila

Ütemterv:

2023. január – március: A kutatás kezdete, az eddig megjelent szakirodalom feldolgozása

2023. április – június: Levéltári kutatás Pozsonyban, Kassán, Besztercebányán, Prágában

2023. július – szeptember: A korabeli szlovák és magyar sajtó feldolgozása

2023. október – december: Az összegyűjtött források tudományos feldolgozása

Támogató: KKA

A több évre tervezett projekt azt kívánja feltárni, hogy milyen lehetőségei voltak a szlovákiai magyaroknak a két világháború közötti időszakban illetve a háborús szlovák állam idején a saját nemzeti szimbólumaik: a nemzeti színek, a nemzeti lobogó és a nemzeti himnusz használatára. A 2023-as évben a nemzeti himnuszok kérdését és hangsúlyosan a csehszlovák államhatalomnak a magyar himnuszhasználattal szembeni megtorló intézkedéseit vizsgáltam. A kutatás gerincét a szlovákiai levéltárakban végzett forrásfeltárás alkotta. Ennek keretén belül elősorban a kerülty bíróságok a fondjait kutattam, amelyekben jelentős számú ún. himnuszper dokumentációját sikerült feltárnom.

Kimenet:

Simon Attila: Módszeresen feljelentették azt, aki a magyar himnuszt énekelte a masaryki Csehszlovákiában. Több mint száz ilyen ügy lehetett. NapunkN. 2023.01.22. <https://napunk.dennikn.sk/hu/3784915/himnuszugyek-tegnap-es-ma/>

Nem mindennapi beszélgetések

Programvezető: Kőrös Zoltán

Résztvevők: Laczkó Sándor, Tuba Dániel, Kuklis Péter

Ütemterv: 2023. 01. 01. - 2023. 12. 31.

Tovább folytatódott a Fórum Kisebbségkutató Intézet hosszútávú projektje, melyben diktafonra és kamerára rögzítette a Dél-szlovákiai visszaemlékezők életútját. A „Nem mindennapi beszélgetések” c. projekt célja, hogy hosszútávon archiválja az elmúlt évszázad eseményeihez kapcsolódó történeteket. Kőrös Zoltán, a projekt vezető munkatársa húsz visszaemlékezővel készített mélyinterjút, amelyekből öt audiovizuális formában is felvételre került. A Fórum Kisebbségkutató Intézet hosszútávú céljai közé tartozik a szlovákiai magyarok kollektív emlékezetének gyűjtése, összegzése és archiválása. Az audiovizuális dokumentáció két kamerával készült, 6K ill. 4K felbontásban, Braw és Prores fájlformátumokba.

A projekt egyes fázisai:

2023. január – február: A kutatás kezdete, telefonos beszélgetések

2023. március – május: Másodinterjúk telefon, ill. Skype segítségével

2023. június – július: Terepmunka, audiovizuális felvételek rögzítése

2023. augusztus – október: Audiovizuális és a diktafonos felvételek feldolgozása

2023. november – december: Beszélgetések archiválása, rövid kisfilmek publikálása

Az interjúkból készült rövid részletek a film.foruminst.sk oldalon tekinthetők meg

Könyvtárak, dokumentáció és archiválás

Bibliotheca Hungarica

Folyamatos működés, szolgáltatások – dokumentációs tevékenység

Programvezető: Roncz Melinda

Munkatársak: Sebő Beáta, Vermes Annamária

Partnerintézmények: Szlovákiai magyar kiadók, EISZ Nemzeti Program

Kapcsolattartás a szlovákiai kiadókkal, tankönyvek, évkönyvek beszerzése; kapcsolat fenntartása Szlovákia magyarlakta területeinek könyvtáraival és magyarországi könyvtárakkal (Országos Széchényi Könyvtár, Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Közösségi Tér), valamint Szlovákia magyarlakta területeinek önkormányzataival.

A könyvtár fő gyűjtőkörébe tartozó, Szlovákiában megjelenő magyar nyelvű kiadványok beszerzése és feldolgozása, valamint a kézikönyvtár rendezése és számítógépes feldolgozása a Huntéka könyvtári program segítségével.

A dokumentációs tevékenységen kívül közhasznú információs szolgáltatás: számítógép-, szkennel- és internethasználat, fénymásolási lehetőség kutatóink számára. Egyéni kérésre különböző irodalomjegyzékek, helytörténeti bibliográfiák, repertóriumok kerülnek összeállításra. A könyvtár használói az EISZ Nemzeti Program jóvoltából szabadon hozzáférhetnek: a szaktárs.hu-n található egyes kiadói portfóliókhoz, az Akadémiai Kiadó Szótár-csomagjához, a szótudastár.hu adatbázishoz, az Akadémiai Kiadó Folyóirat-csomagjához, az interkönyv.hu online könyvadatbázishoz, a MeRSZ.hu-n elérhető tartalmakhoz és az USC Shoah Foundation Visual History Archive nemzetközi adatbázisához, valamint az Arcanum Adatbázis Kft. jóvoltából az Arcanum Digitális Tudománytárhoz.

A könyvtár a kutatók igényei szerint, személyesen, de akár e-mailen, telefonon is nyújt információt, küldi a kért dokumentumokat. Információkat szolgáltat a szlovákiai magyar, de a magyarországi, a határon túli magyarság ügyeivel foglalkozó intézményeknek is.

A kiadóktól, illetve magánkézből a könyvtárba kerülő könyveket folyamatosan vezetik be a gyarapodási jegyzékbe, sorolják be a gyűjteményükbe a Huntéka könyvtári program segítségével. A 2023-as évben kb. 2000 rekorddal bővült a könyvtár állománya, ennek közel a felét a különgyűjtemények kötetei adták. Bizonyos kötetek esetében a kiadványok bibliográfiai és tartalmi adatai mellett azok analitikáival is bővültek, valamint nyilvános megjegyzésként került a kötet adatlapjára, ha dedikációval ellátott példányról volt szó.

A könyvkatalógus online elérhetősége: <https://forum.opac3.monguz.hu/>

2023-ban a könyvtárnak közel 70 kutatója volt, ezek mintegy fele személyesen, több alkalommal is kutatott a könyvtárban, míg a kutatók másik fele csupán távúton – emailen és telefonon, illetve a közösségi portálokon keresztül – vette igénybe a könyvtári szolgáltatásokat.

A könyvtár jó kapcsolatot ápol a szlovákiai kiadókkal, így az év folyamán több kiadó újonnan megjelent kiadványaival is gyarapodott az állomány. Az év elején bővült a korábbi években állományba vett Szabó Rezső, id. Tuba Lajos és Konecsol László könyvgyűjteménye. Májusban mintegy 80 kötettel bővült a könyvtár tankönyvi állománya a pozsonyi Národný inštitút vzdelávania a mládeže könyvtárának jóvoltából. Júniusban kb. 200 iskolai értesítővel gyarapodott gyűjteményünk, augusztusban pedig Tóth László újabb könyvadományának köszönhetően 132 darab könyvvel bővült a Tóth-Ozsvald gyűjtemény, illetve az adomány több doboznyi levéltári anyagot is tartalmazott. Szeptemberben került a könyvtárba Ardamica Ferenc könyvgyűjteményének egy jelentős része, a 14 doboznyi anyag rendszerezése és feldolgozása egy-

két éven belül esedékes. Ezen kívül még több kisebb könyvadomány, könyvtári cserepéldány és hagyatéki gyűjtemény érkezett, amelyek feldolgozása folyamatosan történik.

A könyvtár évek óta helyhiánnyal küzd, ezért az adományként beérkező gyűjtőkörön kívül eső kiadványokat és sokadik példányokat nem veszik állományba, hanem más könyvtáraknak ajánlják fel. A könyvtár először 2022-ben ajánlotta fel Szlovákia magyar lakta területein működő könyvtárak számára a fölöspéldányait. 2023-ban újabb fölöspéldánylistát küldött szét, amely listán kb. 2000 könyv szerepelt, ebből mintegy 350 darab talált új gazdára.

A gyarapodó gyűjtemény okozta helyhiányt a 2023-as évben a könyvtár állományainak többszöri átrakodásával is igyekeztek megoldani (pl. a raktár mozgópólcain lévő törzsállományi duplumpéldányok átstrukturálása, folyóiratok átcsoportosítása). Decembertől a szakkönyvtár külső raktárt bérel, amelybe a következő évtől lehetővé válik az állományegységek átláthatóbb raktározása. A raktár egy részét sikerült a Csallóközi Könyvtár leselejtezett polcaival bebútorozni.

Folyóirattár

Programvezető: Roncz Melinda

Munkatársak: Sebő Beáta, Vermes Annamária

A Bibliotheca Hungarica folyamatosan egészíti ki a szlovákiai magyar folyóirat-gyűjteményét. Célja a kurrens periodikák új számainak, valamint a hagyatékokból, ajándékokból beérkező régebbi folyóiratoknak a feldolgozása és archiválása. Folyamatosan szerzik be az eddig hiányzó számokat is. Személyesen, telefonon vagy e-mailben tartják a kapcsolatot a folyóiratok szerkesztőseivel. Jelenleg több mint 190 fajta folyóirat van az 1948 előtti időszakból, és több mint 500 fajta folyóirat található a gyűjteményben az 1948 utáni időszakból.

Ezekon kívül megtalálhatók még a Szlovákiában élő más kisebbségek (15 fajta) folyóiratainak egyes számai, szlovák nyelvű folyóiratok (42 fajta), valamint külföldön megjelenő magyar nyelvű lapok (130) ide került számai. Ez évben is feladatuknak tekintik a kurrens lapok beszerzését, feldolgozását, archiválását, a régebbi lapszámok felkutatását és a kutatók rendelkezésére bocsátását. Tovább aktualizálják a meglévő adatbázisaikat, amelyek az Intézet honlapján is elérhetőek. Január hónapban archiválták és feldolgozták a tavalyi év folyamán ide került folyóiratok, periodikák adatait. Tovább folytatódott a 2021-ben elkezdett az 1948 utáni időszakban kiadott szlovákiai magyar folyóiratok szisztematikus leltárja, amely során az állomány több mint négyötödének lapszámait sikerült leellenőrizni, bibliográfiai leírásukat kiegészíteni, többek között leltározták az Új Szó 1948–2022 között kiadott lapszámait is. A kibővült lista hozzáférhető a Bibliotheca Hungaricában, illetve online: <https://adatbank.sk/gyujtemeny-kategoriak/folyoirattar/>.

2023-ban a könyvtár állományából kerültek digitalizálásra az Új Szó 2018 és 2022 között megjelent évfolyamai, mellékletének a Könyvjelzőnek (2002–2006) lapszámait és az Múzeumi Híradó (1977–2021) évfolyamai.

A 2015-ben megkezdett cikkadatbázis bővítése idén is folytatódott. Jelenleg a Huntéka könyvtári program olvasói felületén közel 29 000 cikk bibliográfiai adatai olvashatók.

Fotóarchívum, CD-, DVD- és video gyűjtemény

Programvezető: Roncz Melinda

Munkatársak: Sebő Beáta, Vermes Annamária

A Bibliotheca Hungarica fotóarchívuma ismert sajtófotósok munkáiból jelenleg több mint 132000 fényképet tartalmaz. A könyvtár fotóarchívumát programszerűen gyarapítja a felvidéki

magyar műemlékek és emlékhelyek jelenlegi állapotát ábrázoló képek dokumentálásával is. Jelentős állományt képvisel az egyre bővülő CD-, DVD- és video gyűjtemény is, amelyek feldolgozása a Huntéka segítségével történik, és a kutatók számára hozzáférhető és kereshető az online katalógus segítségével.

Folyamatosan viszik be a jegyzékükbe a beérkezett fényképeket, dokumentumokat, amelyek a szlovákiai magyarok kulturális, társadalmi életét dokumentálják. Ennek a fotógyűjteménynek egy reprezentatív állománya a Szlovákiai Magyar Adatbank oldalán megtalálható Fotóarchívumban online is elérhető: <https://adatbank.sk/kep-hang/fotoarchivum/>, valamint a <https://digitalisemlekezet.eu/> oldalon.

Szakedolgozatok gyűjteménye

A szolgáltatásaikat igénybe vevő kutatók szakdolgozataival folyamatosan bővülő állomány archiválása és adatainak feldolgozása a Huntéka program segítségével történik. A lista 2022-ben beérkezett szakdolgozatokkal már több mint 250 tudományos munkát tartalmaz, online elérhetősége:

<https://forum.opac3.monguz.hu/results/-/results/shared/bed1377c-6753-42cc-ba24-4b3c7c95bf18>

Szlovákiai Magyar Levéltár

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Kőrös Zoltán

A Fórum Kisebbségkutató Intézet levéltára a szlovákiai magyarság életével kapcsolatos levéltári dokumentumokat, a szlovákiai magyar politikai pártok, társadalmi, kulturális és egyéb szervezetek és intézmények iratanyagait, közéleti személyiségek, írók, művészek levelezését, hagyatékát stb. tartalmazza.

2023 folyamán a Csemadok iratait dolgoztuk fel, konkrétan a kilencvenes évek anyagát és néhány kiválasztott Csemadok anyagot, amivel a levéltár az utóbbi években gyarapodott.

S. Forgon Szilvia Arany A. László, Szalatnai Rezső, Schleicher László hagyatékát dolgozta fel.

A levéltárunk iratanyaga 2023-ban is bővült, a kisnyomtatványokon és egyéb kisebb kiterjedésű anyagokon kívül említésre méltó Tözsér Árpád, Koncsol László és Tóth László hagyatéka.

2023-ban 8 kutató látogatott el a levéltárunkba, a legtöbbet kutatott anyagok közé ismét a Csemadok levéltára tartozott, egyebek között az 1968-as központi anyag, a dunaszerdahelyi és a lévai járási titkárság iratai.

Eddig elkészült leltári jegyzékek:

Személyi hagyatékok és iratgyűjtemények

- Arany A. László hagyatéka*
- Győry Dezső hagyatéka*
- Szalatnai Rezső hagyatéka*
- Ungváry Ferenc hagyatéka*
- Gyönyör József hagyatéka*
- Turczel Lajos hagyatéka (levelezések)*
- Szabó Rezső iratai*
- Varga Sándor iratai*
- Kulturális szervezetek iratai – Csemadok:
- A CSEMADOK KB elnökségi üléseinek jegyzőkönyvei – (1948–2000)*

- A CSEMADOK országos közgyűlései
- Csemadok alapszervezetek története és helytörténeti tanulmányok
- Szervezeti értesítők
- Propaganda az 50-es, 60-as évekből
- Történeti tanulmányok
- Táncgyűttek és táncmozgalom
- Táncdalfesztiválok
- Táborok
- Színháztársulatok
- Színházok és irodalmi műsorok szöveggöyvelei
- Névsorok
- Jókai Napok
- Járás konferenciák
- Nemzetközi hadigondozott alapítvány (1993–1994)
- Gombaszögi Országos Kulturális Ünnepele
- Fesztiválok
- Fábry Napok
- Előadói segédanyagok
- CSMTKE
- Vetélkedők

Pártok iratai

- FMK
- MPP
- Együttélés
  - Alakuló közgyűlés (1989)
  - Alapító kongresszus (1990)

Gyűjtemények

Kisnyomtatványok

A Bibliotheca Hungarica gyűjteményében található színházak műsorfüzetei, meghívók és értesítők különböző kulturális eseményekről (pl. Dunamenti Tavasz, Gombaszög Országos Dal- és Táncünnepele, Zselizi Országos Népművészeti Fesztivál, Czuczor Gergely-napok, Kazinczy Nyelvművelő Napok, Kodály-napok, Tavasz szél vizet áraszt, Jókai-napok, Vámbéry Polgári Társulás rendezvényei stb.). A feldolgozott kisnyomtatványok száma eléri a 6 144 darabot.*

Képzőművészeti kiállítások katalógusai

A könyvtár gyűjteményében található képzőművészeti kiállításokról szóló katalógusok (pl. Duna Menti Múzeum, Csallóközi Múzeum, Kortárs Magyar Galéria, Nógrádi Galéria stb.).*

Plakátok

A Bibliotheca Hungarica plakátgyűjteménye felöleli a szlovákiai magyarság szellemi-művészeti életével kapcsolatos dokumentumokat.*

* az interneten jelenleg elérhető jegyzékek

Etnológiai Központ

Néprajzi könyvtár (Bibliotheca Ethnologica)

Felelős: L. Juhász Ilona, Liszka József, Vataščin Péter

Az Etnológiai Központ könyvtára 2023-ban összesen 130 kötetrel bővült. Év végén 10101 leltározott kiadvány alkotta a könyvtár állományát.

2023 első felében nagymértékű átszervezésen esett át a gyűjtemény. Több tematikus válogatást (pl. vallási néprajz, muzeológiai vagy oktatási kiadványok stb.) "beolvasztottunk" a vegyes részlegbe. Ez megfelelt egy részleges leltározásnak, amely során több száz könyvtári rekordot ellenőriztünk és szükség esetén javítottunk. A periodikumokat leszámítva az új, ill. az ellenőrzött könyvtári rekordoknál a "raktári jelzet" rubrikában jelezzük (ez látható a nyilvános internetes adatbázisban is, ha valaki rákeres), hogy betűrendben hol, ill. a tematikus gyűjtemények esetén melyik kollekciónál kereshető az adott kötet. Ez a rendszerezés elsősorban azért fontos, mert a leltározás során világossá vált, hogy valószínűleg több száz kötetnél nem teljesen világos, hol helyezkednek el a polcokon. A rekordok ilyen célú javítása ezentúl folyamatos tevékenységnek számít majd – mivel az nem reális, hogy egyszerre egy nagy leltározás, rekordellenőrzés során a teljes állomány adatait rendezzük és egységesítsük.

Visszhang

1. Vataščin Péter: Egy kevésbé ismert komáromi könyvtár. *Új Szó*, 2023. május 30. <https://ujso.com/regio/egy-kevesbe-ismert-komaromi-konyvtar>

Néprajzi adattár

Felelős: L. Juhász Ilona, Liszka József, Vataščin Péter

Az Etnológiai Központ gyűjteménye. Az adattár egyrészt kéziratos, jórészt közöletlen néprajzi gyűjtésekből áll Dél-Szlovákia magyarok lakta területéről. Másrészt benne foglaltatik a (Cseh)Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság 1989–1999 közötti tevékenységének teljes dokumentációja (levelezés, jegyzőkönyvek, programok stb.). A gyűjtemény több mint 23 ezer lapnyi szöveget tartalmaz. (A jegyzék az intézet internetes honlapján hozzáférhető) 2023-ban tovább folyt az időközben gyűjtött anyagok rendezése, illetve az adattári anyag jegyzékének interneten történő további megjelenítésének az előkészítése. A kutatók kiszolgálását az év folyamán Vataščin Péter és L. Juhász Ilona végezte.

A Szakrális Kisemlék Archívum

Felelős: Liszka József

Résztevők: L. Juhász Ilona, Vataščin Péter

2023-ban tovább folytatódott az 1997-ben, a Kárpát-medencében elsőként megalapított, s a maga nemében azóta is legjelentősebb adatbázis, a Szakrális Kisemlék Archívum folyamatos fejlesztésére, kompletizálására. Az internetes adatbázist folyamatosan bővítjük, aktualizáljuk. 2023. december 31-ig bezárólag 2074 objektum található a digitális adatbázisban. Ide kapcsolódik az elmúlt év egyik nagyszabású projektuma, ami a szakrális kisemlékek digitális bibliográfiai adatbázisának létrehozását jelentette (lásd részletesebben a Kutatási projektek alfejezetben!). Ennek keretében jelenleg 1500 bibliográfiai tétel kereshető, megfelelő szűrők segítségével.

Kapcsolódó publikációk:

1. Liszka József: A 25. Nemzetközi Kisebbségkutató Konferencia margójára. *Acta Ethnologica Danubiana* 25 (2023), 304–307. p. ISBN 978-80-89978-35-9
2. Liszka József: Mezei Madonnák nyomában. Jegyzetek a 25. Nemzetközi Kisebbségkutató Konferencia margójára. *Vasárnap* 56, 2023/28, 16–17. p.
3. Schwierz, Thomas: Rückblick auf die 25. Internationale Tagung für Klein- und Flurdenkmalforschung in Rosenau/SK vom 23. bis 25. Juni 2023. *Mitteilungsblatt* 36, 2023/2, 4–5. p.
4. Terbócs Attila: Liszka, József: Monumentumok. Szakrális (és „szakrális”) kisebbségek a Kárpát-medencében [Monumenty. Drobné sakrálné (a „sakrálné“) pamiatky v Karpatskej kotline]. *Národopisná revue* 33, 2023/1, 72–73. p. ISSN 0862-8351
5. Terbócs Attila: Monumentumok... *Fórum Társadalomtudományi Szemle / Forum Social Sciences Review. Annual Scientific Journal in English Language* 25, 2023/5, 94–96. p. <https://forumszemle.eu/szemle-archiv/?szemle=2023-5>
6. Vataščin Péter: Kis- és határbeli emlékek Közép-Európában. *Új Szó* 2023. június 26. <https://uj szo.com/regio/kis-es-hatarbeli-emlekek-kozep-europaban>
1. Liszka József: A 25. Nemzetközi Kisebbségkutató Konferencia margójára. *Acta Ethnologica Danubiana* 25 (2023), 304–307. p. ISBN 978-80-89978-35-9
2. Liszka József: Mezei Madonnák nyomában. Jegyzetek a 25. Nemzetközi Kisebbségkutató Konferencia margójára. *Vasárnap* 56, 2023/28, 16–17. p.
3. Schwierz, Thomas: Rückblick auf die 25. Internationale Tagung für Klein- und Flurdenkmalforschung in Rosenau/SK vom 23. bis 25. Juni 2023. *Mitteilungsblatt* 36, 2023/2, 4–5. p.
4. Terbócs Attila: Liszka, József: Monumentumok. Szakrális (és „szakrális”) kisebbségek a Kárpát-medencében [Monumenty. Drobné sakrálné (a „sakrálné“) pamiatky v Karpatskej kotline]. *Národopisná revue* 33, 2023/1, 72–73. p. ISSN 0862-8351
5. Terbócs Attila: Monumentumok... *Fórum Társadalomtudományi Szemle / Forum Social Sciences Review. Annual Scientific Journal in English Language* 25, 2023/5, 94–96. p. <https://forumszemle.eu/szemle-archiv/?szemle=2023-5>
6. Vataščin Péter: Kis- és határbeli emlékek Közép-Európában. *Új Szó* 2023. június 26. <https://uj szo.com/regio/kis-es-hatarbeli-emlekek-kozep-europaban>

Digitalizálás, internet, adatbázisok

Szlovákiai Magyar Adatbank

Felelős: Konkoly László

Munkatársak: Laczkó Sándor, Tuba Dániel, Szamák Mihály, Ryšavý Pál

Partnerintézmények: Arcanum (Budapest), Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet (Dunaszerdahely), Élő Hagyomány PT (Füle), eNiton Enterprises, s.r.o.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet évek óta dolgozik a könyvtári és levéltári anyagai digitalizálásán, illetve azok internetes megjelenítésén. A program célja a szlovákiai magyarokra vonatkozó történeti, kulturális és társadalmi információk rendszerezett gyűjtése, feldolgozása, szolgáltatása (bibliográfiák, lexikonok, statisztikák, helységnévtárak, térképek, kronológiák, digitalizál könyvek és folyóiratok, vendég honlapok, kutatási adatbázisok, intézményi kataszterek, irodalmi adattár, folyóiratok, tematikus társadalomtudományi kutatási blokkok, fotótár, linktár stb.) és az internetes megjelenítés segítségével ezekhez a kulturális értékekhez való széles körű hozzáférés biztosítása. A portál első verziója 2007 decemberétől indult, azóta többször átdolgozásra került. A jelenlegi verzió 2019 decemberétől üzemel. Az **Adatbank** egy önálló webcímen érhető el: <https://adatbank.sk>, amelyhez kapcsolódva időközben létrejött több szubdomén is (pl. rendezvények.adatbank.sk, telepulesek.adatbank.sk stb.). Jelenleg is egy WordPress Multisite motor alatt fut az összes intézeti honlap, kiegészülve néhány partnerintézmény honlapjával együtt. A WP Multisite keretrendszer és a 2020-ban integrált MongoDB adatbázis megosztás segítségével egyszerűbbé vált az egyes szubdomének közötti adatcsere és a külső független partner honlapok irányába történő adatszolgáltatás. A WordPress felhasználóbarát adminisztrációs felületén keresztül on-line szerkeszthető és bővíthető minden tartalom.

A 2023-as évben a digitalizálás keretén belül sor került az Új Szó napilap utolsó 5 évfolyamának (2017-2022), valamint a dunaszerdahelyi múzeum évkönyvének a Múzeumi Híradónak a digitalizálására, mely 1977-től jelenik meg minden évben. A projektum eredményeként több mint 38.000 oldalnyi új digitalizált folyóirat került fel a Szlovákiai Magyar Adatbankra, ahol a korábbi tartalmak mellett ez is nyilvánosan kereshető és hozzáférhető bárki számára. (<http://adatbank.sk>, <http://leveltar.adatbank.sk>).

Az adatbank jelenlegi szerkezeti felépítése:

1. Tudástár
  - a. Kronológia 1918-tól napjainkig
  - b. A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona 1918-tól
2. Gyűjtemények
  - a. Könyvtári gyűjtemények
    - i. CD gyűjtemények
    - ii. Szakdolgozatok
    - iii. Videókazetták
    - iv. Folyóirattár
    - v. Gramma Könyvtár
    - vi. Csemadok Könyvtár
    - vii. Koncsol László gyűjtemény
    - viii. Tóth–Ozsvald gyűjtemény
    - ix. Tózsér Árpád gyűjtemény

- b. Hagyatékok
    - i. Arany A. László hagyatéka
    - ii. Dobos László könyvhagyatéka [Huntéka]
    - iii. Ébert Tibor hagyatéka
    - iv. Fábry Zoltán hagyatéka
    - v. Gyönyör József iratai
    - vi. Győri Dezső hagyatéka
    - vii. Jakab István könyvhagyatéka [Huntéka]
    - viii. Morvay Péter könyvhagyatéka [Huntéka]
    - ix. Schleicher László hagyatéka
    - x. Szabó Béla hagyatéka
    - xi. Szabó Rezső iratai
    - xii. Szalatnai Rezső hagyatéka
    - xiii. Szalatnai Rezső könyvhagyatéka [Huntéka]
    - xiv. Tóth Mihály könyvhagyatéka [Huntéka]
    - xv. Id. Tuba Lajos könyvhagyatéka [Huntéka]
    - xvi. Turczel Lajos levelezése
    - xvii. Ungváry Ferenc hagyatéka
    - xviii. Varga Sándor iratai
    - xix. Vigh Károly könyvhagyatéka [Huntéka]
    - xx. Zalabai Zsigmond könyvhagyatéka [Hunteka]
  - c. Tematikus gyűjtemények
    - i. Képzőművészeti katalógusok
    - ii. Kisnyomtatványok
    - iii. Naptárak
    - iv. Plakátok
    - v. Néprajzi adattár
3. Könyvtár
- a. Bibliográfiák
    - i. A szlovákiai magyarok történetének válogatott bibliográfiája (1990–2008)
    - ii. Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia
    - iii. Csallóközről szóló irodalom bibliográfiája
    - iv. Csallóközi községi lapok helytörténeti cikkeinek gyűjteménye [Hunteka]
    - v. Mátyusföldi községi lapok helytörténeti cikkeinek gyűjteménye [Hunteka]
    - vi. Csallóköz és Mátyusföld városi kiadású lapjainak helytörténeti cikkadatbázisa [Hunteka]
    - vii. Az 1990 után megjelent helytörténeti irodalom bibliográfiája
    - viii. Szlovákiai magyar református vonatkozású könyvek válogatott bibliográfiája (1990–2007)
    - ix. Arany A. László bibliográfiája
    - x. Gyönyör József bibliográfiája
    - xi. Szalatnai Rezső hagyatékának válogatott bibliográfiája
    - xii. Tózsér Árpád személyi bibliográfiája
    - xiii. Turczel Lajos személyi bibliográfiája
    - xiv. Vajkai Miklós bibliográfiája
    - xv. Zalabai Zsigmond személyi bibliográfiája
  - b. Repertóriumok
    - i. A Hét (1986–1992) évfolyamának repertórium

- ii. Fórum Társadalomtudományi Szemle I-X (1999-2008) évfolyamának repertóriuma
      - iii. Magyar Figyelő repertóriuma
      - iv. Az Új Élet (1932–1944) évfolyamának repertóriuma
    - c. Könyvtárkatalógusok
      - i. Bibliotheca Hungarica
      - ii. Etnológiai Központ
      - iii. Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár
- 4. Levéltár
  - a. CSEMADOK – Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség
  - b. Együttélés Politikai Mozgalom
  - c. MPP – Magyar Polgári Párt
- 5. Kép–Hang
  - a. Képeslaparchívum
  - b. Fotóarchívum
    - i. Digitális Emlékezet (digitalisemlekezet.eu)
    - ii. Az Adatbank fotóarchívuma
    - iii. Az Fórum Kisebbségkutató Intézet fotóarchívuma
    - iv. Az Etnológiai Központ DIA gyűjteménye
    - v. Emlékművek – emlékhelyek – vizuális nyelvhasználat
    - vi. Sociophoto 2012 díjnyertes fotói
  - c. Hangarchívum
    - i. Konferenciák, rendezvények hangfelvételei
    - ii. Rádiós beszélgetések közéleti személyiségekkel
    - iii. Nyelvjárás gyűjtések
    - iv. Felmérések, közvéleménykutatások
    - v. Életútinterjúk, oral history beszélgetések
  - d. Film- és videoarchívum
    - i. Fórum Filmek (film.foruminst.sk)
    - ii. A Fórum Intézet YouTube csatornája
    - iii. 1956 – Az elfelejtett forradalom [4K] – A dokumentumfilm [HU/SK SUB]
    - iv. Nyugati Fogságban (A dokumentumfilm) – HU/SK SUB
    - v. MUSZKAFÖLDÖN – Rövidített, 50 perces változat / SK SUB
- 6. Digitális Levéltár
  - a. Dokumentumok és digitális levéltár
    - i. Vegyes iratok a szlovákiai magyarok két háború közötti történetéhez
    - ii. Iratok a Kárpátaljai Magyarság Történetéhez 1918–1944
    - iii. Dokumentumok az Országos Keresztényszocialista Párt történetéhez 1919–1936
    - iv. Iratok a Felvidék visszacsatolásának időszakából (1938–1945)
    - v. A szlovák állam időszakának dokumentumai (1939–1945)
    - vi. A Csemadok tagság központi nyilvántartási jegyzéke 1949–1952
    - vii. A lakosságcsere keretében magyarországi áttelepítésre kijelölt szlovákiai magyarok névjegyzékei (1946)
    - viii. Iratok a szlovákiai magyarok jogfosztottságának időszakából (1945–1948)
    - ix. Iratok a csehszlovákiai magyarság 1948–1956 közötti történetéhez I.
    - x. Az 1956-os forradalom felvidéki visszhangjával kapcsolatos iratok
    - xi. 1968 és a csehszlovákiai magyarság

- xii. A málenkij robottal kapcsolatos iratanyag
  - xiii. A rendszerváltás évei dokumentumokban
  - xiv. MPP (Független Magyar Kezdeményezés/Magyar Polgári Párt)
  - xv. ŠTB-ügynökök listája
  - xvi. Egyéni hagyatékok, kéziratos anyagok
  - b. Kisebbségeket érintő jogszabályok
7. Digitális Tár
- a. Digitalizált folyóiratok
    - i. A Hét 1956–1996
    - ii. Irodalmi Szemle 1958–2014
    - iii. Komáromi Lapok 1918–1943
    - iv. Prágai Magyar Hírlap 1922–1938
    - v. Szocialista Nevelés 1956–1989
    - vi. Új Szó 1948–2022
    - vii. Új Ifjúság 1952–1989
    - viii. Fáklya 1951–1956
    - ix. Magyar Írás 1932–1937
    - x. Szabad Földműves 1950–1988
    - xi. Szabad Újság 1991–1993
    - xii. Szabad Kapacitás 1989–1997
  - b. Digitalizált könyvek
    - i. Szlovákiai magyar lapok
    - ii. Szlovákiai magyar szépirodalom
    - iii. Szlovákiai magyar irodalomtörténet
    - iv. Néprajzi és történelmi munkák
    - v. Új mindenes gyűjtemény 1980–1993
    - vi. Múzeumi Híradó
  - c. Digitalizált tartalom
    - i. Kisnyomtatványok
    - ii. Szakrális Kisemlék Archívum
    - iii. Fábry Zoltán levelezése
    - iv. Digitalizált évkönyvek
  - d. Digitális tartalom
    - i. Regionális lapok
8. Települések (Szlovákia települései)
- a. Népszámlálási és települési adatok 1880 és 2011 között
  - b. Települések közigazgatási hovatartozása 1880 és 2011 között
  - c. Felvidéki település-mustra (SZMMI adatbázis)
9. Intézmények, szervezetek
- a. Községi hivatalok
  - b. Csemadok alapszervezetek és területi választmányok
  - c. Csemadok művészeti együttesek
  - d. Népművészeti együttesek
  - e. Könnyűzenei együttesek
  - f. Kézművesek Adatbázisa
10. Rendezvények

Digitális Emlékezet (Szlovákiai Magyar Fotóbank – digitalisemlekezet.eu)

Programvezető: Konkoly László

Résztvevők: Tuba Dániel, Ryšavý Pál

Ütemterv: 2023. 1. 1. – 2023. 12. 31.

A projektum célja a szlovákiai magyar közösség kényszerű létrejöttének 100. évfordulójának alkalmából az elmúlt 100 év szlovákiai magyarok életét, a dél-szlovákiai térség átalakulását dokumentáló képi anyag megőrzése és közzététele. Ennek elérése céljából az intézet egy digitális fotó- és képeslapgyűjteményt (fotók, negatívok és dia-k) alakított ki, amelyet egy külön honlapon érhetnek el az érdeklődők Digitális Emlékezet. Az egész éves tevékenység magában foglalja a további terepkutatást, digitalizálást, katalogizálást és szoftverfejlesztést, valamint a képi anyag nyilvános megjelenését az interneten.

A gyűjteményben az adott évszámra kattintva, illetve a keresőmezőbe beírt településnévvel vagy szabadszavas kereséssel lehet böngészni, keresni. Az oldalra felkerült fotók zöme gyűjtőktől és magánszemélyektől származik, illetve a Fórum Kisebbségkutató Intézet gyűjteményéből kerültek ki, az adott fotó tulajdonosának engedélyével, ingyenesen tölthetők le.

A fotóarchívum folyamatosan bővül, s továbbra is szívesen vesszük további gyűjtők és magánszemélyek jelentkezését, akik képeiket felajánlják a szlovákiai magyarok digitális emlékezetének a részére. A honlapon lehetőség van fotók egyéni feltöltésére és adatolására is.

A 2019-ben a bársonyos forradalom időszakából származó fényképeket dolgoztuk fel. 2021-ben, 2022-ben és 2023-ban neves szlovákiai magyar sajtófotósok és fotóriporterek fotóival bővítettük tovább az adatbázist. Ezek főként 1950 és 2000 közötti társadalmi, politikai és kulturális eseményeken készült fotógyűjtemények.

2021 és 2023 között a feldolgozásra kiválasztott negatívok és DIA-pozitívok többsége Prandl Sándor, Gyökeres György és Kontár Gyula egyéni hagyatékának gyűjteményéből, valamint kortárs fotóriportereink, Somogyi Tibor, Kiss Gábor, Görföl Jenő és Prikler László gyűjteményeiből származnak.

2022-ben a digitalizálás és feldolgozás fő tárgya a neves szlovákiai magyar fotóriporter, Kontár Gyula gyűjteményének egy része volt, aki az 1950-es és 1960-as években az egykori Csehszlovák Filmvállalat munkatársa, majd a Csehszlovák Sajtóügynökség (ČTK) fotóriportere volt. Hagyatékában mintegy 8000 középformátumú diafilm és több mint 10 000 negatív található.

A 2023-ban feldolgozott fényképek többsége Gyökeres György, Prikler László és Somogyi Tibor ismert fotóriporterek felvételei a bársonyos forradalom és az önálló Szlovákia kezdeti időszakából, társadalmi, politikai és kulturális eseményekről, nyári kulturális táborokról, valamint a Szöttes Kamara Néptáncsoport gyűjteményéből származik.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet (Bibliotheca Hungarica, Etnológiai Központ) levéltárában hatalmas mennyiségű digitális fotó-, fotó-, dia- és negatívgyűjtemény található, amely sok éves gyűjtőmunka eredménye. A gyűjtemény részét képezi több híres fotós és közéleti személyiség (Prandl Sándor, Lipcsei György, Arany A. László, Gyökeres György, Kontár Gyula, stb.) teljes vagy részleges hagyatéka, ezenkívül több intézet és civil szervezet fotógyűjteménye (Fórum

Intézet, Etnológiai Központ – Néprajzi fotótár, Etnológiai Központ – Szakrális Kisemlék Archívum, Csemadok, Szóttos Kamara Néptáncgyűttes, KAFEDIK, Zoboralja.sk, Somorja Város, Sine Metu), valamint jelenkori fotósok közéleti, politikai és kulturális fotói (Somogyi Tibor, Prikler László, Kiss Gábor, Görföl Jenő, Takács András, stb.). Ennek az anyagnak a rendszerezése és feldolgozása már évek óta folyamatban van.

A Digitális Emlékezet (digitalisemlekezet.eu) a 2023-as év végén 29 000 db fotót tartalmazott. A gyűjtemény folyamatosan bővül.

Gyarapodás: 2018-ben 4 287 db, 2019-ben 6 359 db, 2020-ban 6 698 db, 2021-ben 5 676 db, 2022-ben 2 239 drb, 2023-ban 3 800 drb

Az Adatbank honlapján a Kép-Hang menüpont alatt található régebbi gyűjtemények felosztása:

- Az Adatbank fotóarchívuma (levéltári gyűjtemény): 10 457 db
- A Fórum Kisebbségkutató Intézet fotóarchívuma: 3 371 db
- Az Etnológiai Központ diakép-gyűjteménye: 4 258 db
- Emlékművek – emlékhelyek – vizuális nyelvhasználat: 8 563 db
- Sociophoto 2012 díjnyertes fotói: 30 db

Szlovákiai Magyar Digitális Képeslaparchívum

Felelős: Végh László, Konkoly László

A levéltár fontos részét képezi a mintegy 5 000 régi és mai képeslap. Szlovákiai képeslap-börzéken és magánygyűjtőktől beszerelve folyamatosan bővül a gyűjtemény, amely elsősorban a Szlovákia magyar lakta városai és községei állapotának 1918 utáni változásait dokumentálja. Külön jelentőséggel bírnak a Szlovákia területén található magyar vonatkozású műemlékeket, történelmi emlékhelyeket (honvédszobrok, Kossuth-szobor, Petőfi-szobor, felvidéki emlékhelyek, millenniumi emlékszobrok) ábrázoló képeslapok. A helytörténeti kutatás szempontjából fontos dokumentáció az ez idáig mintegy 100 szlovákiai városról és községről található gyűjtemény.

Az internetes adatbázis megtalálható a Szlovákiai Magyar Adatbank honlapján a Kép-Hang / Képeslaparchívum menüpont alatt a következő címen: <https://kepeslapok.adatbank.sk/>

A gyűjtemény felosztása:

A Fórum Kisebbségkutató Intézet gyűjteménye: (4479 drb)

Magánygyűjtők: Bayer Péter (7 drb), Bittó Lipót (16 drb), Gönczy Bertalan (46 drb), Hermély Lajos (200 drb), Köteles László (14 drb), Orosz Örs (324 drb), Ozsvald Árpád (7 drb), Pavol Mózeš (24 drb), Sarnóczay György (5 drb), Solymos József (39 drb)

A levéltár gyűjteményén kívül folyamatosan zajlik a képeslapok egyéb digitális lelőhelyekről való begyűjtése és rendszerezése is. Az adatbázisban jelenleg (1024 drb) ilyen, csak digitális formátumban tárolt, de teljes leírást tartalmazó képeslap található.

Szlovákiai magyar vonatkozású rendezvények adatbázisa

Felelős: Szamák Mihály, Konkoly László

Ütemterv: 2023. 1. 1. – 2023. 12. 31.

2003-tól kezdődően gyűjtünk minden olyan magyar vonatkozású rendezvénnyel kapcsolatos információt, szórólapot vagy plakátot, amely internetes oldalon vagy e-mail formájában is megjelent. Ez a munka hozzá tartozik ahhoz a gyűjtő és dokumentációs tevékenységhez, amelyet a Bibliotheca Hungarica vállalt fel. Manapság a rendezvények interneten történő hirdetése jelentős mértékben előtérbe került. Viszont a legtöbb ilyen jellegű publikáció idővel elveszik. Ezért tartjuk fontosnak ezek egy helyen való gyűjtését. Nemcsak a dokumentálás szempontjából, hanem aktuális információs értékük miatt is.

A 2020-ban integrált MongoDB adatbázisba bekerültek a rendezvények is. Ennek segítségével egyszerűbbé vált az egyes partner oldalak közötti adatsere és a külső független partner honlapok irányába történő adatszolgáltatás.

Gyarapodás: 2005-ben (1408 drb), 2006-ban (1678 drb), 2007-ben (1198 drb), 2008-ban (3004 drb), 2009-ben (5769 drb), 2010-ben (3500 drb), 2011-ben (3290 drb), 2012-ben (1059 drb), 2013-ban (807 drb), 2014-ben (1635 drb), 2015-ben (1733 drb), 2016-ban (638 drb), 2017-ben (1549 drb), 2018-ban (1552 drb), 2019-ban (1245 drb), 2020-ban (460 drb), 2021-ben (112 drb), 2022-ben (22 drb), 2023-ban (2 drb)

A 2009-es évtől a rendezvényarchívum elérhető XML formátumban is.

Az internetes adatbázis a Fórum Kisebbségkutató Intézet által gyűjtött rendezvényeken kívül tartalmazza továbbá a Szlovákiai Magyar Adatbank portáljához csatlakozó további szervezetek (intézmények) rendezvényeit is (Csemadok, Somorja Város, rozsnyovidek.sk, elohagyomany.sk stb.).

Gyarapodás: 2015-ben (709 drb), 2016-ban (2933 drb), 2017-ben (1291 drb), 2018-ban (1423 drb), 2019-ban (735 drb), 2020-ban (474 drb), 2021-ben (441 drb), 2022-ben (807 drb), 2023-ban (939 drb)

Hangarchívum

Felelős: Konkoly László, Körös Zoltán, Ryšavý Pál

Ütemterv: 2023. 1. 1. – 2023. 12. 31.

A hangarchívum tartalmazza a Fórum Kisebbségkutató Intézet rendezvényein (konferenciákon, könyvbemutatókon, szakmai beszélgetéseken) készült hangfelvételeket, továbbá az Intézet által készített oral history interjúkat, különböző projektumok kapcsán készített felmérések hanganyagait, a Szlovák Rádió Magyar Adásában elhangzott rádiófelvételek hanganyagait, valamint a levéltárban fellelhető további archív hanganyagokat. A projektum célja a gyűjtemény folyamatos bővítése, digitalizálása, rendszerezése és interneten való megjelenítése.

A projektum eredményeként az intézet 2019-ben befejezte a pozsonyi Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke által 1969 és 1983 között lebonyolított nyelvjárás-gyűjtés digitalizált felvételeinek az adatolását és az 1165 beszélgetéshez tartozó kulcsszójegyzék kibővítését.

2020-ban sor került az elmúlt 20 évben összegyűlt oral history beszélgetések és interjúk rendszerezésére és a jegyzék egy kereshető adatbázisban való publikálására. A rendszerezés tartalmazta a kb. 500 felvétel katalogizálását, digitalizálását és MP3 formátumúvá alakítását.

2021-ben és 2022-ben is folytatódott az internetes adatbázisban megtalálható hangzó anyagok katalogizálása és tárgyszavazása.

2023-ban egy különálló projektum keretén belül folytatódott az oral history interjúk rendszerezése és feldolgozása. A Fórum Kisebbségkutató Intézet megalakulása óta eltelt 20 év alatt számos mélyreható interjú készült különböző audiovizuális felvételek formájában Dél-Szlovákiában élő vagy innen származó személyekkel (egyszerű emberekkel, háborús és történelmi eseményekről megemlékezőkkel, politikusokkal, kulturában és közművelődésben tevékenykedő szakemberekkel, stb.) különböző kutatási projektek keretében. Az "Építeni és megőrizni - Nem mindennapi beszélgetések" elnevezésű hosszú távú projekt keretében ez a tevékenység ma is zajlik, és évente legalább 20 új interjút eredményez. Az intézet archívuma a mintegy 200-300 megemlékezőtől származó, már több mint 1600 interjút tartalmaz. A projektum fő célja ezen audiovizuális interjúk átfogó feldolgozása volt és az Adatbank részeként egy új önálló keresőfelületen való publikálása (<https://hangtar.adatbank.sk>). Az adatbázisban név, évszám és kulcsszó alapján lehet keresni, viszont az interjúk teljes hanganyaga és a lejegyzett szövegek az adatvédelmi szabályok miatt csak regisztrált kutatóknak és felhasználóknak engedélyezett kizárólag kutatási célból.

Szlovákia településeinek adatbázisa

Felelős: Konkoly László

Az adatbázis tartalmazza a mai Szlovákia területén 1880 és 2011 között létező összes település népesedési, nemzetiségi adatait, amelyek segítségével végigkövethetők a szlovákiai települések közigazgatási demográfiai változásai, valamint az 1992 és 2012 közötti választási eredmények. Egy helyen található továbbá a településre vonatkozó alapadatokat és az adatbankban található településhez kapcsolódó egyéb információkat (rendezvényeket, lexikon szócikkeket, intézményeket stb.). A kutatás eredményeképpen egy olyan egyedülálló adatbázis jött létre, amely további demográfiai, történelmi, társadalmi kutatások fontos forrásbázisa lehet. A 2019-es évben az Adatbank grafikai és szerkezeti fejlesztése során megvalósult a település adatbázis geolokációs megjelenítése a Google Maps-en, valamint a megyék és járások egyes népszámlálásokhoz köthető közigazgatási eloszlása listás megjelenítés formájában. Ezenkívül javításokra került sor a már 2017-ben megvalósult, a különböző adatbázisokban megtalálható településszintű adatok és információk, valamint az 1992 és 2012 közötti választási eredmények integrált megjelenítési módjában. A 2020-as évben bővült az adatbázis az eddig hiányzó 1970-es és 1980-as népszámlálási adatokkal. A 2021-es évben a közigazgatási besorolás mellett létrehoztuk a tájegységi besorolás lehetőségét is és néhány település esetében adatkorrekciókra került sor.

Intézmények és szervezetek adatbázisa

Felelős: Konkoly László

Az adatbázis jelenleg 2 319 intézmény adatlapját tartalmazza a következő kategóriákban:

- Községi hivatalok – 543

- Csemadok területi választmányok – 19 db
- Csemadok alapszervezetek – 428 db
- Csemadok művészeti együttesek – 447 db
- Könnyűzenei együttesek – 72 db
- Kézművesek adatbázisa – 120 db
- Népművészeti együttesek – 98 db
- Intézmények, szervezetek (az adatok elavultsága miatt már nem publikus) – 1 577 db

Szagrális Kisemlék Archívum

Felelős: Liszka József, Konkoly László

Részletesen lásd az Etnológiai Központ aktivitásainál!

forumeshop.sk

Felelős: Laczkó Sándor, Konkoly László, Roncz Melinda

Részvevők: Sebő Beáta, Vermes Annamária

A Fórum Kisebbségkutató Intézet internetes könyvruháza, amelyben megtalálható a FKI eddig kiadott összes könyve.

A könyvruház működtetéséhez jelenleg az OpenCart Webshop motort használjuk, amely a világon az egyik legelterjedtebb keretrendszer, viszont fenntarthatósági és üzemeltetési okok miatt szükségessé vált a cseréje. A 2021-es évben megtörtént a megfelelő keretrendszer kiválasztása és megvalósult az adatbázis és a honlap tartalmának migrációs lehetőségeinek a felmérése. A 2022-es évben sor került a Fórum Kisebbségkutató Intézet internetes könyvesboltjának a teljes modernizálására, mivel fenntarthatósági okok miatt szükségessé vált a könyvesbolt a keretrendszerének a cseréje. A régi OpenCart motort WordPress-re cseréltük és a könyveladáshoz pedig a WooCommerce internetes áruház modult alkalmaztuk. Az adatok migrálása és az új internetes áruház felépítése és konfigurációja technikailag összetett feladat volt, ezért a munkálatok több mint fél évig tartottak.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet publikációi 2023-ben

A publikációk megvásárolhatók papíralapú vagy elektronikus formában a Fórum Kisebbségkutató Intézet Könyvesboltjában az interneten: <http://forumeshop.sk/>

Könyvek, monográfiák

L. JUHÁSZ ILONA: *Ruszkik, haza. Adalékok Csehszlovákia 1968-as katonai megszállása szlovákiai magyar emlékezetéhez.* Komárom – Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központja, 2023, 424 p., ISBN 978-80-89978-34-2

LISZKA JÓZSEF: *Kísérletek. Kritikák, vitairatok (és egyéb úri huncutságok) a néprajzi tudományok köréből.* Komárom – Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központja, 2023, 320 p., ISBN 978-80-89978-33-5

SIMON ATTILA: *Az átmenet bizonytalansága. Az 1918/1919-es impériumváltás Pozsonytól Kassáig.* Második kiadás, Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2023, 248 p., ISBN 978-80-89978-34-2

Évkönyv

LISZKA JÓZSEF (szerk.): *Acta Ethnologica Danubiana 25.* Az Etnológiai Központ Évkönyve. Ročenka Výskumného centra európskej etnológie / Jahrbuch des Forschungszentrums für Europäische Ethnologie. Komárom – Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központja, 2023, 344 p., ISBN 978-80-89978-35-9

Folyóirat

Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2023/1–4. szám (184, 176, 176 és 184 p.), 25. évfolyam. Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2023, ISSN 1335-4361 (forumszemle.eu)

Fórum Társadalomtudományi Szemle / Forum Social Sciences Review, 2023/5 (108 p.), Vol 25. Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2023, ISSN 2729-9740 (<https://forumszemle.eu/szemle-archiv/?szemle=2023-5>)

Az FKI által fenntartott webes felületek és honlapok

Programvezető: Konkoly László

Résztvevők: Laczkó Sándor, Ryšavý Pál, Tuba Dániel, Roncz Melinda, Sebő Bugár Beáta, Sipos Szilvia

Ütemterv: 2023. 1. 1. – 2023. 12. 31.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet évről évre egyre fontosabb szerepet tölt be a szlovákiai magyar civil és közéleti szférában. Széleskörű tudományos programjai, bővülő tevékenysége és közéleti koordinációs szerepe indokoltá teszi több önálló intézeti, partnerségi vagy projektumokkal kapcsolatos weblap működtetését.

Az egész éves karbantartási és frissítési munkálatok mellett a 2023-as évben sor került a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala hivatalos weblapjának és a Madari.sk hírportál teljes modernizálására és szerkezeti átalakítására. Ez magában foglalta a WordPress sablon és grafikai elemek cseréjét, az oldal szerkezeti átalakítását és a tartalom frissítését. A WordPress sablon cseréje magában foglalta a dizájn- és a navigációs elemek megváltoztatását, valamint a weblap teljes menüstruktúrájának a megváltoztatását is. Ezt követően az intézetben több éve zajló modernizációs és optimalizálási folyamat részeként, ezeknek a weblapoknak multimédiás és digitális tartalma (képek, dokumentumok, hang- és videofájlok) is átkerült az Amazon S3 felhőalapú tárhelyre.

Az intézet kezelése alatt működő domének SSL tanúsítványainak a frissítése is megvalósult az év folyamán.

Az intézet által működtetett honlapok és szociális média profilok:

- foruminst.sk – a Fórum Kisebbségkutató Intézet hivatalos honlapja magyar és szlovák nyelven
- forumeshop.sk – A Fórum Kisebbségkutató Intézet internetes könyvtárháza, amelyben megtalálható az FKI eddig kiadott összes könyve.
- film.foruminst.sk – A Fórum Kisebbségkutató Intézet videótára, ahol megtekinthők a megjelent dokumentumfilmek és az azokban szereplő visszaemlékezők egyéni interjúi is.
- muzkafoldon.foruminst.sk – A Muszkaföldön dokumentumfilm honlapja, Rendező: Laczkó Sándor
- nyugatifogsagban.foruminst.sk – A Nyugati fogságban dokumentumfilm honlapja, Rendező: Laczkó Sándor
- hancsovszky.foruminst.sk – A Hancsovszky c. dokumentumfilm honlapja, Rendező: Laczkó Sándor
- adatbank.sk – A szlovákiai magyarokra vonatkozó történeti, kulturális és társadalmi információk rendszerezett online gyűjteménye (bibliográfiák, lexikonok, statisztikák, helységnévtárak, térképek, kronológiák, vendég honlapok, kutatási adatbázisok, intézményi kataszterek, irodalmi adattár, folyóiratok, tematikus társadalomtudományi kutatási blokkok, fotótár, linktár stb.).
- forumszemle.eu – A Fórum Társadalomtudományi Szemle kétnyelvű (magyar, angol) különálló honlapja, ahol megtalálhatjuk a folyóiratról az összes szükséges információt, a szerzők listáját, az összes megjelent szám tartalomjegyzékét, valamint a régebbi évfolyamoknál hozzáférhetővé tettük a tanulmányokat és cikkeket teljes terjedelemben.

- ethnodanubia.eu – A honlap az Acta Ethnologica Danubiana webes verziója is. A honlap tartalmazza az eddig megjelent számok teljes tartalmát tanulmányokra lebontva, a szerzők jegyzékét, rovatok, szerzők és megjelenési év szerinti keresést, valamint a tanulmányok és cikkek megjelenésével kapcsolatos szerzői útmutatót.
- madari.sk – A madari.sk egy olyan információs portál, amely szlovák nyelven közöl írásokat a szlovákiai magyarokról. Elsődleges célja, hogy egy olyan csatornává váljon, amely ismeretterjesztő, szakmai és tudományos anyagokat közvetít a szlovákiai magyarokról.
- kerekasztal.sk, jogsegely.sk – A Kerekasztal honlapjai. Elsődleges céljuk, hogy kommunikációs csatornaként működjön a nagyközönség és az ernyőszervezet között. Tartalmilag főként szöveges anyagokat közöl, amelyek közt megtalálhatóak a Kerekasztal állásfoglalásai, beszámolók a Koordinációs Bizottság üléseiről, szakmai dokumentumok, törvényjavaslatok vagy egyéb elemzések.
- szmat.sk – A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács (SZMAT) honlapja.
- kniznicasamorin.sk – A Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár kétnyelvű honlapja (magyar és szlovák nyelven).
- digitalisemlekezet.eu – A honlap folyamatosan felváltja az Adatbankban található Szlovákiai Magyar Fotótárat. A program fő célja a szlovákiai magyar közösség létrejöttének 100. évfordulója alkalmából megőrizni és közzétenni a szlovákiai magyarok életét és a dél-szlovákiai térség átalakulását dokumentáló digitális fotógyűjteményt.
- Az FKI Facebook-oldala – Az oldal az Fórum Kisebbségkutató Intézet tevékenységéről számol be rendszeresen, nagy hangsúlyt fektetve a publikációk népszerűsítésére. Ezen túl más tudományos intézmények szakmai rendezvényeiről és azok kiadványairól is tájékoztat.
- Az FKI komáromi Etnológiai Központjának Facebook-oldala – A 2017-ben létrehozott oldal az FKI Etnológiai Központja és részben az FKI tevékenységéről számol be, nagy hangsúlyt fektetve a publikációk népszerűsítésére. Ezen túl más tudományos intézmények szakmai rendezvényeiről és azok kiadványairól is tájékoztat.
- Az FKI szakkönyvtárának, a Bibliotheca Hungaricának Facebook-oldala – A 2023 áprilisában létrehozott oldal a szakkönyvtár és az FKI tevékenységéről számol be, nagy hangsúlyt fektetve a gyűjtemény és az Intézet publikációinak népszerűsítésére.

A munkatársak publikációs jegyzéke – 2023

GYURGYÍK LÁSZLÓ

Tanulmány

Gyurgyík László: Szlovákia lakossága vallási összetételének változásai 1921 és 2021 között, különös tekintettel a 2011 és 2021 közötti időszakra, illetve a felekezeten kívüliekre. 14th International Conference of J. Selye University. Theological Section. Conference Proceedings. Published by J. Selye University, 2023 ISBN 978-80-8122-448-5 23-31.s.

Gyurgyík László: A szlovákiai magyar lakosság számának, arányának változása kerületek szerint a 2011. és a 2021. évi népszámlálás adatai alapján. In: Fórum Társadalomtudományi Szemle 2023/4 19-36..s

Gyurgyík László: Szlovákia lakossága vallási összetételének alakulása 1921 és 2021 között. Különös tekintettel a református vallásúak kerületek és járások szerinti változásaira. In: Simon Attila et al.: Nemzeti és ideológiai béklyóban. Reformátusok és a református egyház a második világháború utáni Csehszlovákiában Selye János Egyetem Tanárképző Kar Komárom, 2023 ISBN 978-80-8122-465-2, 9-32 s.

Tankönyv

Gyurgyík László: Demográfiai adatok gyűjteménye = Demográfiai és Történeti demográfia tárgyak oktatásához / Gyurgyík László. - 1. vyd. - Komárno : Univerzita J. Selyeho, 2022. - 146 s. - ISBN 978-80-8122-439-3.

L. JUHÁSZ ILONA

Monográfia, könyv

1. L. Juhász Ilona: *Ruszkik haza! Adalékok Csehszlovákia 1968-as katonai megszállása szlovákiai magyar emlékezetéhez.* Somorja-Komárom: Fórum Kisebbségkutató Intézet 2023, 423. p. /Notitia historico-ethnologica 7./ ISBN 978-80-89978-36-6

Recenzió

1. Botiková Marta–Deáky Zita: Lányok, asszonyok Szlovákiában és Magyarországon (1955–1989) ahogy két etnológusnő látta / Dievčatá a ženy na Slovensku a v Maďarsku (1955–1989) očami dvoch etnologičiek. Budapest: ELTE BTK 2022. *Ethnographia* (nyomdában)
2. Kontra Miklós és Morvai Tünde (szerk.): DOMUS 25. A Magyar Tudományos Akadémia határon túli ösztöndíjprogramja. Budapest: Magyar Tudományos Akadémia 2023. *Magyar Tudomány* 184 (2023) 12, 1608–1610. p. DOI: 10.1556/2065.184.2023.12.19)

LAMPL ZSUZSANNA

Tanulmány

Mészárosová-Lampl Zuzana: Podnikanie vo vede – zázračný liek pre vysoké školstvo? In Profant Martin – Brabec Martin (szerk.): Věda a akademická svoboda v nebezpečných časech. Praha, Filosofický ústav AVČR, v.v.i. Nakladatelství Epoque, 2023, 69-80 p., ISBN 978-80-278-0107-7 (print), ISBN:978E80E278E0107E7 (elektronikus), <https://www.pantarhei.sk/456058-veda-a-akademicka-svoboda-v-nebezpecnych-casech-martin-profant-martin-brabec>

Lampl Zsuzsanna: Beszéd adatok a 2023-as parlamenti választás előtt. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 25. évf. (2023), 3. sz., 125- 135 p., ISSN 1335-4361 <https://forumszemle.eu/szemle-archiv/?szemle=2023-3>

3. Lampl Zsuzsanna: The “ideal with great appeal” or the emergence and development of leisure time in Czechoslovakia (among other countries). *Forum Social Sciences Review* 25. évf. (2023), 5. sz., 17-34 p., ISSN 1335-4361 DOI: <https://doi.org/10.61795/fssr.v25y2023i5.02>

Absztraktkötet

1. Lampl Zsuzsanna: Magyarnak lenni Szlovákiában: egy félmillió népesség nemzeti és politikai kihívásai. In V. interdiszciplináris konferencia a Kárpát-medencei magyarság helyzetéről : Válság és alkalmazkodás a Kárpát-medencében / Varga-Péterfi P, Bálint A, Schwartz Gy. - Budapest : Nemzetstratégiai Kutatóintézet, 2023. - ISBN 978-615-5639-50-0, 92.p, https://nski.hu/admin/data/file/20231205/v-interdiszciplinaris-konferencia_nski_program.pdf

Tudománynépszerűsítő írás

1. Lampl Zsuzsanna: Beszéd adatok a politikáról 2023-ból I., In. *Új Szó*. - ISSN 1335-7050, Szalon, 2023. július 1., <https://uj szo.com/szalon/beszedes-adatok-a-politikarol-2023-bol>

2. Lampl Zsuzsanna: Beszéd adatok a politikáról 2023-ból II., In. *Új Szó*. - ISSN 1335-7050, Szalon, 2023. július 8. , <https://uj szo.com/szalon/beszedes-adatok-a-politikarol-2023-bol-ii>

3. Lampl Zsuzsanna: Néhány szó az értelmiségről. In. *Új Szó*. - ISSN 1335-7050, 2023. november 10., <https://uj szo.com/velemen/nehany-szo-az-ertelmisegrol>

LISZKA JÓZSEF

Monográfia, könyv

1. Liszka József: *Kísérletek. Kritikák, vitairatok (és egyéb úri huncutságok) a néprajzi tudományok köréből*. Komárom–Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet–Etnológiai Központ 2023, 319 p. ISBN 978-80-89978-33-5

Tanulmány

1. Liszka József: Szerelmes falurajz. Egy etnológus széljegyzetei Zalabai Zsigmond falurajzaihoz. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 25, 2023/4, 83–96. p. ISSN 1335-4361

Recenzió

1. Liszka József: Párbeszéd a hazá(k)ról és „hazáról”. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 25, 2023/1, 147–157. p. ISSN 1335-4361

2. Liszka József: Magyar Zoltán: Erdélyi magyar hiedelemmonda-katalógus. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 25, 2023/1, 176–178. p. ISSN 1335-4361

3. Liszka József: Réges-régen, még azelőtt... Széljegyzetek a magyar Grimm-filológia újabb mérföldkövéhez. Grimm-mesék magyar ponyvák (1850–1900). *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 25, 2023/2, 143–150. p. ISSN 1335-4361

4. Liszka József: Kurhajcová, Alica: Nyilvános ünnepek és történelmi emlékezet Magyarországon... *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 25, 2023/2, 163–166. p. ISSN 1335-4361

5. Liszka József: Egy csónakban. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 25, 2023/3, 135–144. p. ISSN 1335-4361
6. Liszka József: Aki nem szállította a megoldást. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 25, 2023/4, 165–168. p. ISSN 1335-4361
7. Liszka József: Viga Gyula: Változások és változatok. *Acta Ethnologica Danubiana* 25 (2023), 294–298. p. ISBN 978-80-89978-35-9

Publicisztika, ismeretterjesztés

1. Liszka József: Egy világügyelő untermann. *Új Szó* (Szalon 17/9) 2023. 3. 4., 16. p.
2. Liszka József: A 25. Nemzetközi Kisebbségkutató Konferencia margójára. *Acta Ethnologica Danubiana* 25 (2023), 304–307. p. ISBN 978-80-89978-35-9
3. Liszka József: A változás/váltakozás bizonytalansága és kényszere – 20. századi kisebbségi minták. *Acta Ethnologica Danubiana* 25 (2023), 308–310. p. ISBN 978-80-89978-35-9
4. Liszka József: Elszállt a dall... Novák László Ferenc emlékére (1947–2023). *Acta Ethnologica Danubiana* 25 (2023), 317–318 . p. ISBN 978-80-89978-35-9
5. Liszka József: Bärbel Kerkhoff-Hader halálára (1940–2023). *Acta Ethnologica Danubiana* 25 (2023), 320 . p. ISBN 978-80-89978-35-9
6. Liszka József: Korai sirató. A. Gergely András halálára. *Acta Ethnologica Danubiana* 25 (2023), 335–336 . p. ISBN 978-80-89978-35-9
7. Liszka József: Mezei Madonnák nyomában. Jegyzetek a 25. Nemzetközi Kisebbségkutató Konferencia margójára. *Vasárnap* 56, 2023/28, 16–17. p.

Szerkesztés

1. Liszka József szerk.: *Acta Ethnologica Danubiana* 25. Az Etnológiai Központ Évkönyve 2023. Komárom–Somorja: Forum Institute 2023, 344 p. ISBN 978-80-89978-35-9

MRVA MARIANNA

Tanulmány

1. MRVA, Marianna: Az intézményekbe vetett bizalom, a politikai hatékonyság és a választási hajlandóság összefüggései a szlovákiai magyarok és szlovákok körében. In: *Fórum Társadalomtudományi Szemle*. XXV. évfolyam, 4. szám, 3-19 o. ISSN 1335-4361
URL: <https://forumszemle.eu/szemle-archiv/?szemle=2023-4#tab-2023-4>

ÖLLÖS LÁSZLÓ

Tanulmány

1. Öllös, László: The Value System of Unevenness. In: *Forum Social Sciences Review*. - ISSN 1335-4361, Roč. 25, č. 5 (2023), s. 03-16.
DOI: <https://doi.org/10.61795/fssr.v25y2023i5.01>
2. Öllös, László: A felemáság értékrendje. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 25, 2023/3, 2023/4, s. 03–14. ISSN 1335-4361). [Autor, 100%]
2. Öllös, László: Magyar stratégiák 1989 után Pozsonytól Kassáig. In: Romsics Ignác (zost.) – Kovács Kiss Gyöngy (red.): *A magyar kisebbségek 100 éve : A Magyar Tudományos Akadémia II. Filozófiai és történettudományok osztályának 2022. szeptember 22–23-ai konferenciáján*

elhangozott előadások szerkesztett változata. Kolozsvár : Komp-Press, 2023, s. 237-244., ISBN 978-606-773-035-7

POPÉLY ÁRPÁD

Tanulmány

1. Popély Árpád: A magyar kisebbség a pártállami évek Csehszlovákiájában 1948–1989. In: Romsics Ignác (összeáll.) – Kovács Kiss Gyöngy (szerk.): *A magyar kisebbségek 100 éve. A Magyar Tudományos Akadémia II. Filozófiai és történettudományok osztályának 2022. szeptember 22–23-ai konferenciáján elhangzott előadások szerkesztett változata*. Kolozsvár, Komp-Press, 2023, 181-189. p., ISBN 978-606-773-035-7

2. Popély Árpád: „Ha még egyszer merek magyarul prédikálni...” A pozsonyi református egyházközség és a szlovákiai református egyház (1945–1953). In Simon Attila et al.: *Nemzeti és ideológiai béklyóban. Reformátusok és a református egyház a második világháború utáni Csehszlovákiában*. Komárom, Selye János Egyetem Tanárképző Kar, 96–112. p.; ISBN 978-80-8122-465-2

3. Popély Árpád: „Létezik, bár keveset hallat magáról...” A Szlovák Nemzeti Tanács Nemzetiségi Bizottsága (1968–1971). *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 2023 (XXV. évf.) 4. sz., 37–82. p.; ISSN 1335-4361

4. Popély Árpád: Nemzetiségi képviselői szerv, vagy egyszerű parlamenti bizottság? A Szlovák Nemzeti Tanács Nemzetiségi Bizottságának létrehozása 1968-ban. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 2023 (XXV. évf.) 3. sz., 91–124. p.; ISSN 1335-4361

5. Popély Árpád: Voľby do snemu Karpatskej Ukrajiny vo februári 1939 z pohľadu národnostných menšín. In Hubený, David (Ed.): *Čtvrtstoletí spolu. Československo a Podkarpatská Rus*. Praha, Národní archiv, 2023, 348–361. p., ISBN: 978-80-7469-108-9

Tudománynépszerűsítés

1. Popély Árpád: Nem felszabadítók, hanem megszállók. *Vasárnap*, 2023. szeptember 5. (56. évf.) 36. sz., 12–13. p.

SIMON ATTILA

Monográfia, könyv

1. Simon Attila: *Az átmenet bizonytalansága. Az 1918/1919-es impériumváltás Pozsonytól Kassáig*. Második kiadás, Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2023, 248 p., ISBN 978-80-89978-34-2

Tanulmány

1. Simon Attila: V tieni súperenia dvoch revolúcií. Južné Slovensko počas obdobia prechodu (jeseň 1918 – leto 1919). *Česko-slovenská historická ročenka* 25, č. 2, 2023, s. 107-122, DOI: 10.5817/cshr.2023.25.2.5, ISSN 1214-8334

2. Simon, Attila: Hancsovszky. Egy ellentmondásos történet rekonstrukciója. *Betekintő*, 17. ôvf. 2023, 1. sz. 35–59. ISSN 1788-7569.

3. Simon, Attila. Az elutasítástól az elfogadásig. A szlovákiai magyar társadalom változásai két háború között. In Kovács Kiss, Gyöngy (szerk.): *A magyar kisebbségek 100 éve : A Magyar Tudományos Akadémia II. Filozófiai és történettudományok osztályának 2022.szeptember 22-23-ai konferenciáján elhangzott előadások szerkesztett változata*. Kolozsvár, Komp-Press, 2023. ISBN 978-606-773-035-7, 81-90.

4. Simon, Attila. "Absent Traditions: Right-Wing Strands in Slovakian Politics". *Underground Streams: National-Conservatives after World War II in Communist Hungary and Eastern Europe*, edited by János M. Rainer, Budapest, Hungary: Central European University Press, 2023, pp. 65-94. <https://doi.org/10.1515/9789633861974-005>

5. Simon, Attila: Religiöse Bindungen der Magyaren in der Slowakei. In Zückert, Martin (hsg): *Handbuch der Religions- und Kirchengeschichte der Slowakei im 20. Jahrhundert*. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 2023. pp. 331–362. ISBN 978-3-525-30248-4

Tudománynépszerűsítés

1. Simon Attila: Az üldözéstől az elnöki gratulációig. Március 15-e Szlovákiában tegnap és ma. Napunk, 2023. 03. 15. <https://napunk.dennikn.sk/hu/3282296/az-uldozestol-az-elnoki-gratulacioig-marcius-15-e-szlovakiaban-tegnap-es-ma/>

2. Simon Attila: Od prenasledovania po blahoželanie od prezidentky. 15. marec na Slovensku včera a dnes. DenníkN, 15. 03. 2023. <https://dennikn.sk/3280307/od-prenasledovania-po-blahozelanie-od-prezidentky-15-marec-na-slovensku-vcera-a-dnes/>

3. Magyar parlamenti képviselő az első Csehszlovák Köztársaságban. Napunk, 2023. 07. 30, <https://napunk.dennikn.sk/hu/3499001/magyar-parlament-kepviselo-az-első-csehszlovák-koztarsasagban/>

4. Simon Attila: Maďari na Slovensku nevolili vždy na etnickom základe. 22. 09. 2023, DenníkN, <https://dennikn.sk/3575382/madari-na-slovensku-nevolili-vždy-na-etnickom-zaklade/>

VATAŠČIN PÉTER

Recenzió

1. Vataščin Péter: Karolina Lendák-Kabók – National Minorities in Serbian Academia. The Role of Gender and Language Barriers. Fórum Társadalomtudományi Szemle. 2023/3, 162-164. p. ISSN 1335-4361

Fordítás

1. Goran Bašić: Kisebbségi önkormányzatiság és kulturális autonómia Szerbiában. Fórum Társadalomtudományi Szemle. 2023/3, 43-56. p. ISSN 1335-4361

2. Ján Botík: A szlovák kisebbségek vizsgálatának fogalmához Közép- és Délkelet Európa országában. Acta Ethnologica Danubiana 25 (2023), 101–107. p. ISBN 978-80-89978-35-9

Publicisztika, ismeretterjesztés

1. Vataščin Péter: Gömöri témával nyerték meg a Tóth Károly Fiatal Kiválósági Program fődíját. Új Szó, 2023. december 4. <https://uj szo.com/regio/gomori-temaval-nyertek-meg-a-toth-karoly-fiatal-kivalosagi-program-fodijat>
2. Vataščin Péter: Látványosan öregszik a magyar közösség [interjú Gyurgyík Lászlóval]. Új Szó, 2023. november 22. <https://uj szo.com/regio/latvanyosan-oregszik-a-magyar-kozosseg>
3. Vataščin Péter: A kisebbségi elitek tegnap és ma. Új Szó, 2023. október 13. <https://uj szo.com/regio/a-kisebbsegi-elitek-tegnap-es-ma>
4. Vataščin Péter: Kis- és határbeli emlékek Közép-Európában. Új Szó, 2023. június 26. <https://uj szo.com/regio/kis-es-hatarbeli-emlekek-kozep-europaban>

Az Intézet által szervezett konferenciák és szemináriumok

Politikai kínálat – választói elvárások

Dátum: 2023. június 15.

Helyszín: Somorja, FKI

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Résztevő: Lampl Zsuzsanna, Mrva Marianna, Öllös László

A Fórum Kisebbségkutató Intézet által szervezett egy napos konferencián elhangzott előadások a szlovákiai magyar politikum különböző kérdéseivel foglalkoztak, egy leendő magyar parlamenti képviselő esélyeit és az ehhez az esélyhez vezető lehetséges utakat boncolgatták.

A rendezvényről lásd: <https://foruminst.sk/2023/06/15/politikai-kinalat-valasztói-elvarasok-2/>

Kisebbségi elitek tegnap és ma

Dátum: 2023. október 12–13.

Helyszín: SJE Komárom

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet, SJE TKK

Résztevő: Simon Attila, Öllös László, Gyurgyík László, Lampl Zsuzsanna, Popély Árpád, Vataščin Péter,

Kisebbségi elitek tegnap és ma címmel rendezett kétnapos tudományos konferenciát a Fórum Kisebbségkutató Intézet. A Selye János Egyetem Tanárképző Karával együttműködésben megszervezett október 12-én és 13-án az egyetem konferenciaközpontjában megtartott konferencián etnológusok, történészek, szociológusok és politológusok járták körbe a kisebbségi elit témakörét. A szlovákiai magyar társadalom változásai az utóbbi 100 évben, különös tekintettel a mindennapi kultúrára című APVV projekt keretén belül sor kerülő konferencia előadásait lélek szakmai vita kísérte.

A rendezvényről lásd: <https://foruminst.sk/2023/10/09/a-kisebbségi-elitek-tegnap-es-ma/>

A Kisebbségkutatók 25. Nemzetközi Konferenciája (25. Internationale Tagung für Klein- und Flurdenkmale)

Dátum: 2023. 06. 23–25.

Helyszín: Rozsnyó, Gömöri Múvelődési Központ

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központ, Komárom

Résztevő: L. Juhász Ilona, Liszka József, Pajor Katalin, Vataščin Péter, Roncz Melinda, Sebő Bea, Szarka Kriszta

A jó fél évszázada rotációs elv alapján Közép-Európa különféle helyszínein megvalósuló Nemzetközi Kisebbségkutató Konferencia idei állomása a komáromi Etnológiai Központ szervezésében ismét Szlovákiában volt, mégpedig Rozsnyón. (Korábban az Etnológiai Központ rendezésében, 2002-ben Komáromban valósult meg a rendezvénysorozat 15. állomása.) A csaknem félszáz résztvevő Ausztriából, Csehországból, Magyarországról, Németországból és Szlovákiából érkezett. A német nyelvű tanácskozáson jó tucatnyi, vitákkal kísért, tartalmas előadás hangzott el a kisebbségkutatók legkülönfélébb kérdésköréről, illetve a résztvevők egy egésznapos tanulmányi kiránduláson is részt vettek, aminek keretében a környék gótikus

műemlékeibe és (szakrális) kisemlékeibe kaptak bepillantást. Élményszámba ment a fiatal várhosszúréti harangöntő, Slíž Róbert harangöntésről tartott rögtönzött előadása, illetve műhelyének a megtekintése. A barkai búcsújáráhely megtekintése után a külföldi vendégek Icsó Béla polgármesternek köszönhetően a falu mindennapi életéről is tájékoztatást kaptak.

Sajtóhírek/beszámolók a konferenciáról:

1. Liszka József: A 25. Nemzetközi Kisemlékkutató Konferencia margójára. *Acta Ethnologica Danubiana* 25 (2023), 304–307. p.
2. Liszka József: Mezei Madonnák nyomában. Jegyzetek a 25. Nemzetközi Kisemlékkutató Konferencia margójára. *Vasárnap* 56, 2023/28, 16–17. p.
3. Schwierz, Thomas: Rückblick auf die 25. Internationale Tagung für Klein- und Flurdenkmalforschung in Rosenau/SK vom 23. bis 25. Juni 2023. *Mitteilungsblatt* 36, 2023/2, 4–5. p.
4. Vataščin Péter: Kis- és határbeli emlékek Közép-Európában. *Új Szó* 2023. június 26. <https://ujso.com/regio/kis-es-hatarbeli-emlekek-kozep-europaban>

A változás/váltakozás bizonytalansága és kényszere – 20. századi kisebbségi minták

Dátum: 2023. október 27.

Helyszín: Komárom

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja

Résztevő: L. Juhász Ilona, Liszka József, Vataščin Péter

Október 27-én egynapos nemzetközi konferenciára került sor az Etnológiai Központ komáromi műhelyében. Az előadók között Kotics József, Szabó Henriett, Papp Árpád, Rácz Krisztina, Papp Richárd, Tóth Mária Orsolya és L. Juhász Ilona szerepeltek. A Kisebbségi Kulturális Alap által támogatott tanácskozáson különféle Kárpát-medencei roma, zsidó és magyar közösségek kulturális és társadalmi folyamatait elemezték a szlovákiai, magyarországi, romániai, ill. szerbiai etnográfusok, etnológusok és antropológusok. Az előadások közül több várhatóan tanulmány formájában is megjelenik az *Acta Ethnologica Danubiana* jövő évi 26. számú évkönyvében.

Sajtóhírek/beszámolók a konferenciáról:

1. Konferencia az Etnológiai Központban. A Fórum Kisebbségkutató Intézet honlapja <https://foruminst.sk/2023/10/30/konferencia-az-etnologiai-kozpontban/>
2. Liszka József: A változás/váltakozás bizonytalansága és kényszere – 20. századi kisebbségi minták. *Acta Ethnologica Danubiana* 25 (2023), 308–310. p. ISBN 978-80-89978-35-9
3. Vataščin Péter: A Vág és a Duna mentéről Erdélybe – egy alig ismert telepesszozgalmom. *Új Szó*, 2024. január 27. <https://ujso.com/regio/a-vag-es-a-duna-menterol-erdelybe-egy-alig-ismert-telepesszozgalmom>

Konferencia a kisebbségi kétnyelvűségről

Dátum: 2023. november 10.

Helyszín: SJE TK Komárom

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet, SJE TKK

Résztevő: Simon Attila, Misad Katalin, Simon Szabolcs

A kisebbségi kétnyelvűség a Kárpát-medencében. Nyelvhasználati színterek – közigazgatás – oktatás címmel rendezett tudományos konferenciát a Fórum Kisebbségkutató Intézet Gramma Nyelvi irodája a Selye János Egyetem Tanárképző Karával közösen 2023. november 10-én

Komáromban, a SJE TKK épületében. A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából rendezett konferencián nyelvészek, szociológusok és történészek tartottak előadást a kisebbségi nyelvhasználat különböző aspektusairól. Az intézet munkatársai közül Misad Katalin és Simon Szabolcs nyelvészek és Simon Attila történész vett részt a konferencián.

A rendezvényről lásd: <https://foruminst.sk/2023/11/06/a-kisebbségi-ketnyelvuseg-a-karpat-medenceben/>

Zalabai Zsigmond emléknap

Időpont: 2023. december 7.

Helyszín: Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet

Rendezők: Bibliotheca Hungarica, Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár, Comenius Egyetem, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

Résztevők: Csanda Gábor, Roncz Melinda, Sebő Beáta, Végh László, Vermes Annamária

Zalabai Zsigmond születésének 75. és halálának 20. évfordulója alkalmából a Fórum Kisebbségkutató Intézet szakkönyvtára a Zalabai Zsigmond Városi Könyvtárral közösen emlékezett meg 2023. december 7-én a Bibliotheca Hungarica ötletgazdájáról és a városi könyvtár névadójáról. A délelőtti folyamán a helyi Madách Imre Gimnázium diákjainak tartottak rendhagyó könyvtári foglalkozást, majd megkoszorúzták Zalabai Zsigmond sírját. A program szakmai tanácskozással folytatódott, a szimpóziumot Végh László nyitotta meg, Csanda Gábor vezette, a Bibliotheca Hungarica kezdeti éveiről és küldetéséről előadást tartott Roncz Melinda. A nap emlékestrrel zárult, amelyen a hat visszaemlékező között volt Végh László is.

Az emléknapról készített összeállítás megtekinthető:

<https://www.facebook.com/mestoSamorin/videos/1507715450078508>

Konferencián és szemináriumon való részvétel

GYURGYÍK LÁSZLÓ

Előadás a Selye János Egyetem XV. Nemzetközi Tudományos Konferenciáján

Előadás címe: Szlovákia református lakossága településszerkezetének változásai 1921 és 2021 között

Időpont: 2023. szeptember 13 –14.

Helyszín: Komárom, SJE Konferencia-központ

Rendező: Selye János Egyetem, Komárom

Résztevő: Gyurgyík László

A Selye János Egyetem XV. Nemzetközi Tudományos Konferenciája keretében Gyurgyík László Szlovákia református lakossága településszerkezetének változásai 1921 és 2021 között címmel tartott előadást, amelyben az 1921 és a 2021 közötti népszámlálások adatai alapján vizsgálta a református lakosság településszerkezetének változásait.

Előadás a Fórum Kisebbségkutató Intézet A kisebbségi elitek tegnap és ma címmel megrendezett konferenciáján.

Előadás címe: A szlovákiai magyar elit a 2011-es népszámlálás mikroadatai alapján

Időpont: 2023. október 12.

Helyszín: Komárom, SJE Konferencia-központ

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Résztevő: Gyurgyík László

A Fórum Kisebbségkutató Intézet szervezésében a Komáromban megrendezett **A kisebbségi elitek tegnap és ma** című konferencián Gyurgyík László **A szlovákiai magyar elit a 2011-es népszámlálás mikroadatai alapján** címmel tartott előadást, amelyben 2011. évi népszámlálás mikroadatai alapján elemezte a szlovákiai magyar elit demográfiai és társadalomszerkezeti összetételét.

L. JUHÁSZ ILONA

Nyelvi változások a sírjelek feliratában néhány településen. Előadás a Komáromi Mérföldkövek c. konferencián.

Előadás címe: Nyelvi változások a sírjelek feliratában néhány településen

Időpont: 2023. 4. 27.

Helyszín: Komárom, Duna menti Múzeum

Rendezők: Nyitrai Kerületi Önkormányzat, Duna Menti Múzeum – Komárom (SK), Klapka György Múzeum – Komárom (HU), Pro Museum Polgári Társulás - Komárom

Résztevő: L. Juhász Ilona

A már évek óta hagyományosan megrendezett komáromi konferencián a Szlovákia különböző részeiről és Magyarországról érkező előadók magyar, vagy pedig szlovák nyelven számoltak be legújabb kutatási eredményeikről. Jelen előadás az Etnológiai Központ keretében megvalósult kutatási program addigi eredményeit összegezte gazdag képanyaggal illusztrálva. Azt mutatta be, hogy milyen módon jelenik meg a nyelvváltás és a kétnyelvűség a síremlékeken, illetve felhívja a figyelmet annak fontosságára, hogy a helyes következtetések levonása érdekében szükséges megszólaltatni a helyi adatközlőket, mivel a sírfelirat nyelve nem következik mindig logikusan abból, hogy az elhunyt családja milyen nemzetiségűnek vallja magát. A háttér ismeret nélkül sokszor elhamarkodott téves megállapításokat tehetünk, ami sokszor a tudományosság kárára válhat.

Objekte der Erinnerung in Rosenau/Rozsnyó/Rožňava (Az emlékezés objektumai Rozsnyón). Előadás a Kisebbségkutatók 25. Nemzetközi Konferenciáján (25. Internationale Tagung für Klein- und Flurdenkmale) c. konferencián

Előadás címe: Objekte der Erinnerung in Rosenau/Rozsnyó/Rožňava (Az emlékezés objektumai Rozsnyón)

Időpont: 2023. június 23-25.

Helyszín: Rozsnyó, Gömői Művelődési Központ

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet – Etnológiai Központ, Komárom

Résztevő: L. Juhász Ilona

A jó fél évszázada a német nyelvterületen, váltakozó helyszínekkel megvalósuló, német nyelvű konferenciasorozat szervezője és házigazdája 2023-ban az Etnológiai Központ volt. Az előadás a rozsnyói emlékjeleket tekintette át a maguk sokszínűségeiben és a változások tükrében.

Biodíszletek, „haladó hagyományok“, gyökerek, aktuálpolitika. Előadás az Önállóság és közvetítés (?) A néprajzi tudományosság egy évszázada 1920-tól máig a magyar és más közép-európai kisebbségek körében c. konferencián.

Előadás címe: Biodíszletek, „haladó hagyományok“, gyökerek, aktuálpolitika

Időpont: 2023. október 27.

Helyszín: Komárom, Etnológiai Központ

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet – Etnológiai Központ, Komárom

Résztevő: L. Juhász Ilona

Az Etnológiai Központ Komáromban megrendezett nemzetközi tanácskozásán különféle Kárpát-medencei roma, zsidó és magyar közösségek kulturális és társadalmi folyamatait elemezték a szlovákiai, magyarországi, romániai, ill. szerbiai etnográfusok, etnológusok és antropológusok. Jelen előadás az alkalmazott és tudományos néprajz között ingadozó szlovákiai magyar néprajzi szemlélet változásait vázolta 1918-tól napjainkig.

KÖRÖS ZOLTÁN

Learning for Peace workshop, Bécs/Pozsony

Workshop címe: Learning for Peace

Időpont: 2023. március 23. (Bécs), 2023. szeptember 14. (Pozsony)

Helyszín: Sigmund Freud Egyetem, Bécs; Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma, Pozsony

Rendezők: Sigmund Freud Egyetem, Bécs; Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja

Résztevők: Lelovics Andrea, Körös Zoltán, Vataščin Péter

A bécsi Sigmund Freud Egyetem és a Fórum Kisebbségkutató Intézet két workshopot rendezett oral history kutatások és ezek eredményeinek továbbítása témájában. Az első workshop *How do we work with oral history? Exchange of information* cím alatt lett megrendezve a bécsi Sigmund Freud Egyetemen, amelyen oral history kutatók angol nyelven mutatták be saját kutatásaikat és terveket dolgoztak ki azzal kapcsolatban, hogyan lehetne felhasználni az oral history kutatás eredményeit a középiskolai és egyetemi oktatásban. Éppen ez volt a lényege a workshop második részének, amely a pozsonyi Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumban lett megrendezve: ezúttal a főszereplők oktatók és diákok voltak, akiknek az volt a feladatuk, hogy terveket dolgozzanak ki konkrét visszaemlékezők élettörténeteinek bemutatására a történelemtanítás folyamatában.

LAMPL ZSUZSANNA

Beszédes adatok 2023-ból. Felkért előadás a Politikai kínálat – választói elvárások c. nemzetközi konferencián.

Előadás címe: Beszédes adatok 2023-ból

Időpont: 2023. június 15.

Helyszín: Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Itézet

Résztevő: Lampl Zsuzsanna

A Fórum Kisebbségkutató Intézet által szervezett egy napos konferencián elhangzott előadások a szlovákiai magyar politikum különböző kérdéseivel foglalkoztak, egy leendő magyar parlamenti képviselő esélyeit és az ehhez az esélyhez vezető lehetséges utakat boncolgatták. Lampl Zsuzsanna előadása a 2023-as közéleti kérdésekről szóló felmérés választási halandóságra és választási preferenciákra vonatkozó adatait ismertette.

A szlovákiai magyarok számának alakulása és annak okai. Felkért előadás a Magyar Közgazdász Társaság 61. Vándorgyűlése c. nemzetközi konferencián.

Előadás címe: A szlovákiai magyarok számának alakulása és annak okai

Időpont: 2023. szeptember 21-22.

Helyszín: Eger

Rendezők: Magyar Közgazdász Társaság

Résztevő: Lampl Zsuzsanna

A Magyar Közgazdász Társaság 61. Vándorgyűlése c. nagyszabású, 700 résztvevővel rendelkező nemzetközi interdiszciplináris konferencián 23 szekcióban különböző aktuális társadalmi, társadalompolitikai, gazdasági és műszaki kérdések megvitatására került sor, amint azt a lentebb mellékelt részletes program linkje mutatja. Lampl Zsuzsanna a Magyar Közgazdász Társaság Demográfiai Szakosztálya által szervezett A Kárpát-medencei magyar népesség jelene és jövője c. szekció felkért előadójaként a szlovákiai magyarok számának alakulásáról beszélt és röviden összefoglalta annak okait. A konferencia programja: https://mkt.hu/wp-content/uploads/2023/09/61_kozgazdasz_vandorgyules_program.pdf

Különbözik-e az értelmiség nemzeti és politikai identitása a többi szlovákiai magyarétól?

Előadás a Kisebbségi elitek tegnap és ma c. nemzetközi konferencián.

Előadás címe: Különbözik-e az értelmiség nemzeti és politikai identitása a többi szlovákiai magyarétól?

Időpont: 2023. október 12-13.

Helyszín: Komárom

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Selye János Egyetem Tanárképző Kara

Résztevő: Lampl Zsuzsanna

A Fórum Kisebbségkutató Intézet és a Selye János Egyetem Tanárképző Kara által szervezett nemzetközi konferencia központi témája a társadalmi elit volt etnológiai, politológiai, szociológiai, történelmi megközelítésben. Lampl Zsuzsanna előadásában ismertette a szlovákiai magyar értelmiségre fókuszáló korábbi szociológiai kutatásokat, előadása második felében pedig a 2023-as kérdőíves felmérés felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező válaszadóinak nemzeti és politikai attitűdjeit hasonlította össze az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező ugyanilyen attitűdjeivel.

A szlovákiai magyarok számának alakulása és annak okai. Felkért előadás a Szakembereink és a jövőnk c. konferencián.

Előadás címe: A szlovákiai magyarok számának alakulása és annak okai

Időpont: 2023. október 24.

Helyszín: Dunaszerdahely

Rendezők: FEMIT

Résztevő: Lampl Zsuzsanna

A Felvidéki Magyar Ifjúságért Társulás konferenciájánank fő témája a segítő szakemberek hiánya volt a hazai magyar oktatásban. Az előadók ennek a problémának a demográfiai, szociológiai, értékrendi, pedagógiai összefüggéseivel foglalkoztak. Lampl Zsuzsanna előadásában a 2021-es népszámlálás nemzetiségi eredményeit ismertette, majd a magyarok fogyásának, illetve megmaradásuknak okaival foglalkozott.

Magyarnak lenni Szlovákiában. Egy félmillió népesség nemzeti és politikai kihívásai.

Plenáris előadás a Válság és alkalmazkodás a Kárpát-medencében c. nemzetközi konferencián.

Előadás címe: Egy félmillió népesség nemzeti és politikai kihívásai

Időpont: 2023. november 23-24.

Helyszín: Debrecen

Rendezők: Nemzetstratégiai Kutatóintézet

Résztevő: Lampl Zsuzsanna

A Nemzetstratégiai Kutatóintézet V. interdiszciplináris konferenciáján a résztvevők 13 szekcióban foglalkoztak a Kárpát-medencei magyarok életének különféle vetületeivel. Lampl Zsuzsanna plenáris előadóként szerepelt a konferencián, előadásában először röviden ismertette a legfrissebb szlovákiai népszámlálási adatokat, majd kitért a magyarok fogyásának legmarkánsabb előidézője, az asszimiláció okaira, legvégül pedig az aktuális nemzet és politikai kihívásokról beszélt, az utóbbiakról a magyar pártok szempontjából sikertelen 2023. szeptemberi szlovákiai parlamenti választások kapcsán. A konferencián absztrakt kötet is készült: https://nski.hu/admin/data/file/20231205/v-interdiszciplinaris-konferencia_nski_program.pdf

MRVA MARIANNA

„Ha el is megyek szavazni, a szavazatom úgysem változtat meg semmit”, avagy a szlovákiai magyarok politikai részvételének kérdései

Konferencia címe: Politikai kínálat – választói elvárások

Időpont: 15. 06. 2023

Helyszín: Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet

A Politikai kínálat – választói elvárások című konferencia, amely a Fórum Kisebbségkutató Intézet szervezésében Somorján, az intézet székházában valósult meg, a szlovákiai magyar pártok esélyeit, lehetséges stratégiáit, és a választóbázis megszólításának kérdését járták körbe a közelgő parlamenti választások kapcsán. A konferencián Mrva Marianna előadásában a szlovákiai magyarok választási részvételét meghatározó tényezőket elemezte, tematikailag kapcsolódva ezzel a többi elhangzott előadás témájához.

A társadalmi és intézményes bizalom kisebbségi és többségi közegben – a szlovákiai magyarok és szlovákok összehasonlító elemzése

Konferencia címe: Válságról válságra

Időpont: 17 - 18. 11. 2023

Helyszín: Corvinus Egyetem, Budapest

Rendezők: Magyar Szociológiai Társaság

Résztevő: Mrva Marianna

A Magyar Szociológiai Társaság éves vándorgyűlésén, amely a Válságról válságra címet viselte, s a budapesti Corvinus Egyetemen került megrendezésre, Mrva Marianna képviselte az intézetet. Előadásában a társadalmi és intézményes bizalom témáját járta körül, összehasonlítva a szlovák

és a szlovákiai magyar népeiséget. A kétnapos konferencián több párhuzamos szekcióban folyt a tanácskozás, számos magyarországi és határon túli szakember részvétele mellett.

ÖLLÖS LÁSZLÓ

A konferencia címe: Kisebbségi elitek tegnap és ma

Helyszín: Komárom, Selye János Egyetem

Dátum: 2023 október 12-13.

Az előadás címe: A nemzeti harc a nemzet vezetőrétegének szemével

A konferencia a nemzeti kisebbségek vezetőrétegének kérdéskörével foglalkozott. Az előadás a nemzeti harc problémáját vizsgálta. Elemezte, milyen szerepet játszik a kisebbség vezetőrétegének legitimitációjában, külön kitérve a magyar kisebbségre. De kitért a nemzeti többség ebbéli elképzeléseire is. Majd áttekintette ennek a felfogásnak a hatását a térség fejlődésére.

A konferencia címe: Politická ponuka - očakávanie voličov

Helyszín: Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet

Dátum: 2023 június 15.

Az előadás címe: Kínálatok és változások

A konferencia a korábbi és a sorra kerülő parlamenti választás kapcsán a választói elvárásokat vizsgálta. Előadásom sorba vette a politika kínálatok változását, valamint e változások hatását a szlovák-magyar viszonyra. Kitért azokra a felemás megoldásokra, amelyek e folyamatot jellemezték, és amelyeknek az ország egészének politikai rendszerére és a mögötte álló értékrendre is hatással vannak.

A konferencia címe: Kam kráčaš demokracia? Košické politologické dialógy. Medzi ideálom a realitou.

Helyszín: Kassa, Pavol Jozef Šafárik Egyetem

Dátum: 2023 november 3-4.

Az előadás címe: Ideálne a réalne koncepcie Európskej únie (Az Európai Unió ideális és reális koncepciói)

A nemzetközi tudományos konferencia az Európai Unió jelenlegi állapotával és a problémáival foglalkozott. Előadásom azt vette számba, hogy milyen idealizáló elképzelések születtek az Európai Unió lehetséges jellegéről, majd miként váltak valósággá ezek egyes elemei, jócskán eltérve a korábbi elképzelésektől. Az előadás foglalkozott az európai nép hiányának kérdésével, és e hiánynak az EU politikai berendezkedésére gyakorolt hatásával.

POPÉLY ÁRPÁD

A magyar kisebbségi elit a pártállami évek Csehszlovákiájában. Előadás A kisebbségi elitek tegnap és ma c. tudományos konferencián

Előadás címe: A magyar kisebbségi elit a pártállami évek Csehszlovákiájában

Időpont: 2023. október 12-13.

Helyszín: Komárom, Selye János Egyetem

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet, SJE Tanárképző Kara

Résztevők: Popély Árpád

A Fórum Kisebbségkutató Intézet által a Selye János Egyetem Tanárképző Karával együttműködve megszervezett konferencián, amelyen etnológusok, történészek, szociológusok és politológusok járták körbe a kisebbségi elit témakörét, Popély Árpád a pártállami évek

csehszlovákiai magyar elitéről tartott előadást. Előadásában elsősorban a pozsonyi és a prágai parlament, valamint a pártnomenklátúra magyar nemzetiségű tagjaival foglalkozott.

RONCZ MELINDA

#mindentgyűjtünk – a Bibliotheca Hungarica és a Szlovákiai Magyar Adatbank. Előadás az SZMKE Egy hajóban c. szakmai napján

Előadás címe: #mindentgyűjtünk – a Bibliotheca Hungarica és a Szlovákiai Magyar Adatbank

Időpont: 2023. szeptember 18.

Helyszín: Kassa, Kassai Állami Tudományos Könyvtár

Rendezők: Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Résztevő: Roncz Melinda

A Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesülete által szervezett *Egy hajóban* című szakmai nap négy előadója között szerepelt Roncz Melinda *#mindentgyűjtünk – a Bibliotheca Hungarica és a Szlovákiai Magyar Adatbank* című előadásával, amelyben a szakkönyvtári munkát mutatta be és az Adatbankon keresztül elérhető könyvtári tartalmakat.

Zalabai Zsigmond és "egy szellemileg »összkomfortos« magyar tudományos könyvtár".

Előadás a Zalabai Zsigmond szimpóziumon

Előadás címe: Zalabai Zsigmond és "egy szellemileg »összkomfortos« magyar tudományos könyvtár"

Időpont: 2023. december 7.

Helyszín: Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet

Rendezők: Bibliotheca Hungarica, Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár, Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

Résztevők: Csanda Gábor, Roncz Melinda, Sebő Beáta, Végh László, Vermes Annamária

A Fórum Kisebbségkutató Intézet szakkönyvtára a Zalabai Zsigmond Városi Könyvtárral és a Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékével társszervezésben hat előadóval szakmai tanácskozást szervezett Zalabai Zsigmond kettős jubileuma alkalmából. Zalabai Zsigmond és "egy szellemileg »összkomfortos« magyar tudományos könyvtár" címmel Roncz Melinda a Bibliotheca Hungarica kezdeti éveiről és tevékenységéről tartott előadást.

SIMON ATTILA

Előadás a Kisebbségi elitek tegnap és ma című konferencián

Előadás címe: Szempontok a két háború közötti szlovéniai magyar elit vizsgálatához – az elit földrajzi megoszlása

Időpont: 2023. október 12-13

Helyszín: Komárom

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Résztevő: Simon Attila

A Fórum Intézet által szervezett konferencián a résztvevők az elitek kérdéséről jártak körül. Simon Attila arról beszélt, hogy lehet megközelíteni a szlovákiai magyar elitek témáját az elitek földrajzi elhelyezkedésének szempontjából.

Előadás a Közalkalmazottak a változó rezsimekben Közép- é skelet-Európában című kassai konferencián

Előadás címe: Verejní zamestnanci maďarskej národnosti na južnom Slovensku v prvých mesiacoch po vzniku ČSR

Időpont: 2023. április 25-26.

Helyszín: Kassa

Rendezők: a SZTA Társadalomtudományi Intézete

Résztevő: Simon Attila

A kassai Társadalomtudományi intézet által szervezett nemzetközi konferencián a közalkalmazottak kérdése adta a központi témát. Simon Attila arról beszélt előadásában, hogy milyen volt a sorsa a magyar közalkalmazottaknak Csehszlovákia megalakulását követően.

Előadás a Cseh – szlovák történész vegyesbizottság konferenciáján

Előadás címe: Revolúcie v moderných dejinách strednej Európy v interpretáciách doby a vedy

Időpont: 2023. április 18–19.

Helyszín: Somorja

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Résztevő: Simon Attila

A Cseh – szlovák történész vegyesbizottság konferenciáján a forradalmak kérdését járták körbe a résztvevő előadók. Simon Attila azt mutatta be, hogy Csehszlovákia megalakulása és a Szlovákiában 1918/19-ben lezajlott események nem értelmezhetők az őszirózsás forradalom eseményei nélkül.

Előadás A kisebbségi kétnyelvűség a Kárpát-medencében. Nyelvhasználati szinterek – közigazgatás – oktatás című konferencián

Előadás címe: *A magyar nyelv hivatalos érintkezésben való használatának tényezőiről – az első Csehszlovák Köztársaság példája*

Időpont: 2023. november 11.

Helyszín: Komárom

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet, SJE TKK

Résztevő: Simon Attila

A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából rendezett konferencián nyelvészek, szociológusok és történészek tartottak előadást a kisebbségi nyelvhasználat különböző aspektusairól. Simon Attila arról tartott előadást, hogy milyen tényezők befolyásolták a magyar nyelv hivatali használatát az első Csehszlovák Köztársaság idején.

VATAŠČIN PÉTER

A vajdasági magyar népességfogyás témája a közbeszédben. Előadás a Democlipse '23 Conference – Népfogyatkozás '23 c. tanácskozáson.

Előadás címe: A vajdasági magyar népességfogyás témája a közbeszédben

Időpont: 2023. november 24.

Helyszín: Budapest, CEU

Rendező: Sajtószabadság Alapítvány és partnerei

Résztevő: Vataščin Péter

A Democlipse '23 Conference – Népfogyatkozás '23 tanácskozás elsősorban a legtöbb közép-európai országban tapasztalható népességfogyás jellemzőit vizsgálta, amely természetesen nagyban meghatározza a régió nemzeti kisebbségeinek helyzetét is. A vajdasági Sajtószabadság Alapítvány (a Szabad Magyar Szó, a Családi Kör, a Slobodna reč és a Politikon c. szerb/angol politikatudományi folyóirat társkiadója) felkérte a jelenséggel foglalkozó kutatók egy nemzetközi csoportját, hogy multidiszciplináris tanácskozás keretében vitassák meg a releváns folyamatokat. Vataščin Péter arra tett kísérletet, hogy meghatározza, hogyan jelent meg a népességfogyás és -csökkenés tematikája a vajdasági magyar közbeszédben az elmúlt bő egy évtizedben. Többek

között megállapította, valódi "morajló" (Foucault) diskurzusról van szó, amely folyamatosan jelen volt és van a közdiskurzusokban, egyúttal rendkívül erőteljes politikai aspektusai is vannak.

Krajina és Bácska között – az egykori szerb menekültek kötődési mintái Szabadkán és környékén. Előadás a MRTT XXI. köz- és vándorgyűlésén.

Előadás címe: Krajina és Bácska között – az egykori szerb menekültek kötődési mintái Szabadkán és környékén

Időpont: 2023. november 02.

Helyszín: Pécs, PTE

Rendező: Magyar Regionális Tudományi Társaság

Résztevő: Vataščin Péter

A „Kárpát-Balkán nagytérség kutatása” címmel 2023. november 2–3-án a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán került sor a MRTT XXI. köz- és vándorgyűlésére. Az esemény három plenáris ülést, egy kerekasztal-beszélgetést és 29 tematikus szekcióban 220 előadást ölelt fel. A Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központját Vataščin Péter képviselte, aki „Krajina és Bácska között – az egykori szerb menekültek kötődési mintái Szabadkán és környékén” címmel tartott előadást a Hadas Miklós által szervezett „Identitás- és habitusmintázatok a Kárpát-medencében: etnikai viszonyok, regionalitás és marketizáció” elnevezésű szekcióban.

Példa a helyi elitváltásokra 1948 februárja után – történeti és etnológiai aspektusok.

Előadás A kisebbségi elitek tegnap és ma c. konferencián.

Előadás címe: Példa a helyi elitváltásokra 1948 februárja után – történeti és etnológiai aspektusok

Időpont: 2023. október 12.

Helyszín: Komárom, SJE Konferenciaközpont

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Selye János Egyetem Tanárképző Kara

Résztevő: Vataščin Péter

A kisebbségi elitek témája köré szervezett konferencián Vataščin Péter a 2023-as intézeti kutatásához kapcsolódó esettanulmányt mutatta be. Az egyéni emlékezet alapján felvázolta, hogy mely személyek alkották a falu elitjét 1945-ig, majd hogy 1948 után a kommunista rendszer megalapozásának 1953-ig tartó időszakában ismét kiket tartottak politikai, kulturális és gazdasági értelemben vezetőnek. Gyakorlatilag maradéktalan elitcsere zajlott le a faluban, s aki helyben is maradt (korábbi nagygazdák vagy a plébános), 1948 után teljesen a perifériára szorultak. Míg a korábbi elit "attribútumai" között az elfogadottság, tisztelet és a nosztalgia tapintható ki, addig a helyi kommunista vezetők esetében az ellenkezőt rögzíthetjük – kivételt pedig csak az 1950-től dolgozó új magyar pedagógusok képeznek.

The Role and Changing of a Statue Depicting John of Nepomuk in the Life of a Local Community. Előadás a Kisemlékkutatók 25. Nemzetközi Konferenciáján.

Előadás címe: The Role and Changing of a Statue Depicting John of Nepomuk in the Life of a Local Community

Időpont: 2023. június 23.

Helyszín: Rozsnyó, Gömöri Művelődési Központ

Rendező: Etnológiai Központ

Résztevő: Vataščin Péter

A mintegy fél évszázada folyamatosan megvalósuló német nyelvű vándorkonferencián Vataščin Péter egy korábbi kutatását ismertette angolul. A prezentáció témája az Ebed község határában

található Nepomuki Szent János, pontosabban annak közösségi szerepe volt. A múltbeli jelentéstulajdonítások és attribútumok meghatározását követően elhangzott, hogy a szobor státusza és szerepe hogyan nyert új értelmet a 2014 és 2016 között zajló felújítás során.

Könyvbemutatók, bemutatkozó rendezvények, előadások, podcastszereplések

L. Juhász Ilona: Örök mementó. A holokauszt emlékjelei Dél-Szlovákiában címmel még 2015-ben megjelent kötetének bemutatása, valamint a szerző előadása a holokauszt néhány szegmenséről és annak emlékjeleiről a Holokauszt Nemzetközi Emléknapján.

Helyszín: Szinnyei József Könyvtár, Komárom

Időpont: 2023. január 27.

Rendező: Szinnyei József Könyvtár és a Komáromi Zsidó Hitközség

Sajtóviesszhang: <https://www.deltakn.sk/orok-memento-holokauszt-emlekjelek-regionkban/>

Gyurgyík László a Bagoly mondja podcastban a A szlovák-magyar vegyes házasságokról

Időpont: 2023. február 26.

Résztevők: Gyurgyík László, Nagy Ildikó

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/a-szlovak-magyar-vegyes-hazassagokrol/>

Körös Zoltán a Bagoly mondja podcastban Az elbeszélrt történelemről

Időpont: 2023. március 2.

Résztevők: Körös Zoltán, Vataščin Péter

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/a-tortenetirasrol/>

Körös Zoltán a Mad'ary.sk podcastban A szlovákok és a magyar kisebbség viszonyáról, nacionalizmusról és általánosan a huszadik század történetéről.

Időpont: 2023. március 3.

Résztevők: Körös Zoltán, Gabika Zubriková

Webes elérhetőség: <https://madari.sk/madari-sk-podcast/page/2/>

Simon Attila előadása: Az államfordulat eseményei Kassán

Időpont: 2023. március 29.

Helyszín: Kassa, Márai Sándor Emlékház

Rendező: Esterházy Akadémia

Résztevők: Simon Attila

Popély Árpád előadása a lévai Reviczky Házban

Dátum: 2023. április 11.

Helyszín: Reviczky Ház, Léva

Rendező: Reviczky Társulás helytörténeti szakosztálya, Pannonia Polgári Társulás

Résztevő: Popély Árpád

Liszka József a Bagoly mondja podcastban A Felvidék fogalmáról

Időpont: 2023. április 13.

Résztevők: Liszka József, Vataščin Péter

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/a-felvidek-fogalmarol/>

Mrva Marianna a Bagoly mondja podcastban A társadalmi bizalomról

Időpont: 2023. április 27.

Résztevők: Marva Marianna, Vataščin Péter

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/a-tarsadalmi-bizalom/>

L. Juhász Ilona a Bagoly mondja podcastban Az útmenti emlékjelekről

Időpont: 2023. június 8.

Résztevők: L. Juhász Ilona, Nagy Ildikó

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/emlekjelek/>

Simon Attila a Bagoly mondja podcastban A népbíróság elé állított református lelkészekről

Időpont: 2023. június 22.

Résztevők: Simon Attila, Csanda Gábor

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/papok-a-vadlottak-padjan/>

Popély Árpád a Bagoly mondja podcastban A pártállami magyar parlamenti képviselőkről

Időpont: 2023. július 6.

Résztevők: Popély Árpád, Nagy Ildikó

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/magyar-kepviselk-a-partallami-csehszlovak-parlamentben/>

Öllös László a Bagoly mondja podcastban Az európai identitásról

Időpont: 2023. augusztus 3.

Résztevők: Öllös László, Lampl Zsuzsanna

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/europai-identitas/>

L. Juhász Ilona (a kötet egyik lektora) beszélgetése Botiková Marta és Deáky Zita szerzőpáros *Lányok, asszonyok Szlovákiában és Magyarországon (1955-1989) / Dievčatá na Slovensku a v Maďarsku (1955-1989)* c. kötetéről.

Helyszín: Szlovák Intézet, Budapest

Időpont: 2023. szeptember 22.

Rendező: Szlovák Intézet, Budapest

Simon Attila előadása: szlovákiai magyar társadalom a két világháború között

Időpont: 2023. október 20.

Helyszín: Martos, Esterházy Akadémia

Rendező: Csemadok, Kassa

Résztevők: Simon Attila

Lampl Zsuzsanna előadása a szlovákiai magyar politikai reprezentáció sikertelenségeinek okairól

Időpont: 2023. október 24. .

Helyszín: Pozsony, Pozsonyi Casino

Rendező: Pozsonyi Casino

Résztevők: Lampl Zsuzsanna

Lampl Zsuzsanna a Bagoly mondja podcastban A szociológiai kutatásokról

Időpont: 2023. október 26.

Résztevők: Lampl Zsuzsanna, Nagy Ildikó

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/a-szociologiai-kutatasokrol-lampl-zsuzsannaival/>

Lampl Zsuzsanna előadása: szlovákiai magyarok nemzeti és politikai identitásának alakulása és folyamat tényezői, és hogyan legyünk sikeresek

Időpont: 2023. november 4. .

Helyszín: Martos, Esterházy Akadémia

Rendező: Esterházy Akadémia

Résztevők: Lampl Zsuzsanna

A magyar kisebbségek 100 éve c. tanulmánykötet bemutatója a Selye János Egyetemen

Dátum: 2023. november 8.

Helyszín: Selye János Egyetem Tanárképző kar

Rendező: Selye János Egyetem Tanárképző kar történelem tanszék

Résztevő: Popély Árpád, Simon Attila

Simon Attila a Bagoly mondja podcastban A két háború közötti szlovákiai magyar elitről

Időpont: 2023. november 9.

Résztevők: Simon Attila, Nagy Ildikó

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/a-ket-haboru-kozotti-szlovakiai-magyar-elit/>

Gyurgyík László a Bagoly mondja podcastban A demográfiáról mint tudományról

Időpont: 2023. december 28.

Résztevők: Gyurgyík László, Vataščin Péter

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/a-demografia-mint-tudomany/>

Visszhangok, interjúk, beszélgetések 2023

- Vermes Annamária: Nagyjaink könyvei. Felvidek.ma, 2023. január 18., <https://felvidek.ma/2023/01/nagyjaink-konyvei/>
- Juhász Katalin: Kassa sorsa a trianoni döntés után. Ujszo.com, 2023. január 25., <https://ujso.com/kultura/kassa-sorsa-a-trianoni-dontes-utan>
- Hajtman Gábor: Szükséges megváltoztatni a választási rendszert Szlovákiában? – Öllös Lászlót kérdeztük. Ma7.sk, 2023. január 27., <https://ma7.sk/aktualis/szukseges-megvaltoztatni-a-valasztasi-rendszert-szlovakiaban-ollos-laszlot-kerdeztuk>
- Emlékezés a könyvtárban. Hitközségi Híradó, 2023 február, 2. sz, 2. p.,
- Molnár Norbert: Vitatkoznék, de nincs kivel – Simon Attila történesszel beszélget. Pátria Rádió, 2023. február 6., <https://patria24.rtvsk.sk/2023/02/06/vitkoznek-de-nincs-kivel-simon-attila-tortenesszel-molnar-norbert-beszelget/>
- (-): Fiatal kutatók pályamunkáit várja a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Parameter.sk, 2023. február 7., <https://parameter.sk/fiatal-kutatok-palyamunkait-varja-forum-kisebbsegkutato-intezet>
- Fiatal kutatók pályamunkáit várja a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Felvidek.ma, 2023. február 7., <https://felvidek.ma/2023/02/fiatal-kutatok-palyamunkait-varja-a-forum-kisebbsegkutato-intezet/>
- Fiatal kutatók pályamunkáit várja a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Napunk.dennikn.sk, 2023. február 7., <https://napunk.dennikn.sk/hu/percrol-percre/3227355/>
- Fiatal kutatók pályamunkáit várja a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Bumm.sk, 2023. február 7., <https://www.bumm.sk/percrol-percre/2023/02/07/toth-karolyrol-nevezett-el-osztondijat-a-somorjai-forum-intezet>
- Fiatal kutatók pályamunkáit várja a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Ma7.sk, 2023. február 7., <https://ma7.sk/kavezo/fiatal-kutatok-palyamunkait-varja-a-forum-kisebbsegkutato-intezet>
- Fiatal kutatók pályamunkáit várja a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Gomorilap.sk, 2023. február 7., <https://www.gomorilap.sk/kultura/fiatal-kutatok-palyamunkait-varja-a-forum-kisebbsegkutato-intezet/>
- Fiatal kutatók pályamunkáit várja a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Dunaszerdahelyi.sk, 2023. február 8., <https://dunaszerdahelyi.sk/fiatal-kutatok-palyamunkait-varja-forum-kisebbsegkutato-intezet>
- Jankovič Nóra: Örök mementó – holokauszt emlékjelek régióinkban. Deltakn.sk, 2023. február 10. <https://www.deltakn.sk/orok-memento-holokauszt-emlekjelek-regionkban/>
- Fiatal kutatók támogatására hirdet pályázatot a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Pátria Rádió, 2023. február 15., <https://patria24.rtvsk.sk/2023/02/15/fiatal-kutatok-tamogatasara-hirdet-palyazatot-a-forum-kisebbsegkutato-intezet/>
- Bagoly mondja. Parameter.sk, 2023. február 16., <https://parameter.sk/bagoly-mondja-0>
- Bagoly mondja - Indul a Fórum Intézet podcastje. Gomorilap.sk, 2023. február 16., <https://www.gomorilap.sk/kultura/bagoly-mondja-indul-a-forum-intezet-podcastje/>
- Indul a Fórum Intézet podcastje. Napunk.dennikn.sk, 2023. február 16., <https://napunk.dennikn.sk/hu/percrol-percre/3242070/>
- Felmérés: Kiderült, melyik párt a legnépszerűbb a dél-szlovákiai magyarok körében. Ujszo.com, 2023. március 2., <https://ujso.com/kozelet/felmeres-kiderult-melyik-part-a-legnepszerubb-a-del-szlovakiai-magyarok-koreben>
- Ürge Tamás: Kiderült, melyik párt a legnépszerűbb a dél-szlovákiai magyarok körében. Pátria Rádió, 2023. március 2., <https://patria24.rtvsk.sk/2023/03/02/kiderult-melyik-part-a-legnepszerubb-a-del-szlovakiai-magyarok-koreben/>
- lpj-: A legismertebb magyar politikus még mindig Bugár Béla... . Parameter.sk, 2023. március 2. <https://parameter.sk/legismertebb-magyar-politikus-meg-mindig-bugar-bela-de-egyaltalan-nem-o-legnepszerubb-forrot-kevesen>
- Közéleti kérdésekről készítettek felmérést Dél-Szlovákiában. Felvidek.ma, 2023. március 2. <https://felvidek.ma/2023/03/kozeleti-kerdesekrol-keszitettek-felmerest-del-szlovakiaban/>
- lpj-: A dél-szlovákiai magyarok között a legnépszerűbb a Szövetség, a második a Magyar Fórum. Parameter.sk, 2023. március 2. <https://parameter.sk/del-szlovakiai-magyarok-kozott-legnepszerubb-szovetseg-masodik-magyar-forum>
- BAGOLY MONDJA! – elérhető a Fórum Kisebbségkutató Intézet tudományos podcastje. Parameter.sk, 2023. március 2., <https://parameter.sk/bagoly-mondja-elerheto-forum-kisebbsegkutato-intezet-tudomanyos-podcastje>
- Finta Márk - Szalay Zoltán: Fórum Intézet: Berényire szavazna a legtöbb magyar, Gyimesi az első tízben sincs benne. Napunk.dennikn.sk, 2023. március 2., <https://napunk.dennikn.sk/hu/3264218/forum-intezet-berenyire-szavazna-a-legtobb-magyar-gyimesi-az-első-tízben-sincs-benne/>
- Czímer Gábor: Bugár és Gyimesi is megosztó személyiség, a Szövetség a parlamenti küszöbön táncol. Ujszo.com, 2023. március 3., <https://ujso.com/kozelet/bugar-es-gyimesi-is-megoszto-szemelyiseg-a-szovetseg-a-parlamentikuszobon-tancol>

A magyar választók közös listán szeretnék látni a Szövetséget és a Magyar Fórumot. Új Szó, 2023. március 3., 3. p.
Czímer Gábor: Egy felmérés szerint a Szövetség a parlamenti küszöbön táncol. Új Szó, 2023. március 4., 2. p.
Felmérés: A magyarok háromötöde a Szövetség mögött. Ma7.sk, 2023. március 5., <https://ma7.sk/aktualis/felmeres-a-magyarok-haromotode-a-szovetseg-mogott>
Liszka József: Töredékek a felvidékről, igen, így kis betűvel. Nepszava.hu, 2023. március 5. https://nepszava.hu/3186065_dave-brubeck-a-carnegie-hallban
Csonka Ákos: A Fórum Intézet felmérésének adatai szerint 4,6%-on áll a Szövetség. Felvidek.ma, 2023. március 7. <https://felvidek.ma/2023/03/a-forum-intezet-felmeresenek-adatai-szerint-46-on-all-a-szovetseg/>
Kolek Zsolt: Mi a siker magyar receptje? Politikai kiskaté Öllős Lászlóval. Ma7.sk, 2023. március 7., <https://ma7.sk/video/nezopont/mi-a-siker-magyar-receptje-politikai-kiskate-ollos-laszloval-video>
Lajos P. János: Lampl: az a fajta értékrend, amit én „szilárd nemzeti értékrendnek” nevezek, mintha folyamatosan kopna – Interjú. Parameter.sk, 2023. március 12. <https://parameter.sk/lampl-az-fajta-ertekrend-amit-en-szilard-nemzeti-ertekrendnek-nevezek-mintha-folyamatosan-kopna>
Nagyköveti találkozó a Fórum Kisebbségkutató Intézetben. Felvidek.ma, 2023. március 13. <https://felvidek.ma/2023/03/nagykoveti-talalkozo-a-forum-kisebbsegkutato-intezetben/>
VT: A Fórum Intézetbe látogatott az amerikai nagykövet. Gómorilap.sk, 2023. március 13., <https://www.gomorilap.sk/kozelet/a-forum-intezetbe-latogatott-az-amerikai-nagykovet/>
Emese Ibos: Nestačí zobrat' študentov do Osvienčimu, vraví Tomáš Lang, autor novej knihy o slovenskom holokauste. Dennikn.sk, 2023. március 14., <https://dennikn.sk/3280121/nestaci-zobrat-studentov-do-osviencimu-vravi-tomas-lang-autor-novej-knihy-o-slovenskom-holokauste/>
Fórum Szemle. Vasárnap, 2023. március 14., 4. p.
Az USA nagykövete a Fórum Intézetben. Új Szó, 2023. március 14., 2. p.
Bagoly mondja: Hány rétege van a szerelemnek és mi a kapcsolat az irodalom és a szerelem között? Parameter.sk, 2023. március 16., <https://parameter.sk/bagoly-mondja-hany-retege-van-szerelemnek-es-mi-kapcsolat-az-irodalom-es-szerelem-kozott>
VT: Bagoly mondja – Itt a podcast újabb adása. Gomorilap.sk, 2023. március 16., <https://www.gomorilap.sk/kultura/bagoly-mondja-itt-a-podcast-ujabb-adasa/>
Mészáros Áron: Mit hozott magával az amerikai nagykövet somorjai látogatása? Patria Rádió, 2023. március 21., <https://patria24.rtvsk.sk/2023/03/21/mit-hozott-magaval-az-amerikai-nagykovet-somorjai-latogatasa/>
Vataščin Péter: Életünk képei a Fórumtól. Új Szó, 2023. március 28., 1. p., 5. p.
Válogatás a Fórum Intézet gyűjteményéből. Új Szó, 2023. március 28., 6. p.
Dél-Szlovákia emlékezetét rögzíti a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Felvidek.ma, 2023. március 29., <https://felvidek.ma/2023/03/del-szlovakia-emlekezetet-rogziti-a-forum-kisebbsegkutato-intezet/>
Vataščin Péter: Új Szó 75: Életünk képei a Fórum Intézettől. Ujszo.com, 2023. március 29., <https://uj szo.com/regio/uj-szo-75-eletunk-kepei-a-forum-intezettol>
Balassa Zoltán: Az átmenet bizonytalansága – az 1918/1919-es impériumváltás Pozsonytól Kassáig. Felvidek.ma, 2023. március 30., <https://felvidek.ma/2023/03/az-atmenet-bizonytalansaga-az-1918-1919-es-imperiumvaltas-pozsonytol-kassai/>
VT: Dél-Szlovákia emlékezetét rögzíti a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Gomorilap.sk, 2023. március 30., <https://www.gomorilap.sk/kultura/del-szlovakia-emlekezetet-rogziti-a-forum-kisebbsegkutato-intezet/>
Kedden a Fórum Kisebbségkutató Intézetbe látogatott Dr. Balogh Csaba, Magyarország Rendkívüli és Meghatalmazott nagykövete. Napunk.dennikn.sk, 2023. április 25., <https://napunk.dennikn.sk/hu/percrol-percre/3342687/>
Kolek Zsolt: Čaputová hagyja, más vigye el a balhét? [Öllős László] Magyar7, 2023. április 25., 16-17. p.
Kolek Zsolt: Čaputová hagyja, más vigye el a balhét? [Öllős László] Ma7.sk, 2023. április 27., <https://ma7.sk/aktualis/caputova-hagyja-mas-vigye-el-a-balhet>
Jakubecz László: Öllős László: Véget kell vetni a Szövetség belharcainak! Patria Rádió, 2023. április 27., <https://patria24.rtvsk.sk/2023/04/27/ollos-laszlo-veget-kell-vetni-a-szovetseg-belharcainak/>
Bagoly mondja: A társadalmi bizalom fogalmáról és annak alacsony szlovákiai értékéről. Parameter.sk, 2023. április 27., <https://parameter.sk/bagoly-mondja-bizalom-fogalmarol-es-annak-alacsony-szlovakiai-ertekerol>
Márkanevek használatáról szól a Bagoly mondja podcast legújabb adása. Parameter.sk, 2023. május 11., <https://parameter.sk/markanevek-hasznalatarol-szol-bagoly-mondja-podcast-legujabb-adasa>
Márkanevek használatáról szól a Bagoly mondja podcast legújabb adása. napunk.dennikn.sk, 2023. május 11., <https://napunk.dennikn.sk/hu/percrol-percre/3364602/>
Bukovszky László kormánybiztos a Bagoly mondja legújabb adásában. Parameter.sk, 2023. május 25., <https://parameter.sk/bukovszky-laszlo-kormanybiztos-bagoly-mondja-legujabb-adasaban>

- Bukovszky László a Bagoly mondja legfrissebb adásában. Napunk.dennikn.sk, 2023. május 25., <https://napunk.dennikn.sk/hu/percrol-percre/3394211/>
- Vataščin Péter: Egy kevésbé ismert komáromi könyvtár. Ujszo.com, 2023. május 30. <https://uj szo.com/regio/egy-kevesbe-ismert-komaromi-konyvtar>
- Kacsinecz Krisztián: Mióta létezik csehszlovákiai magyarság? ..... Simon Attilával beszéltek ki közösségünk elmúlt száz évét. Napunk.dennikn.sk. 2023. június 6. <https://napunk.dennikn.sk/hu/3407035/miota-letezik-csehszlovakiai-magyarsag-tortenelmi-lepes-volt-e-odor-lajos-kinevezese-simon-attilaval-beszeltuk-ki-kozossegunk-elmult-szaz-evt/>
- Az emlékjelekről szól a Bagoly mondja podcast legújabb adása. Parameter.sk, 2023. június 8., <https://parameter.sk/az-emlekkjelekről-szól-bagoly-mondja-podcast-legujabb-adasa>
- (ú): A Fórum intézet a választási elvárásokról. Új Szó, 2023. június 13., 6. p.
- (nar): Parlamenti választás: borús magyar kilátások. Új Szó, 2023. június 16., 1. p.
- Nagy Roland: A kutatók pesszimistán látják a magyar pártok jövőjét a szeptemberi választáson. Új Szó, 2023. június 16., 2. p.
- Dunajszky Éva: Politikai kínálat – választói elvárások. Ma7.sk, 2023. június 16., <https://ma7.sk/kozelet/politikai-kinalat-valasztoi-elvarasok>
- Jakubec Ágnes: Nő a cinizmus és a kiábrándultság. Ujszo.com, 2023. június 19., <https://uj szo.com/regio/no-a-cinizmus-es-a-kiabrandultsag>
- Kolek Zsolt: Van esély, csak élni kell vele – Öllös László a Szövetség kampányáról. Ma7.sk, 2023. június 20., <https://ma7.sk/video/nezopont/van-esely-csak-elni-kell-vele-ollos-laszlo-a-szovetseg-kampanyarol-video>
- Öllös László Čaputová bejelentéséről. Patria Rádió, 2023. június 21., <https://patria24.rtv.slovakia.sk/2023/06/21/ollos-laszlo-caputova-bejelenteserol/>
- Bagoly mondja: Papok a vádlottak padján. parameter.sk, 2023. június 22., <https://parameter.sk/bagoly-mondja-papok-vadlottak-padjan>
- Papok a vádlottak padján. felvidek.ma, 2023. június 22., <https://felvidek.ma/2023/06/papok-a-vadlottak-padjan/>
- Papok a vádlottak padján címmel jelent meg a Fórum új podcast-epizódja. Napunk.dennikn.sk, 2023. június 22., <https://napunk.dennikn.sk/hu/percrol-percre/3437026/>
- Kacsinecz Krisztián: Trianontól Ódor Lajosig. [beszélgetés Simon Attilával], Napunk. Magyar Hang 2023. június 23-29. I. p.
- Vataščin Péter: Kis- és határbeli emlékek Közép-Európában. Ujszo.com, 2023. június 26., <https://uj szo.com/regio/kis-es-hatarbeli-emlekek-kozep-europaban>
- Fiatalkutatók pályamunkáit várja a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Napunk.dennikn.sk, 2023. június 26., <https://napunk.dennikn.sk/hu/percrol-percre/3444031/>
- Fórum Szemle 2. Vasárnap, 2023. június 27., 4. p.
- Fiatalkutatók pályamunkáit várja a Fórum Kisebbségkutató Intézet. Felvidek.ma, 2023. június 27., <https://felvidek.ma/2023/06/fiatalkutatok-palyamunkait-varja-a-forum-kisebbssegkutato-intezet-2/>
- Fórum intézet: szeptember 15-ig lehet pályázni a Tóth Károlyról elnevezett ösztöndíjra, bumm.sk, 2023. június 27. <https://www.bumm.sk/belfold/2023/06/27/forum-intezet-szeptember-15-ig-lehet-palyazni-a-toth-karolyrol-elnevezett-osztondijra>
- A Fórum Kisebbségkutató Intézet pályázatot hirdet. Vasarnap.com, 2023. június 27. <https://vasarnap.com/aktualis/a-forum-kisebbssegkutato-intezet-palyazatot-hirdet>
- Lampl Zsuzsanna: Beszéd adatok a politikáról 2023-ból. Új Szó, 2023. június 29., 25-26. p.
- Vataščin Péter: Kis- és határbeli emlékek Közép-Európában. Új Szó, 2023. június 30., 6. p.
- Lampl Zsuzsanna: Beszéd adatok a politikáról 2023-ból. Ujszo.com, 2023. július 3., <https://uj szo.com/szalon/beszedes-adatok-a-politikarol-2023-bol>
- Jelenünkről vagy múltunkról. Vasarnap, 2023. július 4., 4. p.
- Lampl Zsuzsanna: Beszéd adatok a politikáról 2023-ból (II.). Új Szó, 2023. július 6., 15. p.
- Bagoly mondja: magyar képviselők a pártállami csehszlovák parlamentben. Parameter.sk, 2023. július 6., <https://parameter.sk/bagoly-mondja-magyar-kepviselok-partallami-csehszlovak-parlamentben>
- Magyar képviselők a pártállami csehszlovák parlamentben címmel jelent meg a Fórum új podcast-epizódja. Napunk.dennikn.sk, 2023. július 6., <https://napunk.dennikn.sk/hu/percrol-percre/3460374/>
- Lampl Zsuzsanna: Beszéd adatok a politikáról 2023-ból (II.). ujszo.com, 2023. július 11., <https://uj szo.com/szalon/beszedes-adatok-a-politikarol-2023-bol-ii>
- Bagoly mondja: Magyar képviselők a pártállami csehszlovák parlamentben. Felvidek.ma, 2023. július 11., <https://felvidek.ma/2023/07/bagoly-mondja-magyar-kepviselok-a-partallami-csehszlovak-parlamentben/>
- Liszka József: Mezei Madonnák nyomában. Jegyzetek a 25. Nemzetközi Kisemlékkutató Konferencia margójára. Vasárnap, 2023. július 11., 16-17. p.

- Bagoly mondja: Szent-Ivány József, a művelődésszervező. Parameter.sk, 2023. július 20., <https://parameter.sk/bagoly-mondja-szent-ivany-jozsef-muvelodesszervezo>
- Bagoly mondja: Szent-Ivány József, a művelődésszervező. Felvidek.ma, 2023. július 20., <https://felvidek.ma/2023/07/bagoly-mondja-szent-ivany-jozsef-a-muvelodesszervezo/>
- Az európai identitásról szól a Bagoly mondja új adása. Felvidek.ma, 2023. augusztus 3., <https://felvidek.ma/2023/08/az-europai-identitasrol-szol-a-bagoly-mondja-uj-adasa/>
- A jogfosztottság előzményei a legújabb kutatások tükrében. Felvidek.ma, 2023. augusztus 17. <https://felvidek.ma/2023/08/a-jogfosztottsag-elozmenyei-a-legujabb-kutatasok-tukreben/>
- Bagoly mondja: A jogfosztottság előzményei a legújabb kutatások tükrében. Parameter.sk, 2023. augusztus 17., <https://parameter.sk/bagoly-mondja-jogfosztottsag-elozmenyei-legujabb-kutatasok-tukreben>
- Száz éve is marták egymást a magyar pártok. Simon Attilával Molnár Norbert beszélget. Patria Rádió, 2023. augusztus 25., <https://patria24.rtv.sk/2023/08/25/szaz-eve-is-martak-egymast-a-szlovakiai-magyar-partok/>
- A magyar irodalom szlovákiai recepciójáról szól a Bagoly mondja új adása. Parameter.sk, 2023. augusztus 31., <https://parameter.sk/magyar-irodalom-szlovakiai-recepciojarol-szol-bagoly-mondja-uj-adasa>
- Száz Ildikó: Mérföldkövek 26. alkalommal Udvardon. Ujszo.com, 2023. szeptember 6., <https://uj szo.com/regio/merfoldkovek-26-alkalommal-udvardon>
- Száz Ildikó: Mérföldkövek 26. alkalommal Udvardon. Új Szó, 2023. szeptember 9., 3. p.
- Fórum Szemle 3. Vasárnap, 2023. szeptember 12., 6. p.
- Öllös László: A tét. Ujszo.com, 2023. szeptember 13., <https://uj szo.com/velemenya/a-tet-0>
- A könyvről mint materiális hordozóról szól a Bagoly mondja új adása. Parameter.sk, 2023. szeptember 14., <https://parameter.sk/konyvrol-mint-materialis-hordozorol-szol-bagoly-mondja-uj-adasa>
- A könyvről mint materiális hordozóról szól a Bagoly mondja új adása. Felvidek.ma, 2023. szeptember 14., <https://felvidek.ma/2023/09/a-konyvrol-mint-materialis-hordozorol-szol-a-bagoly-mondja-uj-adasa/>
- Száz Ildikó: Kovács László kapta az idei Patria díjat. Ujszo.com, 2023. szeptember 15., 5. p. <https://uj szo.com/regio/kovacs-laszlo-pedagogus-tortenesz-kapta-az-idei-patria-dijat-a-helytorteneszek-orszagos>
- Száz Ildikó: Kovács László kapta az idei Patria díjat. Új Szó, 2023. szeptember 19., 5. p.
- Válogatás a Fórum Kisebbségkutató Intézet gyűjteményéből. Új Szó, 2023. szeptember 21., 6. p.
- Vataščin Péter: Gyakorlatközpontú és interaktív könyvtárak. Új Szó, 2023. szeptember 25., <https://uj szo.com/regio/gyakorlatkozpontu-es-interaktiv-konyvtarak>
- Vataščin Péter: Gyakorlatközpontú és interaktív könyvtárak. Új Szó, 2023. szeptember 28., 5. p.
- Bagoly mondja: Amit az iszlámról tudni kell. Parameter.sk, 2023. szeptember 28., <https://parameter.sk/bagoly-mondja-amit-az-islamrol-tudni-kell>
- Amit az iszlámról tudni kell. Felvidek.ma, 2023. szeptember 28., <https://felvidek.ma/2023/09/amit-az-islamrol-tudni-kell/>
- Hajtman Gábor: Öllös László: A magyar pártot tudatosan mérték alul, a sajtó jelentős része pedig tényként tálalta. Muzsa.sk, 2023. október 4., <https://muzsa.sk/podcast/adasido/a-magyar-partot-tudatosan-mertek-alul-a-sajto-jelentos-resze-pedig-tenykent-talalta>
- Hajtman Gábor: Öllös László: A magyar pártot tudatosan mérték alul, a sajtó jelentős része pedig tényként tálalta. Ma7.sk, 2023. október 4., <https://ma7.sk/podcast/adasido/a-magyar-partot-tudatosan-mertek-alul-a-sajto-jelentos-resze-pedig-tenykent-talalta>
- Hajtman Gábor: Öllös László: Csak akkor lehet egységet teremteni, ha a felek eltűrik egymást. Ma7.sk, 2023. október 7., <https://ma7.sk/aktualis/ollos-laszlo-csak-akkor-lehet-egyseget-teremteni-ha-a-felek-elturik-egymast>
- A műfordítás műhelyitkairól szól a Bagoly mondja podcast új része. Parameter.sk, 2023. október 12., <https://parameter.sk/muforditas-muhelyitkairol-szol-bagoly-mondja-podcast-uj-resze>
- A műfordítás misztériuma. Felvidek.ma, 2023. október 12., <https://felvidek.ma/2023/10/a-muforditas-misztariuma/>
- Vataščin Péter: A kisebbségi elitek tegnap és ma. Ujszo.com, 2023. október 13., <https://uj szo.com/regio/a-kisebbsegi-elitek-tegnap-es-ma>
- Vataščin Péter: A kisebbségi elitek tegnap és ma. Új Szó, 2023. október 18., 5. p.
- Czímer Gábor: Ficóék „ügynöklistára” tennék a civileket. Ujszo.com, 2023. október 22. <https://uj szo.com/kozelet/ficoek-ugynoklistara-tennek-a-civileket>
- Czímer Gábor: Megbélyegeznének civileket. Új Szó, 2023. október 23., 1. p.
- Czímer Gábor: Ficóék „ügynöklistára” tennék a civileket. Új Szó, 2023. október 23., 2. p.
- Kollek Zsolt: Mennyire lesz stabil a negyedik Fico-kormány? Magyar7, 2023. október 25, 43. sz., 12-15. p.
- A közvélemény-kutatásokról szól a Bagoly mondja új adása. Parameter.sk, 2023. október 26., <https://parameter.sk/kozvelemeney-kutatasokrol-szol-bagoly-mondja-uj-adasa>
- VT: A közvélemény-kutatásokról szól a Bagoly mondja új adása. Gomorilap.sk, 2023. október 27., <https://www.gomorilap.sk/kultura/a-kozvelemeney-kutatasokrol-szol-a-bagoly-mondja-uj-adasa/>

Kollek Zsolt: Mennyire lesz stabil a negyedik Fico-kormány? Ma7.sk, 2023. október 27., <https://ma7.sk/aktualis/mennyire-lesz-stabil-a-negyedik-fico-kormany-interju-ollos-laszloval-es-tokar-gezaval>

Bárcki Laura: Új Szó-stúdió: kormány kontra kisebbségek [Öllős Lászlóval]. Ujszo.com, 2023. október 30., <https://uj szo.com/kozelet/uj-szo-studio-kormany-kontra-kisebbssegek>

(BH): Zalabai Zsigmondra emlékezünk. Somorja és vidéke, 2023 november, 11. sz., 3. p.

(BH): Spomíname na Zsigmonda Zalabaiho. Šamorín a okolie, 2023 november, 11. sz., 3. p.

A két háború közötti felvidéki magyar elittről szól a Bagoly mondja új adása. Parameter.sk, 2023. november 9., <https://parameter.sk/ket-haboru-kozotti-felvideki-magyar-elitrol-szol-bagoly-mondja-uj-adasa>

VT: Bagoly mondja: A két háború közötti felvidéki magyar elittről. Gomorilap.sk, 2023. november 10. <https://www.gomorilap.sk/kultura/bagoly-mondja-a-ket-haboru-kozotti-felvideki-magyar-elitrol/>

Langschadl Mátyás: Öllős László: Szükségünk van egy magyar pártra. Deltakn.sk, 2023. november 13., <https://www.deltakn.sk/ollos-laszlo-szukseg-van-magyar-partra/>

Vataščin Péter: A magyar kisebbségek helyzete 1918-tól. Új Szó, 2023. november 14., 4. p.

Kolek Zsolt: Az az igazán érdekes, amit nem írtak le: Öllős László a kormányprogramról. Ma7.sk, 2023. november 21., <https://ma7.sk/video/nezopont/az-az-igazan-erdekes-amit-nem-irtak-le-ollos-laszlo-a-kormanyprogramrol-video>

Vataščin Péter: Látványosan öregszik a magyar közösség. Ujszo.com, 2023. november 22., <https://uj szo.com/regio/latvanyosan-oregszik-a-magyar-kozosseg>

Albert Einstein és Lady Gaga megfér egyetlen lapon – a tudománynépszerűsítéséről szól a Bagoly mondja új adása. Parameter.sk, 2023. november 23., <https://parameter.sk/albert-einstein-es-lady-gaga-megfer-egytenen-lapon-tudomanynepszersitesrol-szol-bagoly-mondja-uj>

Zalabai Zsigmondra emlékezünk. Samorin.sk, 2023. december 4., <https://samorin.sk/hu/zalabai-zsigmondra-emlekezunk/>

Spomíname na Zsigmonda Zalabaiho. Samorin.sk, 2023. december 4., <https://samorin.sk/spominame-na-zsigmonda-zalabaiho/>

Lacza Gergely: Első ízben adták át a Tóth Károly Fiatal Kiválósági Program díjait Somorján. Ma7.sk, 2023. december 4., <https://ma7.sk/tajaink/elso-izben-adtak-a-toth-karoly-fiatal-kivalosagi-program-dijait-somorjan-kepekkel>

Az árvaházak és a Timóteus árvaház történetéről beszél a Bagoly mondja új adásában Galo Vilmos történész. Parameter.sk, 2023. december 7., <https://parameter.sk/az-arvahazak-es-timoteus-arvahaz-torteneterol-beszeli-bagoly-mondja-uj-adasaban-galo-vilmos-tortenesz>

Nagy Roland: A nemzeti identitás átörökítésénél fontos tényező a vegyes házasság. Ujszo.com, 2023. december 20., <https://uj szo.com/kozelet/a-nemzeti-identitas-atorokitesenel-fontos-tenyezo-a-vegyes-hazassag>

Bagoly mondja: A komáromi zsidóság sorsa 1938 és 1944 között. Parameter.sk, 2023. december 21., <https://parameter.sk/bagoly-mondja-komaromi-zsidosag-sorsa-1938-es-1944-kozott>

Válogatás a Fórum Kisebbségkutató Intézet gyűjteményéből. Új Szó, 2023. december 27., 4. p.

Demográfia, mint tudomány. Felvidek.ma, 2023. december 28., <https://felvidek.ma/2023/12/a-demografia-mint-tudomany/>

Bagoly mondja: A demográfia, mint tudomány. Parameter.sk, 2023. december 28., <https://parameter.sk/sk/node/695775>

Támogatók

Somorja Város

Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., Budapest

Kisebbségi Jogvédő Alapítvány

Könyvtárellátó Nonprofit kft., Budapest

Külgazdasági és Külügyminisztérium, Budapest

Magyar Tudományos Akadémia Titkársága, Budapest

Magyarország Nagykövetsége, Pozsony

MTA Könyvtár és Információs Központ, Budapest

Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala, Budapest

Debreceni Egyetem

A Szlovák Köztársaság Kisebbségi Kulturális Alapja, Pozsony

Nagyszombat Megye

Nadácia otvorenej spoločnosti

Erasmus +

Stredoeurópska nadácia - CEF

Varga Gábor – IPRON s.r.o., vállalkozó